

การประเมินผล โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารประเมินผล เลขที่ 504
พฤษภาคม 2567

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMME EVALUATION
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURAL AND COOPERATIVES
EVALUATION PAPERS No. 504
MAY 2024

การประเมินผล
โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทคัดย่อ

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 เป็นโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในส่วนของแผนระดับที่ 2 แผนแม่บทย่อยภายใต้ยุทธศาสตร์ ประเด็นที่ 3 การเกษตร ประกอบด้วย 2 โครงการ คือ 1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด และเพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี และ 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ พัฒนาความรู้ของเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายสำหรับเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด โดยมี กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

การประเมินผลครั้งนี้ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังดำเนินโครงการ โดยใช้แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลได้ และผลลัพธ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร 258 ราย ที่ปลูกพืชสมุนไพร 6 ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน กระชายขาว ไพล ฟ้าทะลายโจร ว่านหางจระเข้ และกระเจี๊ยบเขียว และเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง และจิ้งหรีด ซึ่งเป็นสินค้าหลักที่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายผลิต สรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

ในภาพรวมโครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ

ด้านประสิทธิภาพ สามารถดำเนินกิจกรรมหลักภายใต้โครงการได้ตามเป้าหมาย 6 กิจกรรม ได้แก่ การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ การอบรมถ่ายทอดความรู้เจ้าหน้าที่ การอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกร การจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน จัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ และรวบรวมพันธุ์ โดยเบิกจ่ายงบประมาณใกล้เคียงกับเป้าหมาย 5.8269 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.21 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.8731 ล้านบาท

ด้านประสิทธิผล ดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร หลังเข้ารับการอบรมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 84.36 ตามลำดับ (2) ด้านการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในภาพรวมสินค้าที่สำรวจ 10 ชนิด มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.66 ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงร้อยละ 3.75 และมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 28.29 เกษตรกรผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด เพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการร้อยละ 70.25 เป็นร้อยละ 83.65 หลังเข้าร่วมโครงการ (3) ด้านการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการมีการรวมกลุ่มร้อยละ 29.50 เป็นร้อยละ 62.25 หลังเข้าร่วมโครงการ (4) ด้านการส่งเสริมให้เกิดจุดรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ โดยจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปลงขยายพันธุ์ และรวบรวมพันธุ์ที่จัดทำ สามารถให้บริการสำหรับถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปแล้ว และด้านความพึงพอใจในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด

จากการประเมินผลมีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้ (1) กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ในกรณีที่หน่วยงานในระดับพื้นที่ต้องการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด ดังนั้น หน่วยงานควรบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้เพียงพอ เช่น การถ่ายทอดความรู้ ณ สถานที่ศึกษาดูงาน เป็นต้น (2) โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่มีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจึงขาดการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรพิจารณาส่งเสริมเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวต่อเนื่องมากกว่าหนึ่งปี หรือจัดทำสื่อองค์ความรู้เชื่อมโยงกับองค์ความรู้เดิม ถ่ายทอดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และแพลตฟอร์มการแชท (3) การรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดเนื่องจากเกษตรกรบางส่วนผลิตสินค้าในพื้นที่ขนาดเล็กในรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคเองในครัวเรือนหรือจำหน่ายในตลาดชุมชน ควรพิจารณาจัดหาวิทยากรจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หรือเกษตรแปลงใหญ่ในสินค้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมถ่ายทอดความรู้และสร้างเครือข่ายแก่เกษตรกรทุกจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นการศึกษาดูงานในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ (4) การผลิตสินค้าไม่ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ได้แก่ เกษตรกรที่ผลิตสินค้าขมมันชั้น ฟ้าทะลายโจร กระจ่างขาว ว่านหางจระเข้ ผึ้งโพรง และจิ้งหรีด เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในระยะแรกในการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ และเกษตรกรปลูกในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ขาดการปลูกและดูแลรักษาที่เหมาะสมโดยตรงในแต่ละชนิดพืชเหมือนแปลงปลูกมาตรฐาน ควรพิจารณามุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้การผลิตสมุนไพรด้านการปลูกและดูแลพืชสมุนไพร ด้วยวิธีที่เหมาะสมโดยตรงในแต่ละชนิดพืชในแปลงปลูกผสมผสาน และการผลิตในรูปแบบแปลงมาตรฐาน การเลี้ยงผึ้งโพรงเกษตรกรขาดความรู้ในการแยกเกสรอย่างถูกวิธี และไม่มีเครื่องมือในการคั้นและกรองน้ำผึ้งที่ทันสมัย ส่งผลให้ผลผลิตน้ำผึ้งมีเกสรดอกไม้เจือปน ควรมุ่งเน้นด้านการเก็บผลผลิตอย่างถูกวิธี การลดความชื้นในน้ำผึ้ง และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเก็บน้ำผึ้ง การเลี้ยงจิ้งหรีด ผลผลิตจิ้งหรีดมีขนาดเล็กและตัวใส เนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ และโรงเรือนและบ่อเลี้ยงไม่สามารถป้องกันความชื้นได้ดีเมื่อมีฝนตก ควรมุ่งเน้นด้านการให้อาหารจิ้งหรีดและการจัดทำโรงเรือนและบ่อเลี้ยงจิ้งหรีดที่เหมาะสม

คำสำคัญ : พืชสมุนไพร, ขมมันชั้น, กระจ่างขาว, โพล, ฟ้าทะลายโจร, ว่านหางจระเข้, กระจ่างเขียว, แมลงเศรษฐกิจ, ผึ้งพันธุ์, ผึ้งโพรง, ชันโรง, จิ้งหรีด, การเพิ่มศักยภาพในการผลิต, ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

Abstract

The project to promote increased efficiency in the production of economic herbs and insects in 2022 was a crucial initiative of the Ministry of Agriculture and Cooperatives. This project aligned with the goals outlined in the Biological Agriculture Sub-master Plan under the 20-year National Strategy (2018-2037), specifically in the Level 1 plan within National Strategy Area 2, focusing on capacity building. In this competition, the Level 2 plan under Strategic Issue 3 in agriculture comprised two projects. The first project aimed to enhance the efficiency of herbal production. Its primary objectives included developing knowledge among officials to facilitate knowledge transfer to farmers, empowering farmers to produce medicinal plants with quality and quantity that met market demand, promoting the integration of production and marketing networks, and establishing collection and propagation points for high-quality medicinal plants. The second project was designed to increase the efficiency of economic insect production. Its primary goal was to equip officials with the necessary knowledge to promote economic insect farming, enhance farmers' knowledge regarding efficient economic insect production in alignment with market demand, and promote and develop a network that linked production and marketing with the Department of Agricultural Extension, which served as the responsible agency.

This evaluation assessed the achievements at the end of the project implementation using the Logical Evaluation (Logic Model) concept, which comprised inputs, activities, outputs, and results. Data were collected from 258 farmers who cultivated six types of medicinal plants: Turmeric, Fingerroot, Plai, *Andrographis Paniculata* Nees, Aloe vera, and Okra. Additionally, they were involved in the rearing of four types of economic insects, namely *Apis mellifera*, *Apis carana*, Stingless Bee, and Crickets, which constituted the main products produced by the target group of farmers. The evaluation results can be summarized as follows:

Overall, the project was successfully executed, and it proved to be efficient and effective. The participating farmers were satisfied with the project.

The main activities under the project were successfully carried out in alignment with the goals of the six activities, which included organizing a forum to analyze the area's potential, providing training to transfer knowledge to officials and farmers, conducting study tour activities, establishing learning points to enhance production efficiency, and preparing propagation plots and collecting varieties. The budget disbursement closely approached the target, reaching 99.21 percent of the allocated budget, which was 5.8269 million baht out of the total budget of 5.8731 million baht.

The project was carried out effectively and successfully achieved its objectives, which included: (1) Knowledge development for officials and farmers: After receiving training, officials and farmers acquired the highest level of knowledge and effectively applied that knowledge, with a 100.00 percent and 84.36 percent utilization rate, respectively. (2) Development of

farmers' potential to produce medicinal plants of quality and quantity consistent with market demand: As a result of their participation in the project, farmers improved their production efficiency. On average, the yield per unit of the ten surveyed products increased by 21.66 percent, production costs decreased by 3.75 percent, and the value increased by 28.29 percent. Farmers were now producing higher-quality products that met market demand, increasing from 70.25 percent to 83.65 percent compared to before joining the project. (3) Grouping and connecting production and marketing networks: After joining the project, there was a significant increase in the formation of farmer groups. The percentage of grouping increased from 29.50 percent before joining the project to 62.25 percent after joining. (4) Promotion of collection and propagation points for medicinal plants and economic insects: Learning points on increasing production efficiency and the establishment of breeding plots and collection of prepared varieties enabled the provision of knowledge transfer services and study visits to farmers who participated in the project, as well as to the general public. In terms of overall satisfaction, farmers expressed the highest level of satisfaction with the project.

Based on the evaluation, the following findings and recommendations were identified: (1) Study tour activities received insufficient budget allocation. In the event that local agencies wished to conduct study trips outside the area or to other provinces, the agency should ensure that the allocated budget was adequate, covering aspects such as knowledge transfer during the study tour. (2) The project was conducted continuously every year, but the target group had changed. Consequently, farmers participating in the project lacked consistent promotion and development. Consideration should be given to providing continuous support to this group of farmers for more than one year, or creating knowledge-sharing platforms linked to their prior learning experiences, such as broadcasting via social media, websites, and chat platforms. (3) Integration of production and marketing networks was necessary because some farmers produced goods in small areas, following an integrated agriculture approach. These products were used for personal consumption within their households or sold in the local community markets. It was advisable to consider enlisting speakers from the Learning Center for Increasing Agricultural Product Production Efficiency or from large agricultural plots specializing in related products. They could participate in knowledge transfer and network creation for farmers across every province, with a particular emphasis on organizing study tours in large agricultural areas. (4) The production of products that did not meet market needs was a concern, particularly among farmers cultivating Turmeric, *Andrographis Paniculata* Nees, Fingerroot, Aloe vera, Apis carana, and Crickets. This issue arose due to several factors: Farmers were still in the early stages of applying the knowledge they had received, which impacted the quality of their products. Farmers who engaged in mixed farming may not have adequately focused on proper planting and direct care for each type of plant in accordance with standard planting practices. To address these challenges, it was advisable to prioritize the transfer of herbal production

knowledge concerning the planting and care of medicinal plants. This knowledge should encompass appropriate methods for each type of plant in mixed planting plots, as well as production in standard plots. Regarding the production of *Apis carana*, farmers often lacked the necessary knowledge for proper pollen separation. Additionally, the absence of modern tools for honey extraction resulted in honey contamination with pollen. It was crucial to emphasize proper storage practices to reduce moisture in honey and incorporate modern technology for honey collection. For cricket farming, the small and unclear quality of crickets was primarily due to insufficient food and inadequate protection against moisture in greenhouses and ponds during rainy periods. Focus should be placed on providing adequate nutrition for the crickets and creating suitable housing and ponds for their growth.

Keywords: Medicinal plants, Turmeric, Fingerroot, Plai, *Andrographis Paniculata* Nees, Aloe vera, Okra, Economic insects, *Apis mellifera*, *Apis carana*, Stingless Bee, Crickets, increasing production potential, project results

คำนำ

รายงานการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ สำหรับเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานโครงการหรือโครงการอื่นที่มีลักษณะเดียวกันต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งในส่วนกลาง และในระดับพื้นที่ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการติดต่อประสานงาน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลโดยละเอียด จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
คำนำ	ช
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญตารางผนวก	ฅ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล	2
1.3 ขอบเขตของการประเมินผล	2
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.5 วิธีการประเมินผล	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี	13
2.1 การตรวจเอกสาร	13
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	16
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	21
บทที่ 4 ผลการประเมิน	29
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	29
4.2 กิจกรรม (Activities)	31
4.3 ผลผลิต (Outputs)	35
4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)	37
4.5 ทัศนคติและความพึงพอใจ	50
4.6 สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินผล	53
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	59
5.1 สรุป	59
5.2 ข้อค้นพบ	63
5.3 ข้อเสนอแนะ	64

ญ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	69
ภาคผนวกที่ 1 สารสำคัญของโครงการ	71
ภาคผนวกที่ 2 ตารางผนวก	81
ภาคผนวกที่ 3 แบบสอบถาม	95
ภาคผนวกที่ 4 ประมวลภาพการดำเนินงานและประเมินผลโครงการ	163

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ของการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	5
ตารางที่ 1.2 จำนวนจังหวัดตัวอย่างโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	8
ตารางที่ 1.3 จำนวนเกษตรกรตัวอย่างโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	8
ตารางที่ 1.4 จังหวัดตัวอย่างโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	9
ตารางที่ 1.5 เกษตรกรตัวอย่างโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	10
ตารางที่ 1.6 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	11
ตารางที่ 3.1 ร้อยละของเกษตรกรแยกตามเพศและอายุของโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	21
ตารางที่ 3.2 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามระดับการศึกษา	22
ตารางที่ 3.3 ประสพการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	22
ตารางที่ 3.4 ประสพการณ์ในการผลิตสินค้าพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	23
ตารางที่ 3.5 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการประกอบอาชีพหลักและอาชีพรอง	24
ตารางที่ 3.6 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มของเกษตรกร	25
ตารางที่ 3.7 เกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน	26
ตารางที่ 3.8 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามปัญหาที่เกษตรกรที่พบในการทำการเกษตร ปีการเพาะปลูก 2564/65	27
ตารางที่ 3.9 การถือครองที่ดินของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	27

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.10 การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	28
ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	29
ตารางที่ 4.2 ความทันเวลาของงบประมาณ ปี พ.ศ. 2565	30
ตารางที่ 4.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	30
ตารางที่ 4.4 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลโครงการของเกษตรกร ปี 2565	32
ตารางที่ 4.5 การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	32
ตารางที่ 4.6 การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	33
ตารางที่ 4.7 การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เจ้าหน้าที่ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	33
ตารางที่ 4.8 การจัดศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	33
ตารางที่ 4.9 เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2565	35
ตารางที่ 4.10 เจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2565	35
ตารางที่ 4.11 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดของเกษตรกร เปรียบเทียบก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ	36
ตารางที่ 4.12 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และระดับการนำไปใช้ประโยชน์	38
ตารางที่ 4.13 ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และระดับการนำไปใช้ประโยชน์	38
ตารางที่ 4.14 ร้อยละของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรแยกตามระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมถ่ายทอดความรู้	39
ตารางที่ 4.15 การเปลี่ยนแปลงการผลิตพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565	39
ตารางที่ 4.16 การผลิตพืชสมุนไพร เปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)	44
ตารางที่ 4.17 การผลิตแมลงเศรษฐกิจ เปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)	47
ตารางที่ 4.18 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการผลิตสินค้าได้คุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565 แยกตามการผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	49
ตารางที่ 4.20 ร้อยละของเกษตรกรโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการ	50
ตารางที่ 4.21 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ปี 2565	51
ตารางที่ 4.22 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ ปี 2565	53
ตารางที่ 4.23 ผลการประเมินตามตัวชี้วัด	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.1 ผลการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพ การผลิตสมุนไพร ปี 2565	58
ตารางที่ 5.2 ผลการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	59

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 การผลิตพืชสมุนไพรหลังเข้าร่วมโครงการ ปีเพาะปลูก 2565/2566 และการสำรวจข้อมูลประเมินผล	3
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565	4
ภาพที่ 2.1 รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)	17
ภาพที่ 2.2 ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน	18
ภาพที่ 2.3 หลักการพื้นฐานการวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กร	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนจัดทำแผนต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว” (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งแผนระดับที่ 1 ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ โดยมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 23 ประเด็น เป็นแผนระดับที่ 2 ที่ได้มีการถ่ายระดับเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน โดยโครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ประเด็นที่ 3 การเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ ซึ่งเป็นแผนหนึ่งที่ส่งเสริมการบรรลุผลตามตัวชี้วัดของแผนแม่บท ที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับผลิตภัณธ์ การผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณธ์และสินค้าเกษตร โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มผลิตภัณธ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตร และผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร โดยมีตัวชี้วัดคือ ผลิตภัณธ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.8 ภายในปี 2565 โดยแผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพมีเป้าหมาย คือ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าสูงขึ้น และมีตัวชี้วัด คือ อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพขยายตัวร้อยละ 3

เพื่อให้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพบรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จึงจัดทำโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 ซึ่งประกอบด้วย 2 โครงการ คือ 1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาคำแนะนำที่ส่งเสริมการเกษตร ในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมาตรฐานการผลิตพืชสมุนไพร รวมถึงพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพรให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดได้ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดรวมรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร 1,110 ราย และ 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคำแนะนำที่ส่งเสริมการเกษตร ในการส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ พัฒนาคำแนะนำและทักษะของเกษตรกร ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายสำหรับเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเป้าหมาย โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคำแนะนำและทักษะของเกษตรกร 640 ราย ซึ่งผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานของทั้ง 2 โครงการนี้ จะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ตามเป้าหมายของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 เห็นชอบโครงการสำคัญประจำปี 2566 ที่ส่งผลกระทบต่อบรรลุเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. 2566 - 2570 (กรอบระยะเวลา 5 ปี) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ จึงดำเนินการ

ประเมินผลโครงการดังกล่าว เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการต่อผู้บริหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาปรับปรุงโครงการให้มีความเหมาะสม ต่อเกษตรกร และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล

เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1.3 ขอบเขตของการประเมินผล

1.3.1 พื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ที่ดำเนินงานโครงการทั้ง 2 โครงการ จำนวน 57 จังหวัด ประกอบด้วย

- 1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ดำเนินการในพื้นที่ 37 จังหวัด
- 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการในพื้นที่ 32 จังหวัด

1.3.2 ประชากรเป้าหมาย

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้แก่

- 1.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 1,110 ราย
- 1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 640 ราย

2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริม การเกษตร (ส่วนกลาง) และสำนักงานเกษตรจังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตร

1.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล

1) ข้อมูลการดำเนินโครงการ เป็นข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (วันที่ 1 ตุลาคม 2564 – วันที่ 30 กันยายน 2565)

2) ข้อมูลผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย

2.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร : ข้อมูลผลผลิตสินค้า พืชสมุนไพรของเกษตรกร 6 ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน กระชายขาว ไพล ฟ้าทะลายโจร ว่านหางจระเข้ และกระเจี๊ยบเขียว ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปีเพาะปลูก 2564/2565 (วันที่ 1 พฤษภาคม 2564 – 30 เมษายน 2565) และหลังเข้าร่วมโครงการ ปีเพาะปลูก 2565/2566 (วันที่ 1 พฤษภาคม 2565 – 30 เมษายน 2566) ดังแสดงรายละเอียดตามภาพที่ 1.1

2.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ : ข้อมูลผลผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง และจิ้งหรีด ปี 2564 (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) และ ปี 2565 (หลังเข้าร่วมโครงการ)

รายการ	ปี 2564		ปี 2565										ปี 2566					
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1. ขมิ้นชัน							ปลูก											เก็บเกี่ยว
2. กระชายขาว						ปลูก												เก็บเกี่ยว
3. ไพล							ปลูก											เก็บเกี่ยว (ทำเครื่องยา)
4. ฟ้าทะลายโจร							ปลูก											เก็บเกี่ยวครั้งที่ 1
																		เก็บเกี่ยวครั้งที่ 2
5. ว่านหางจระเข้				ปลูก														เก็บเกี่ยวต่อเนื่อง ทุก 45 วัน
6. กระเจี๊ยบเขียว										ปลูก								เก็บเกี่ยว
																		เก็บเกี่ยวต่อเนื่อง ทุก 2 เดือน
	ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร																	สำรวจข้อมูลประเมินผล ¹
	ปีเพาะปลูก 2565/66																	

หมายเหตุ: 1/ สำรวจข้อมูลประเมินผล ดำเนินการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 1.1 การผลิตพืชสมุนไพรหลังเข้าร่วมโครงการ ปีเพาะปลูก 2565/2566 และการสำรวจข้อมูลประเมินผล

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 สมุนไพร หมายถึง ผลผลิตธรรมชาติที่ได้จากพืช สัตว์ และแร่ธาตุ ที่ใช้เป็นยา หรือผสมกับสารอื่นตามตำรับยา เพื่อบำบัดโรค บำรุงร่างกาย หรือใช้เป็นยาพิษ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557)

1.4.2 พืชสมุนไพร หรือ เครื่องยาพฤกษวัตถุ หมายถึง สมุนไพรที่ได้จากพืช ใช้เป็นยา หรือผสมกับสารอื่นตามตำรับยา เพื่อบำบัดโรค บำรุงร่างกาย หรือใช้เป็นยาพิษ ส่วนใหญ่ใช้ในการแพทย์แผนไทย โดยมีแหล่งที่มาทั้งจากจากธรรมชาติและจากการปลูก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557)

1.4.3 พืชสมุนไพร ที่เป็น Product Champion คือ พืชสมุนไพร 12 ชนิดที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกำหนด ซึ่งได้รับความนิยมจากประชาชน และรัฐบาลให้ความสำคัญในการผลักดันให้พืชสมุนไพรเกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ ขมิ้นชัน กระชายดำ ไพล บัวบก มะขามป้อม ฟ้าทะลายโจร ว่านหางจระเข้ หล้าหวาน กระเจี๊ยบแดง กวาวเครือขาว กระชาย และพริก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

1.4.4 ผึ้งพันธุ์ (Apis mellifera) เป็นผึ้งที่นำเข้ามาจากยุโรปและอเมริกา มีขนาดใหญ่กว่าผึ้งโพรงแต่เล็กกว่าผึ้งหลวง ขนาดลำตัวยาว 16 มิลลิเมตร ส่วนอกกว้าง 4 มิลลิเมตร สร้างรังอยู่ใต้ที่มืด มีจำนวนประชากร 20,000 - 60,000 ตัวต่อรัง อุบิสัยไม่ดุร้าย ไม่ทิ้งรัง สามารถนำมาเลี้ยงแล้วให้ผลตอบแทนสูง การเลี้ยงผึ้งพันธุ์นอกจากจะให้ผลผลิต ได้แก่ น้ำผึ้ง (honey) เกสรผึ้ง (bee pollen) รอยัล เจลลี่ (royal jelly) ไขผึ้ง (bee wax) และ โพรพอลิส (propolis) ยังช่วยผสมเกสรเพิ่มผลผลิตพืชด้วย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

1.4.5 ผึ้งโพรง (Apis carana) เป็นผึ้งพันธุ์ของเมืองไทยชนิดหนึ่งที่มีอยู่ในทุกภาค ซึ่งในธรรมชาติของผึ้งโพรงจะทำรังด้วยการสร้างรวงซ้อนเรียงกันอยู่ในโพรงไม้หรือโพรงหิน โดยมีปากทางเข้าออกค่อนข้างเล็กเพื่อป้องกันศัตรูจากภายนอก แต่ภายในจะมีพื้นที่กว้างพอให้ผึ้งสร้างรวงได้ ผึ้งโพรงเป็นผึ้งที่มีอัตราการแยกรังค่อนข้างบ่อย และทิ้งรังเดิมเมื่อสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น ขาดแคลนอาหารและมีศัตรูรบกวน ฉะนั้นการเลี้ยงผึ้งโพรงให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เลี้ยงจะต้องมีใจรัก อดทน มีเวลา มีความรู้ในเรื่องชีววิทยา พฤติกรรมของผึ้ง การจัดการรังผึ้ง และอาศัยประสบการณ์ในการเลี้ยงผึ้ง เพื่อจะได้จัดการรังผึ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จต่อไป (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

1.4.6 จิ้งหรีด เป็นแมลงที่มีลักษณะปากเป็นแบบปากกัด มีตารวมหนวดยาว ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และกินอาหารได้ทั้งพืชและสัตว์ ขยายพันธุ์ได้เร็ว มีซากุหลังขนาดใหญ่ แข็งแรง กระโดดเก่ง ตัวเมียวางไข่ใต้ดินลึกประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะหลบซ่อนตัวตามสนามหญ้า ในรูเก่าของแมลงอื่น รอยแตกของดิน หรือตามกองวัสดุทั่วไป (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

1.5 วิธีการประเมินผล

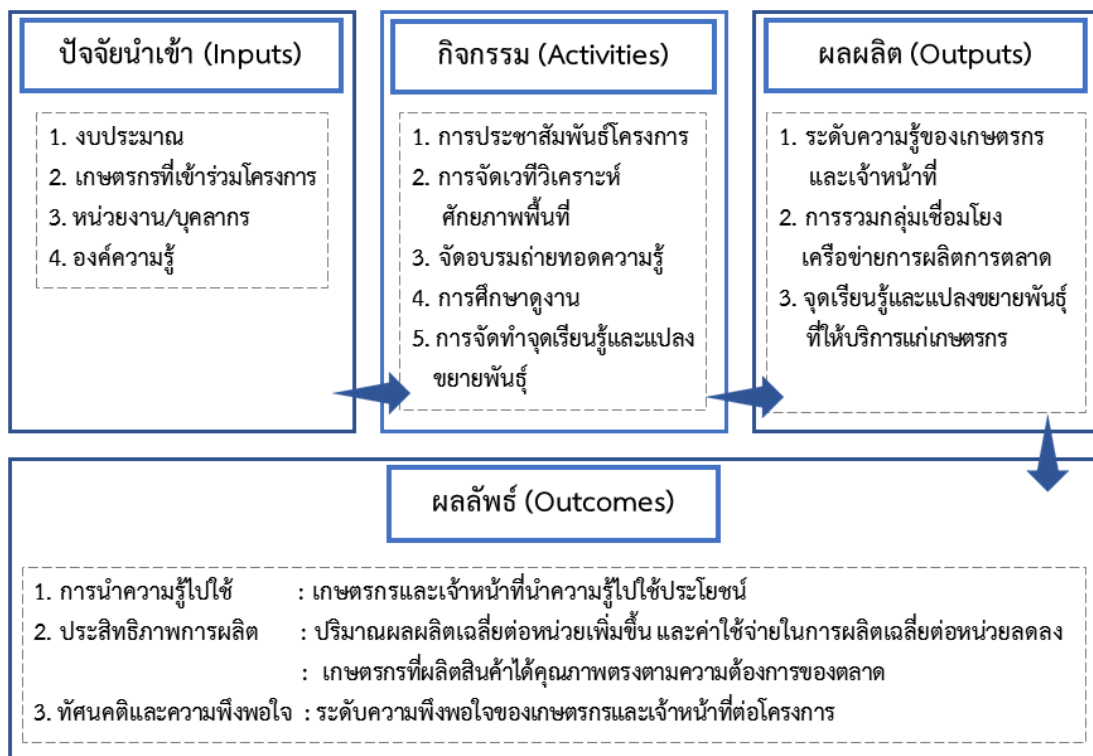
1.5.1 กรอบแนวคิดในงานประเมินผล

1) รูปแบบการประเมินผล ใช้แนวคิดการประเมินผลแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินผล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลได้ (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ยังไม่สามารถประเมินผลกระทบ (Impact) เนื่องจากเพิ่งสิ้นสุดโครงการ (ภาพที่ 1.2)

2) ประเภทการประเมินผล การประเมินผลหลังจากที่โครงการสิ้นสุดแล้ว (Ex-post Evaluation) โดยมุ่งเน้นพิจารณาผลลัพธ์ โดยการเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างก่อนและหลังการดำเนินงาน การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการ

3) แผนแบบการประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายโครงการและเปรียบเทียบผลผลิต ผลตอบแทนก่อนและหลังมีโครงการ

4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยพิจารณาจาก ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลการดำเนินโครงการ และความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

1.5.2 ประเด็นและตัวชี้วัด

จากรูปแบบการประเมินผลดังกล่าว นำมากำหนดประเด็นและตัวชี้วัดโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 ดังนี้ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ของการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย - ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่างบประมาณมีความทันเวลา	ร้อยละ 98 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
1.2 เกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพืชสมุนไพร - จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแมลงเศรษฐกิจ	1,110 ราย 640 ราย
1.3 หน่วยงาน/บุคลากร	- จำนวนหน่วยงานที่ดำเนินการในพื้นที่ - ระดับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่	1 หน่วยงานต่อจังหวัด ไม่น้อยกว่าระดับมาก
1.4 องค์ความรู้	- จำนวนหลักสูตรที่ถ่ายทอดให้กับเกษตรกร - จำนวนหลักสูตรที่ถ่ายทอดให้กับเจ้าหน้าที่	1 หลักสูตร 1 หลักสูตร
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การประชาสัมพันธ์โครงการ	- จำนวนช่องทางที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ - จำนวนช่องทางการรับรู้โครงการของเกษตรกร	1 ช่องทาง 1 ช่องทาง
2.2 การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่	- จำนวนครั้งการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่พืชสมุนไพร - จำนวนครั้งการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่แมลงเศรษฐกิจ	37 ครั้ง 32 ครั้ง
2.3 การอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกร/เจ้าหน้าที่	- จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโครงการพืชสมุนไพร - จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโครงการแมลงเศรษฐกิจ - จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่โครงการพืชสมุนไพร - จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่โครงการแมลงเศรษฐกิจ	37 ครั้ง 32 ครั้ง 1 ครั้ง 1 ครั้ง
2.4 การศึกษาดูงาน	- จำนวนครั้งการจัดศึกษาดูงานโครงการพืชสมุนไพร - จำนวนครั้งการจัดศึกษาดูงานโครงการแมลงเศรษฐกิจ	37 ครั้ง 32 ครั้ง
2.5 การจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	- จำนวนจุดเรียนรู้ พืชสมุนไพรที่จัดทำ - จำนวนจุดเรียนรู้ แมลงเศรษฐกิจที่จัดทำ - จำนวนจุดเรียนรู้ พืชสมุนไพรที่ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ - จำนวนจุดเรียนรู้ แมลงเศรษฐกิจที่ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	37 แห่ง 5 แห่ง 37 แห่ง 5 แห่ง

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
2.6 การจัดทำแปลง ขยายพันธุ์และ รวบรวมพันธุ์	- จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพรที่จัดทำ - จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่จัดทำ - จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพรที่ได้รับ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ - จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่ได้รับ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	16 แปลง 5 แห่ง 16 แปลง 5 แห่ง
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 การอบรมถ่ายทอด ความรู้	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ โครงการพืชสมุนไพร - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ โครงการแมลงเศรษฐกิจ - จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ โครงการพืชสมุนไพร - จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ โครงการแมลงเศรษฐกิจ	1,110 ราย 640 ราย 70 ราย 100 ราย
3.2 การสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงการผลิต และการตลาด	- ร้อยละของเกษตรกรโครงการพืชสมุนไพร ที่มีการ รวมกลุ่มหรือเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด - ร้อยละของเกษตรกรโครงการแมลงเศรษฐกิจ ที่มีการรวมกลุ่มหรือเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3.3 จุดเรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ พืชสมุนไพรที่นำวัสดุอุปกรณ์ที่ สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว - จำนวนจุดเรียนรู้ฯ แมลงเศรษฐกิจที่นำวัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว - จำนวนจุดเรียนรู้ฯ พืชสมุนไพรที่ให้บริการความรู้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ - จำนวนจุดเรียนรู้ฯ แมลงเศรษฐกิจ ที่ให้บริการ ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	37 แห่ง 5 แห่ง 37 แห่ง 5 แห่ง
3.4 แปลงขยายพันธุ์ และรวบรวมพันธุ์	- จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพร ที่นำวัสดุ อุปกรณ์ที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว - จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่นำวัสดุ อุปกรณ์ที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว - จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพรที่ให้บริการ ความรู้และสนับสนุนพันธุ์ดีแก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ - จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจ ที่ให้บริการความรู้และสนับสนุนพันธุ์ดีแก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ	16 แปลง 5 แห่ง 16 แปลง 5 แห่ง

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 การนำความรู้ไปใช้	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ร้อยละ 100
4.2 ระดับความรู้	- ระดับความรู้ของเกษตรกรหลังผ่านการอบรม ถ่ายทอดความรู้ - ระดับความรู้ของเจ้าหน้าที่หลังผ่านการอบรม ถ่ายทอดความรู้	ไม่น้อยกว่าระดับมาก ไม่น้อยกว่าระดับมาก
4.3 ประสิทธิภาพการผลิต	- ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น - ค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง - ร้อยละของเกษตรกรที่ผลิตสินค้าได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด	เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 3 ลดลงจากปี 2564 ร้อยละ 3 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
5. ทักษะและความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ	ไม่น้อยกว่าระดับมาก ไม่น้อยกว่าระดับมาก

1.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล

รวบรวมจากเกษตรกรตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ และรวบรวมจากเอกสาร รายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย 2 แหล่ง ดังนี้

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างในการเก็บข้อมูล จำแนกตามโครงการ ดังนี้

2.1.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

(1) จังหวัดตัวอย่าง จังหวัดที่ดำเนินการโครงการในปี 2565 ใน 4 ภาค เฉพาะจังหวัดที่ได้รับข้อมูลการปลูกจากหน่วยงาน 19 จังหวัด จากจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ 37 จังหวัด โดยพิจารณาข้อมูลการผลิตพืชสมุนไพรที่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายผลิต 6 อันดับแรก ได้แก่ ขมิ้นชัน ไพล ฟ้าทะลาย โจร ว่านหางจระเข้ กระจับเขียว และ กระจับขาว ทั้งนี้ได้พิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลา ความเป็นไปได้ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการประเมินโครงการ จึงกำหนดขนาดตัวอย่างที่ร้อยละ 30 ของจำนวนจังหวัดดังกล่าว ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 6 จังหวัด จากนั้นจึงกำหนดจำนวนจังหวัดในแต่ละภาคแบบเป็นสัดส่วนได้จำนวนจังหวัดในแต่ละภาค (ตารางที่ 1.2) แล้วจึงเลือกจังหวัดตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ในจังหวัดที่มีเกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรดังกล่าวมากกว่า 1 ชนิด หรือชนิดเดียวในกรณีที่มีสินค้านั้นมีการผลิตกระจุกตัวในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง ได้แก่ กระจับเขียว ผลิตในจังหวัดภูเก็ตเพียงจังหวัดเดียว และว่านหางจระเข้ ส่วนใหญ่ผลิตในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.2 จำนวนจังหวัดตัวอย่างโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

หน่วย: จังหวัด

ภาค	จำนวนจังหวัดที่ผลิต สินค้าเป้าหมาย	จำนวนจังหวัด ตัวอย่าง	จังหวัดตัวอย่าง
1. เหนือ	2	1	แพร่
2. ตะวันออกเฉียงเหนือ	5	1	ร้อยเอ็ด
3. กลาง	8	3	กำแพงเพชร ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์
4. ใต้	4	1	ภูเก็ต
รวม	19	6	

ที่มา: จากการคำนวณ

(2) จำนวนเกษตรกร สำนะโนเกษตรกรทุกรายในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง ทั้ง 6 จังหวัด ซึ่งมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจังหวัดละ 30 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 180 ราย

ตารางที่ 1.3 จำนวนเกษตรกรตัวอย่างโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

หน่วย: ราย

จังหวัด	สินค้าเป้าหมายที่เกษตรกรผลิต (เกษตรกร 1 รายผลิตได้มากกว่า 1 ชนิด)							ขนาด ตัวอย่าง
	ขมิ้น	ไพล	กระชายขาว	ฟ้าทะลายโจร	ว่านหางจระเข้	กระเจี๊ยบเขียว	ชนิดอื่น	
1. แพร่	16	2	1	-	-	-	13	30
2. ร้อยเอ็ด	21	17	-	21	-	-	9	30
3. กำแพงเพชร	30	30	30	-	-	-	-	30
4. ชลบุรี	-	-	32	12	-	-	26	30
5. ประจวบคีรีขันธ์	-	-	-	-	30	-	-	30
6. ภูเก็ต	-	-	1	-	-	19	14	30
รวม	67	49	64	33	30	19	62	180

ที่มา: จากการคำนวณ

(3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง จังหวัดละ 2 ราย ได้จำนวนตัวอย่าง 12 ราย

2.1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

(1) จังหวัดตัวอย่าง จังหวัดที่ดำเนินการโครงการในปี 2565 ใน 4 ภาค รวมทั้งสิ้น 32 จังหวัด โดยกำหนดจังหวัดตัวอย่างแยกตามชนิดสินค้าที่ผลิต 4 ชนิด ได้แก่ ผัสดำ ผักขี้เหล็ก ผักโขม และจิ้งหรีด ดังนี้

(1.1) จังหวัดที่มีการผลิตผัสดำ และจิ้งหรีดมีชนิดละ 1 จังหวัด ดังนี้ จังหวัด เชียงราย ผลิตผัสดำ และจังหวัดจันทบุรี ผลิตจิ้งหรีด จึงสำรวจข้อมูลทั้ง 2 จังหวัด (ตารางที่ 1.4)

(1.2) จังหวัดที่มีการผลิตผัสดำ และจิ้งหรีด มี 11 และ 19 จังหวัด ตามลำดับ ซึ่งได้พิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลา ความเป็นไปได้ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ในการประเมินโครงการ จึงกำหนดขนาดตัวอย่างที่ร้อยละ 30 ของจำนวนจังหวัดดังกล่าว ได้ขนาดตัวอย่าง จังหวัดที่ผลิตผัสดำ 4 จังหวัด และจิ้งหรีด 6 จังหวัด จากนั้นจึงกำหนดจำนวนจังหวัดในแต่ละภาค แบบเป็นสัดส่วน ได้จำนวนจังหวัดในแต่ละภาค แล้วจึงเลือกจังหวัดตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อจังหวัดในแต่ละภาค

ทั้งนี้เพื่อให้การประเมินผลมีข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการครอบคลุมทุกภาคในแต่ละชนิดสินค้า จึงเลือกจังหวัดตัวอย่างเพิ่มในภาคที่ไม่ได้ถูกเลือกข้างต้น ดังนี้ ผัสดังโพรง เลือกจังหวัดตัวอย่างเพิ่ม 1 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ขนาดตัวอย่างจังหวัดรวมทั้งสิ้น 5 จังหวัด และจังหวัด เลือกจังหวัดตัวอย่างเพิ่ม 1 จังหวัด ในภาคกลาง ได้ขนาดตัวอย่างจังหวัดรวมทั้งสิ้น 7 จังหวัด (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4 จังหวัดตัวอย่างโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

หน่วย: จังหวัด

สินค้าเป้าหมาย	ภาค	จำนวนจังหวัดที่ดำเนินการ	จำนวนจังหวัดตัวอย่าง	จังหวัดตัวอย่าง
ผึ้งพันธุ์	- เหนือ	1	1	- เชียงราย
ผึ้งโพรง	1. เหนือ	3	1	- แม่ฮ่องสอน
	2. ตะวันออกเฉียงเหนือ	1	1	- หนองคาย
	3. กลาง	1	1	- ประจวบคีรีขันธ์
	4. ใต้	6	2	- ระนอง/ ชุมพร
	รวม	11	5	
ชันโรง	- กลาง	1	1	- จันทบุรี
จังหวัด	1. เหนือ	4	2	- เชียงใหม่/ อุตรดิตถ์
	2. ตะวันออกเฉียงเหนือ	14	4	- ร้อยเอ็ด/มหาสารคาม/นครราชสีมา/บุรีรัมย์
	3. กลาง	1	1	- สมุทรปราการ
	รวม	19	7	
รวม		32	14	

ที่มา: จากการคำนวณ

(2) จำนวนเกษตรกร กำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรโดยประยุกต์ใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดของตัวอย่างในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (Neuman, 1991 อ้างถึงใน สมชาย วรภิษเกษมสกุล, 2554)

- ประชากรน้อยกว่า 1,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30
- ประชากรเท่ากับ 1,001 – 10,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10
- ประชากรเท่ากับ 10,001 – 150,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 1
- ประชากรมากกว่า 150,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.025

จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างจำนวน 280 ราย จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในอัตราส่วนร้อยละ 30 ของประชากร ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 84 ราย แล้วจึงเลือกเกษตรกรตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อเกษตรกรในแต่ละจังหวัด ๆ ละ 6 ราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 78 ราย เนื่องจากมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ในกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจังหวัดสมุทรปราการ จึงไม่สามารถสำรวจข้อมูลได้ 6 ราย (ตารางที่ 1.5)

ตารางที่ 1.5 เกษตรกรตัวอย่างโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

หน่วย: ราย

จังหวัด	ประชากร (N)					ขนาดตัวอย่าง	ผลการเก็บข้อมูล
	ฝั่งพันธุ์	ฝั่งโพรง	ชั้นโรง	จังหวัด	รวม		
1. เชียงราย	20				20	6	6
2. แม่ฮ่องสอน		20			20	6	6
3. หนองคาย		20			20	6	6
4. ประจวบคีรีขันธ์		20			20	6	6
5. ระนอง		20			20	6	6
6. ชุมพร		20			20	6	6
7. จันทบุรี			20		20	6	6
8. เชียงใหม่				20	20	6	6
9. อุตรดิตถ์				20	20	6	6
10. ร้อยเอ็ด				20	20	6	6
11. มหาสารคาม				20	20	6	6
12. นครราชสีมา				20	20	6	6
13. บุรีรัมย์				20	20	6	6
14. สมุทรปราการ				20	20	6	-
รวม	20	100	20	140	280	84	78

ที่มา: จากการคำนวณ

(3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง จังหวัดละ 2 ราย ได้จำนวนตัวอย่าง 28 ราย

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการรวบรวมจากเอกสารวิชาการ โครงการที่เกี่ยวข้อง รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้แก่ หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ประกอบการอธิบาย เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าผลรวม โดยใช้ค่าถ่วงน้ำหนักจากสัดส่วนจำนวนประชากรประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตและผลตอบแทน

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ เป็นการวิเคราะห์ทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

2) การวิเคราะห์ทัศนคติโดยวัดความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ทัศนคติโดยวัดความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 5 ระดับคือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด เพื่อวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ อาทิ ทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ

3) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการ

พิจารณาจากร้อยละความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ หากมากกว่าร้อยละ 90.00 ให้ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผล โดยมีการกำหนด ค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง ดี และดีมาก จากนั้นกำหนดร้อยละความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการในแต่ละระดับ โดยจัดช่วงค่าร้อยละ ดังนี้ (ตารางที่ 1.6)

ตารางที่ 1.6 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ค่าคะแนน	ร้อยละความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ	ความหมายค่าคะแนน
1	60.00 - น้อยกว่า	น้อยมาก
2	60.01 - 70.00	น้อย
3	70.01 - 80.00	ปานกลาง
4	80.01 - 90.00	ดี
5	90.01 ขึ้นไป	ดีมาก

4) การประเมินผลสัมฤทธิ์

การประเมินผลสัมฤทธิ์ พิจารณาจากประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

4.1) ประสิทธิภาพ

เป็นการวัดจากผลงานที่ทำได้ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณเปรียบเทียบกับเป้าหมาย แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลการดำเนินงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมาก มีวิธีการคำนวณในรูปแบบสมการ ดังนี้

$$\text{ประสิทธิภาพ} = \frac{\text{ผลงานทั้งหมด}}{\text{เป้าหมาย}} \times 100$$

4.2) ประสิทธิผล

การวัดประสิทธิผลการดำเนินงาน เป็นการวัดผลสำเร็จตามตัวชี้วัดในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า การดำเนินงานมีประสิทธิผลมาก มีวิธีคำนวณในรูปแบบสมการดังนี้

$$\text{ประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลผลิตที่บรรลุเป้าหมาย}}{\text{ผลผลิตทั้งหมด}} \times 100$$

4.3) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตามข้อที่ 2)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการประเมินผลใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินโครงการต่อไป

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

ผู้ประเมินได้ตรวจเอกสารงานวิจัยและงานประเมินผล ที่เกี่ยวข้องกับงานประเมินผลโครงการ เพื่อให้ทราบแนวทางการประเมินผล และข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผลการตรวจเอกสาร มีดังนี้

2.1.1 การศึกษาวิจัยด้านการผลิตพืชสมุนไพร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563) ได้ศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดสมุนไพรในพื้นที่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กรณีศึกษา ชมื่นชันและไพล เพื่อสำรวจต้นทุนและผลตอบแทนของชมื่นชันและไพล โดยเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรในและนอกพื้นที่โครงการฯ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกชมื่นชันในพื้นที่โครงการฯ มีต้นทุนการผลิต 14,931 บาทต่อไร่ต่อรุ่นการผลิต (รุ่นการผลิต 1 ปี) มีผลผลิต 1,684 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้ 23.17 บาทต่อกิโลกรัม และผลตอบแทนสุทธิ 24,087 บาทต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรนอกพื้นที่โครงการฯ พบว่า เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มีต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเกษตรกรนอกพื้นที่โครงการฯ ร้อยละ 8.86 และ 0.87 ตามลำดับ ในขณะที่ราคาขายและผลตอบแทนสุทธิของเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มากกว่าเกษตรกรนอกพื้นที่โครงการฯ ร้อยละ 3.90 และ 12.04 ตามลำดับ ในส่วนของเกษตรกรผู้ปลูกไพลในพื้นที่โครงการฯ พบว่า มีต้นทุนการผลิต 24,664 บาทต่อไร่ต่อรุ่นการผลิต (รุ่นการผลิต 2 ปี) ผลผลิต 3,341 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่จำหน่ายได้ 23.66 บาทต่อกิโลกรัม และผลตอบแทนสุทธิ 54,384 บาทต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรนอกพื้นที่โครงการฯ พบว่า เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่และราคาขายได้น้อยกว่าเกษตรกรนอกพื้นที่โครงการฯ ร้อยละ 6.28 และ 2.27 ตามลำดับ ในขณะที่เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มีผลผลิตต่อไร่และผลตอบแทนสุทธิต่อไร่มากกว่าเกษตรกรนอกพื้นที่โครงการฯ ร้อยละ 16.86 และ 26.77 ตามลำดับ เกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่โครงการฯ จำหน่ายผลผลิตชมื่นชันและไพลผ่านกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับสมุนไพรเป็นหลัก ข้อเสนอแนะ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงสาธารณสุข ควรร่วมมือกันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เป็นช่องทางในการรับซื้อผลผลิต และลดความเสี่ยงด้านราคาให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ควรส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งโซ่อุปทาน เช่น มาตรฐานวัตถุดิบและการแปรรูปเป็นเวชสำอางและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากจะส่งเสริมการใช้ปริมาณพันธุ์ต่อไร่ที่เหมาะสมแล้ว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมุ่งเน้นการพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลิตภาพสูง และควรมีการศึกษาการจัดการแปลงหรือนวัตกรรมในการเก็บเกี่ยวและดูแลระหว่างรอบการผลิต เพื่อทดแทนการเพิ่มการใช้แรงงานในการผลิต เนื่องจากแรงงานของภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงจากการเข้าสู่ภาวะสูงวัย

จากการตรวจเอกสารทำให้ทราบแนวคิดที่นำมาใช้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายผลตอบแทน รายละเอียดของค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าพืชสมุนไพร แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการผลิต ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางในการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

2.1.2 การศึกษาวิจัยด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

อินทัย วิงสรน้อย, สุกัญญา สายธิ และพรประภา ชุนถนอม (2559) ได้ศึกษาชนิดอาหารต่อการเจริญเติบโต ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับกำจัดเศษอาหารในระบบทางเดินอาหารของจิ้งหรีด และการยอมรับของผู้บริโภค มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดอาหารต่อการเจริญเติบโตของจิ้งหรีด ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดการในระบบทางเดินอาหารของจิ้งหรีด และการยอมรับของผู้บริโภค ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการเพิ่มศักยภาพในการเพาะเลี้ยงและการจำหน่ายจิ้งหรีด เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้เพาะเลี้ยง จากการศึกษา พบว่า การเลี้ยงจิ้งหรีดตั้งแต่อายุ 7 ถึง 45 วัน โดยใช้อาหาร 2 สูตรเปรียบเทียบกับคือ หญ้าขน และหญ้าขนเสริมอาหารไก่ พบว่า จิ้งหรีดกินอาหารทั้งสิ้น 198.17 และ 320.77 กรัม ตามลำดับ จิ้งหรีดที่เลี้ยงด้วยอาหารทั้งสองสูตร สามารถเติบโตจนครบวงจรชีวิตได้ แต่การเลี้ยงด้วยหญ้าขนเสริมอาหารไก่ให้น้ำหนักตัวในระยะตัวเต็มวัยอายุ 45 วัน สูงกว่าและมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่าจิ้งหรีดที่เลี้ยงด้วยหญ้าขนเพียงอย่างเดียว การอดอาหารแก่จิ้งหรีดจะส่งผลกระทบต่อให้น้ำหนักตัวลดลงทันที แต่หากต้องการกำจัดเศษอาหารออกจากระบบทางเดินอาหารให้เหลือปริมาณน้อย และจิ้งหรีดมีน้ำหนักตัวลดลงน้อยที่สุด ระยะเวลาที่เหมาะสม คือ 24 ชั่วโมง หลังการอดอาหาร การยอมรับของผู้บริโภคทางด้านประสาทสัมผัส พบว่า มีการยอมรับจิ้งหรีดที่หยุดให้อาหารทุกช่วงเวลา ทั้งในเรื่องของสี กลิ่น รสชาติและลักษณะเนื้อสัมผัส โดยมีความชอบรวมอยู่ระหว่าง 6.87 - 7.53 คะแนน แต่มีแนวโน้มชอบจิ้งหรีดที่อดอาหารเป็นเวลา 0 และ 24 ชั่วโมง มากที่สุด

จากการตรวจสอบเอกสารทำให้ทราบว่า การเลี้ยงจิ้งหรีดด้วยการเลี้ยงด้วยหญ้าขนเสริมอาหารไก่ จิ้งหรีดจะมีน้ำหนักตัวที่มากกว่าการเลี้ยงด้วยหญ้าขนเพียงอย่างเดียว และกระบวนการหยุดให้อาหารจิ้งหรีดก่อนจับไปจำหน่ายมีความสำคัญต่อคุณภาพผลผลิตและตรงตามความต้องการของตลาด เนื่องจากผลผลิตจะไม่มีการเน่าเหม็นจากอาหารในระบบทางเดินอาหาร ทั้งนี้การงดให้อาหารควรดำเนินการเพียงแค่ 24 ชั่วโมง เพื่อรักษาน้ำหนักของจิ้งหรีดไม่ให้ลดลง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการประเมินผลโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการผลิตที่ตรงตามความต้องการของตลาด

ณัฐเสฏฐ์ สร้อยทองดี (2561) ได้ศึกษา ต้นทุนและผลตอบแทนในการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์ กรณีศึกษา ภาคกลางของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนในการเริ่มต้นเพาะเลี้ยง ผลตอบแทนในการเพาะเลี้ยง วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย (กิโลกรัม) และเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำให้กับผู้สนใจเพาะเลี้ยง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการการสัมภาษณ์จากผู้เพาะเลี้ยงจิ้งหรีดในเขตภาคกลางของประเทศไทยจำนวน 2 ราย เกี่ยวกับวิธีการเพาะเลี้ยง ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการเพาะเลี้ยง รายได้และรูปแบบในการขาย การวิเคราะห์ผลด้านต้นทุน ประกอบด้วย ต้นทุนต่อหน่วยในการผลิต และวิเคราะห์ผลตอบแทน ได้แก่ กำไรต่อหน่วย จุดคุ้มทุน อัตราผลตอบแทนภายใน ผลการศึกษา พบว่า การลงทุนเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดมีรูปแบบที่สำคัญ 2 รูปแบบ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงแบบอิสระ และการเพาะเลี้ยงแบบเครือข่าย ในส่วนของโครงสร้างโรงเรือนในการเพาะเลี้ยงที่แตกต่างกันส่งผลให้ต้นทุนการผลิตแตกต่างกัน กรณีฟาร์มเครือข่ายกับการเลี้ยงแบบอิสระนั้น พบว่า มีต้นทุนในการเพาะเลี้ยง 85 - 100 บาทต่อกิโลกรัม ราคาขายปลีก 100 - 120 บาทต่อกิโลกรัม และราคาขายส่ง 90 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อขายให้พ่อฟาร์มมีกำไรสุทธิ 2,000 - 7,000 บาท ต่อ 1 รอบการผลิต ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 เดือน อัตราผลตอบแทน

จากการลงทุนร้อยละ 20 - 40 ต่อปี ทั้งนี้การลงทุนเลี้ยงจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์นี้สามารถขยายจากครัวเรือนสู่การค้าเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์ได้มาก เพราะยังเป็นที่ต้องการของตลาดโลกอีกมาก

จากการตรวจเอกสารทำให้ทราบ รูปแบบและวิธีการเลี้ยงจิ้งหรีด การวิเคราะห์ต้นทุน/ผลตอบแทน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการผลิต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยง ได้แก่ ผลกระทบจากการใช้ยาฆ่าแมลงในการทำการเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียง ศัตรูธรรมชาติ เช่น แมลง จิ้งจก เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อประกอบการประเมินผลโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) ได้ศึกษากระบวนการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย (Apis cerana) ต่อการตกผลึก จากกลุ่มแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ 2) เปรียบเทียบวิธีการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย ต่อการตกผลึกของกลุ่มแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ และ 3) การขยายผลกระบวนการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทยต่อการตกผลึกแก่กลุ่มแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ โดยศึกษาในกลุ่มแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจ (ผึ้งโพรง) อำเภอหลังสวน อำเภอละแม และอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ผลการศึกษา พบว่า 1) กระบวนการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย โดยเกษตรกรส่วนใหญ่สามารถอธิบายถึงลักษณะของน้ำผึ้งตกผลึก ทราบถึงสาเหตุของการเกิดการตกผลึกเพียงพื้นฐาน และทั้งสองกลุ่มมีกระบวนการผลิตน้ำผึ้งบริสุทธิ์ที่คล้ายคลึงกัน เก็บรักษาน้ำผึ้งไว้ภายใต้สภาพอุณหภูมิห้อง รวมถึงภายในกลุ่มมีปัญหาจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการเลี้ยง ด้านการผลิตน้ำผึ้งบริสุทธิ์ และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม 2) เปรียบเทียบวิธีการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย โดยพบว่าวิธีการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทยในสภาพอุณหภูมิห้องเป็นระยะเวลา 3 เดือน น้ำผึ้งทุกตัวอย่างไม่ปรากฏการตกผลึก แต่เจือปนเกสรผึ้งอยู่บริเวณผิวหน้า และวิธีการที่ไม่เหมาะสมในการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย คือ การเก็บรักษาในสภาพภายในช่องแช่เย็น และช่องแช่แข็ง สำหรับการศึกษาคุณลักษณะของน้ำผึ้งโพรงไทย โดยน้ำผึ้งทุกตัวอย่างมีคุณลักษณะ คุณภาพ และสุทธลักษณะด้านจุลินทรีย์ ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตรน้ำผึ้ง (Honey) และ 3) การขยายผลกระบวนการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นในกระบวนการเกิดน้ำผึ้งตกผลึก และการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย รวมถึงการวิเคราะห์สภาพปัญหาของกลุ่ม เพื่อหาแนวทางร่วมในการแก้ไขปัญหา

จากการตรวจเอกสารทำให้ทราบ วิธีการเลี้ยงผึ้งโพรงแบบต่าง ๆ มาตรฐานของสินค้า เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตรในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มผึ้ง เกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตรน้ำผึ้ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาด สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เลี้ยง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อประกอบการประเมินผลโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ซึ่งโครงการมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการผลิตสินค้าผึ้งโพรงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

ธิมภรณ์ จันทร์สม (2563) ได้ศึกษา ผลของอาหารที่แตกต่างกันต่อการเจริญเติบโต อัตราการสืบพันธุ์ และปริมาณโปรตีนของจิ้งหรีดทองดำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลของอาหารที่แตกต่างกันต่อการเจริญเติบโต อัตราการสืบพันธุ์ และปริมาณโปรตีน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรเลี้ยงจิ้งหรีด 3 ชนิด ได้แก่ จิ้งหรีดทองแดง จิ้งหรีดทองดำ และจิ้งหรีดขาวหรือสะตัง โดยการเลี้ยงจิ้งหรีดด้วยอาหารสำเร็จรูป และพืชสด ในบ่อแผ่นยิปซั่มสำเร็จหนา 9 - 12 มิลลิเมตร ขนาด 1.2 x 2.4 x 0.7 เมตร มีผลผลิต 20.69 กิโลกรัมต่อบ่อ ต้นทุนในการเลี้ยงจิ้งหรีดเฉลี่ย 1,547.19 บาทต่อบ่อ โดยมีต้นทุนอาหารที่ใช้เลี้ยงจิ้งหรีดสูงสุดร้อยละ 57.02 พืชอาหารเสริมสำหรับจิ้งหรีดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อน้ำหนักตัวและจำนวนไข่

ของจิ้งหรีดทองคำ คือ ฟักทอง และเบตอง อาหารทั้ง 2 ชนิด จึงเหมาะสมที่จะเป็นส่วนผสมของอาหารสำเร็จรูปในจิ้งหรีด ทั้งนี้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยงจิ้งหรีดมี 5 สูตร ได้แก่ (1) อาหารสำหรับจิ้งหรีด (กรรมวิธีควบคุม) (2) อาหารไก่ไข่ CW1 (3) อาหารไก่เนื้อ CW2 (4) อาหารสูตรทดลอง และ (5) เรณูผึ้ง (bee pollen) (ละอองเรณูจากเกสรตัวผู้ของดอกไม้ที่ผึ้งงานนำมารวมไว้ในรังผึ้ง โดยจะติดมากับขาหลังของผึ้งงาน ขณะเก็บน้ำหวานจากดอกไม้ ใช้เป็นยาได้) ในการเลี้ยงจิ้งหรีดทองคำ พบปริมาณโปรตีนในอาหารเลี้ยงจิ้งหรีดสูงสุด คือ เรณูผึ้ง (ร้อยละ 25.62) ส่วนโปรตีนในตัวของจิ้งหรีดที่เลี้ยงด้วยอาหารไก่ไข่ CW1 มีปริมาณสูงสุด (ร้อยละ 20.71) อาหารเลี้ยงจิ้งหรีดทั้ง 5 สูตร มีผลต่อจิ้งหรีดที่แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) โดยอาหารสำหรับจิ้งหรีดและอาหารไก่ไข่ CW1 มีประสิทธิภาพที่ดีต่ออัตราการเจริญเติบโต การรอดชีวิต จำนวนไข่ น้ำหนักตัว ค่าการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ค่าประสิทธิภาพการใช้อาหาร และโปรตีนในตัวของจิ้งหรีด

จากการตรวจเอกสารทำให้ทราบสายพันธุ์จิ้งหรีดที่เป็นที่นิยมเลี้ยง ความสำคัญของอาหารที่ใช้เลี้ยง อาหารที่มีประสิทธิภาพต่อการเจริญเติบโต ปริมาณโปรตีนในจิ้งหรีด อัตราการรอดชีวิต จำนวนไข่ของจิ้งหรีด ต้นทุนการผลิตจิ้งหรีด และการลดต้นทุนการผลิตด้วยการใช้อาหารสำเร็จรูปร่วมกับพืชอาหารจำพวกเศษผักแทนการใช้อาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 แนวคิดการประเมินผล

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ว่า ผลที่เกิดจากการดำเนินงานนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลหรือผลกระทบเป็นไปตามที่วางแผนหรือไม่ การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เพื่อนำผลที่เกิดขึ้นไปใช้ในการปรับปรุงโครงการเดิมหรือจัดทำโครงการใหม่ โดยการประเมินผลโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามระยะเวลาของโครงการ (บรรเทิง มาแสง, 2546) ดังนี้

1) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-ante or Pre-Project Evaluation) เป็นการประเมินผลก่อนการดำเนินงานตามโครงการ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลนี้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้น จะคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์เสนอผู้ที่มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing or Concurrent Evaluation) เป็นการประเมินผลในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ได้กับผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ การประเมินผลในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโครงการล้มเหลว นอกจากนี้บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลยังสามารถนำไปใช้ในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้

3) การประเมินผลหลังจากที่โครงการสิ้นสุดแล้ว (Ex-post Evaluation) เป็นการประเมินผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ โดยการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างก่อนและหลังการดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่/อย่างไร นอกจากนี้บทเรียนไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ จะได้นำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการวางโครงการอื่น ๆ ต่อไป

2.2.2 แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ

รูปแบบการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อสารที่เป็นระบบและเห็นภาพได้ชัดเจน ที่สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ (W.K. Kellogg Foundation, 2004 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) มี 5 องค์ประกอบ คือ (ภาพที่ 2.1)

- 1) ทรัพยากรต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Resource/Inputs) เช่น คน งบประมาณ การจัดองค์กร และชุมชน ที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน
- 2) กิจกรรมของแผนงาน (Activities) เป็นสิ่งที่แผนงานจัดทำโดยใช้ทรัพยากร กิจกรรมทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และการกระทำที่เป็นส่วนที่แผนงานตั้งใจจะทำ กิจกรรมการพัฒนานี้ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือแผนงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งได้แก่ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ
- 3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรง จากการจัดกิจกรรมของแผนงาน และอาจครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน
- 4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพ และระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน
- 5) ผลกระทบ (Impact) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์กร ชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลการสืบเนื่องจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน ซึ่งโดยปกติจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

ที่มา : W.K. Kellogg Foundation, 2004 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562

ภาพที่ 2.1 รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)

2.2.3 แนวคิดการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-Based Management: RBM)

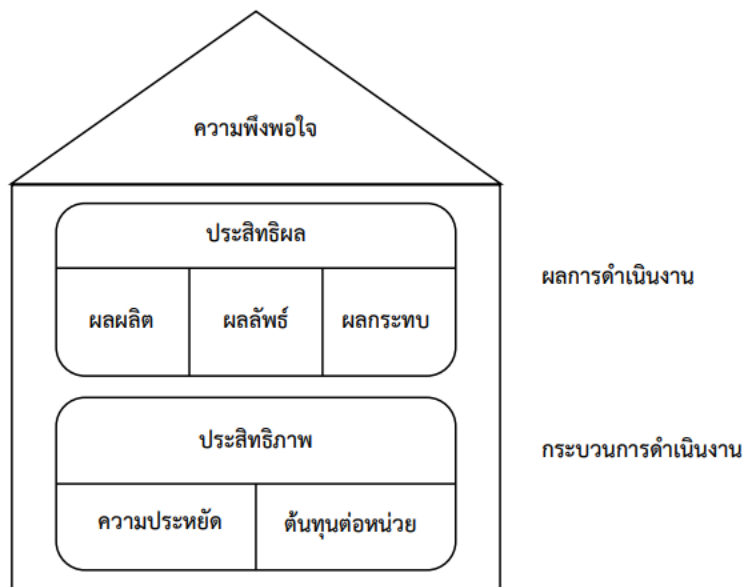
การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ถือเป็นเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และวิธีการบริหารงานภาครัฐไปจากเดิมที่ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (Input) และอาศัยกฎระเบียบเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความถูกต้อง สุจริต และเป็นธรรม โดยหันมาเน้นถึงวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) และความคุ้มค่าของเงิน (Value for money) รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ แยกออกเป็น ผลสัมฤทธิ์ (Results) ผลผลิต (Outputs) และ ผลลัพธ์ (Outcomes) โดย

$$\text{ผลสัมฤทธิ์} = \text{ผลผลิต} + \text{ผลลัพธ์}$$

ทั้งนี้ ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก จะมีการวัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีที่มาจากแนวคิดของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ที่ให้ความสำคัญต่อหลัก 3 E คือ

- 1) ความประหยัด (Economy) การใช้ต้นทุนหรือการใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างเหมาะสม และมีความคุ้มค่าที่สุด
- 2) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ได้ผลงานหรือการผลิตให้ได้ผลผลิตในระดับที่สูงกว่าปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรที่นำมาใช้
- 3) ประสิทธิผล (Effectiveness) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

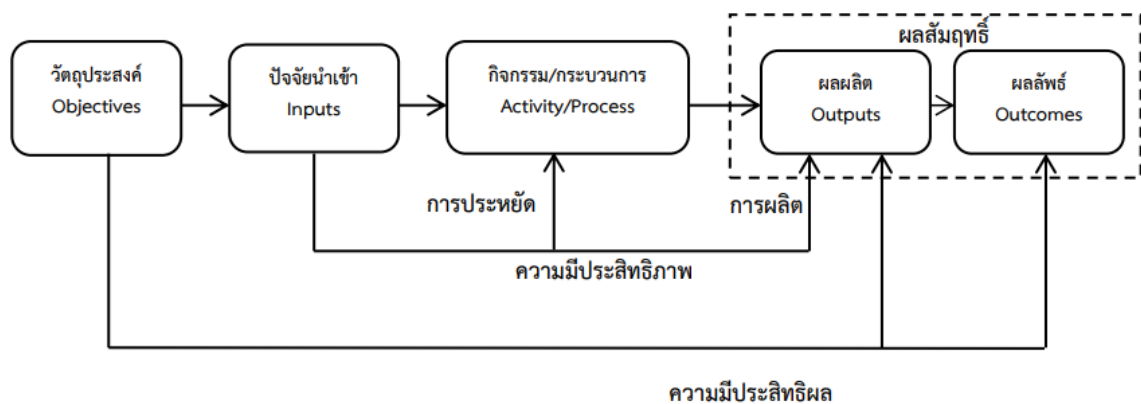
ที่มา : ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552

ภาพที่ 2.2 ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานจึงประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (ภาพที่ 2.3)

(1) ตัวชี้วัดกระบวนการดำเนินงาน เป็นสิ่งสะท้อนคุณภาพของการใช้ทรัพยากร และคุณภาพของกระบวนการในการสร้างผลผลิต อันได้แก่ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการประหยัด เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า ก่อให้เกิดผลสูงสุด และประสิทธิภาพในการผลิต เป็นการลดค่าใช้จ่ายต่อการสร้างผลผลิตต่อหนึ่งหน่วย

(2) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน เป็นสิ่งสะท้อนคุณภาพของการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อันได้แก่ ประสิทธิภาพของผลการดำเนินงาน โดยผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลลัพธ์ หรือผลกระทบ ได้ตรงตามที่คาดหวัง และเป็นที่ยังพอใจของผู้รับบริการ ผู้บริโภค และผู้ปฏิบัติงาน

ที่มา : ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552

ภาพที่ 2.3 หลักการพื้นฐานการวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กร

2.2.4 การวัดทัศนคติ

มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่สร้างขึ้นโดย Rensis Likert ถือเป็นเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิยมใช้กันทั่วไป เพื่อใช้วัดตัวแปร อาทิ ทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งวิธีการได้ของมาตรวัดแบบลิเคิร์ต ต้องออกแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในคำถามแต่ละข้อ ได้หลายระดับ (Likert, R. 1932) ในการประเมินผลครั้งนี้ได้แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดให้พึงพอใจมากที่สุดเท่ากับ 5 พึงพอใจมากเท่ากับ 4 พึงพอใจปานกลางเท่ากับ 3 พึงพอใจน้อยเท่ากับ 2 และพึงพอใจน้อยที่สุดเท่ากับ 1 การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = 0.80$$

โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุด (5 คะแนน)
คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุด (1 คะแนน)

จำนวนระดับ คือ ระดับการวัดที่กำหนด (5 ระดับ)

เกณฑ์การพิจารณาช่วงค่าคะแนน โดยคะแนนเต็ม 5 จาก 5 ระดับ ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละระดับ คือ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับมากที่สุด

บทที่ 3 สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 จำนวน 258 ราย จำแนกเป็น จำนวนตัวอย่างโครงการส่งเสริมการพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 180 ราย และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 78 ราย สรุปผลได้ดังนี้

3.1 เพศ และอายุของเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลเพศ และอายุของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.1)

- 1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.64 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 27.36 เป็นเพศชาย และเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54.12 ปี
- 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ในสัดส่วนที่ไม่มาก โดยร้อยละ 54.72 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 45.28 เป็นเพศชาย และเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.07 ปี

ตารางที่ 3.1 ร้อยละของเกษตรกรแยกตามเพศและอายุของโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ
	การผลิตสมุนไพร	การผลิตแมลงเศรษฐกิจ
1. เพศ	100.00	100.00
1) ชาย	27.36	45.28
2) หญิง	72.64	54.72
2. อายุเฉลี่ย	54.12	55.07

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

จากการสำรวจระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2)

- 1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 59.43 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 18.87 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 33.96 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาร้อยละ 22.64 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 20.76 ไม่ได้ศึกษา

ตารางที่ 3.2 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามระดับการศึกษา

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ
	การผลิตสมุนไพร	การผลิตแมลงเศรษฐกิจ
1. สูงกว่าปริญญาตรี	0.94	-
2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.78	3.77
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	3.78	7.55
4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	0.94	1.89
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	18.87	9.43
6. มัธยมศึกษาตอนต้น	6.60	33.96
7. ประถมศึกษา	59.43	22.64
8. ไม่ได้ศึกษา	5.66	20.76
รวม	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

จากการสำรวจประสบการณ์ในผลิตพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 ในภาพรวมเกษตรกรมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 24.12 ปี สรุปลงตามโครงการได้ดังนี้ (ตารางที่ 3.3)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 25.30 ปี

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 22.08 ปี

ตารางที่ 3.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

หน่วย: ปี

โครงการ	ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย
1. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	25.30
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	22.08
เฉลี่ย ^{1/}	24.12

หมายเหตุ: ^{1/} ค่าเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามของประชากร

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4 ประสิทธิภาพในการผลิตพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ

จากการสำรวจประสิทธิผลในการผลิตพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรมีประสิทธิผลในการผลิตพืชสมุนไพร ในภาพรวมพืชสมุนไพรทั้ง 6 ชนิด เฉลี่ย 4.99 ปี (ตารางที่ 3.4) เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิผลในการประกอบอาชีพเกษตรกรเฉลี่ย 25.30 ปี (ตารางที่ 3.3) พบว่า เกษตรกรมีประสิทธิผลในการผลิตปลูกพืชสมุนไพรน้อยกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกร 20.31 ปี โดยประสิทธิผลในการผลิตพืชสมุนไพรจำแนกตามชนิดสินค้าได้ ดังนี้ ขมิ้นชันเฉลี่ย 3.85 ปี ไพลเฉลี่ย 5.64 ปี ฟ้าทะลายโจรเฉลี่ย 4.50 ปี กระจายขาวเฉลี่ย 5.50 ปี กระเจี๊ยบเขียวเฉลี่ย 6.20 ปี และว่านหางจระเข้เฉลี่ย 12.30 ปี

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรมีประสิทธิผลในการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ในภาพรวมแมลงเศรษฐกิจทั้ง 4 ชนิด เฉลี่ย 3.84 ปี (ตารางที่ 3.4) เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิผลในการประกอบอาชีพเกษตรกรเฉลี่ย 22.08 ปี (ตารางที่ 3.3) พบว่า เกษตรกรมีประสิทธิผลในการผลิตแมลงเศรษฐกิจน้อยกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกร 18.24 ปี โดยประสิทธิผลในการผลิตจำแนกตามชนิดสินค้าได้ ดังนี้ ผีเสื้อเฉลี่ย 3.90 ปี ผีเสื้อเฉลี่ย 4.60 ปี ชันโรงเฉลี่ย 2.80 ปี และจิ้งหรีดเฉลี่ย 3.45 ปี

ตารางที่ 3.4 ประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565
หน่วย: ปี

รายการ	ประสิทธิผลในการผลิตสินค้า
1. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร^{1/}	4.99
1.1 ขมิ้นชัน	3.85
1.2 ไพล	5.64
1.3 ฟ้าทะลายโจร	4.50
1.4 กระจายขาว	5.50
1.5 กระเจี๊ยบเขียว	6.20
1.6 ว่านหางจระเข้	12.30
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ^{1/}	3.84
2.1 ผีเสื้อ	3.90
2.2 ผีเสื้อ	4.60
2.3 ชันโรง	2.80
2.4 จิ้งหรีด	3.45

หมายเหตุ: ^{1/} ค่าเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร
ที่มา: จากการสำรวจ

3.5 ลักษณะการประกอบอาชีพ

จากการสำรวจการประกอบอาชีพของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ดังนี้ (ตารางที่ 3.5)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ในส่วนของอาชีพหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 85.85 ประกอบอาชีพการเกษตร ในส่วนของอาชีพรอง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 42.46 ไม่มีอาชีพรอง รองลงมาร้อยละ 17.92 ประกอบอาชีพอื่น ๆ และร้อยละ 14.15 ประกอบอาชีพการเกษตร

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ อาชีพหลักของเกษตรกร ในส่วนของอาชีพหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 45.28 ประกอบอาชีพที่มีเงินเดือนประจำ รองลงมาร้อยละ 32.08 ประกอบอาชีพการเกษตร ในส่วนของอาชีพรอง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 43.40 ไม่มีอาชีพรอง รองลงมาร้อยละ 33.96 ประกอบอาชีพที่มีเงินเดือนประจำ

ตารางที่ 3.5 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการประกอบอาชีพหลักและอาชีพรอง

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร		โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	อาชีพหลัก	อาชีพรอง
	1. ทำการเกษตร	85.85	14.15	32.08
2. รับเงินเดือนประจำ	4.72	0.94	45.28	33.96
3. รับจ้างทางการเกษตร	-	4.72	1.89	5.66
4. ประกอบธุรกิจการค้า	4.72	9.43	-	1.89
5. รับจ้างทั่วไป	3.77	10.38	9.43	1.89
6. อื่น ๆ	0.94	17.92	11.32	3.77
7. ไม่มีอาชีพรอง	-	42.46	-	43.40
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6 การเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่ม

จากการสำรวจการเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.6)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 91.50 เป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 8.50 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใด ๆ ในส่วนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ร้อยละ 48.11 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 37.68 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 92.45 เป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 7.55 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใด ๆ ในส่วนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก

องค์กรหรือกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.39 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 32.08 เป็นสมาชิก ธ.ก.ส. ร้อยละ 28.30 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และร้อยละ 18.87 เป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร

ตารางที่ 3.6 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มของเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสมุนไพร	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตแมลงเศรษฐกิจ
1. ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร	8.50	7.55
2. เป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่ม	91.50	92.45
2.1 สหกรณ์ภาคการเกษตร	16.04	18.87
2.2 สหกรณ์นอกภาคเกษตร	-	1.89
2.3 วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	37.68	28.30
2.4 อาสาสมัครเกษตร	0.94	1.89
2.5 กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน	7.55	5.66
2.6 สมาชิก ธ.ก.ส.	-	32.08
2.7 เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่	1.89	-
2.8 อื่น ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	48.11	43.39

หมายเหตุ: เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.7 สมาชิกในครัวเรือนและแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร

จากการสำรวจสมาชิกในครัวเรือนและแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริม การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปจำแนกตามโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 3.7)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 3.67 ราย เป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.04 ราย โดยจำแนกเป็นแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.29 ราย และแรงงานนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.75 ราย

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.83 ราย เป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.96 ราย โดยเป็นแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.25 ราย และแรงงาน นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.71 ราย

ตารางที่ 3.7 เกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน

หน่วย : ราย

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
1. สมาชิกในครัวเรือน	3.67	3.83
2. แรงงานในครัวเรือน	3.04	2.96
2.1 ในภาคเกษตร	2.29	2.25
2.2 นอกภาคเกษตร	0.75	0.71

ที่มา: จากการสำรวจ

3.8 ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร

จากการสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 มีปัญหาในการทำการเกษตร ปีเพาะปลูก 2564/65 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.8)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.74 ประสบปัญหาในการทำการเกษตร และร้อยละ 12.26 ไม่ประสบปัญหา ในส่วนของเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการทำการเกษตร ร้อยละ 40.57 ประสบปัญหาด้านภัยพิบัติ เช่น เกิดภัยแล้งขาดน้ำสำหรับทำการเกษตร และในบางพื้นที่เกิดปัญหาน้ำท่วม รองลงมาร้อยละ 26.42 ประสบปัญหาโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 25.47 ประสบปัญหาราคาปัจจัยการผลิตสูง ร้อยละ 18.87 ประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการทำการเกษตร ร้อยละ 14.15 ขาดแคลนแรงงานในการทำการเกษตร ร้อยละ 10.38 ประสบปัญหาด้านการตลาด และประสบปัญหาอื่น ๆ เช่น เทคโนโลยีการผลิต ขาดองค์ความรู้ ไม่มีที่ดินทำกิน ดินแข็ง ดินดาด เป็นต้น

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 88.91 ประสบปัญหาในการทำการเกษตร และร้อยละ 11.09 ไม่ประสบปัญหา ในส่วนของเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการทำการเกษตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 37.74 ประสบปัญหาปัจจัยการผลิตสูง ร้อยละ 32.08 ประสบปัญหาอื่นๆ เช่น ตายง่าย หนอนรบกวน สถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสม ร้อยละ 18.87 ประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการทำการเกษตร ร้อยละ 16.98 ประสบปัญหาภัยพิบัติ หรือภัยแล้งขาดน้ำสำหรับทำการเกษตร หรือน้ำท่วม ร้อยละ 11.32 ประสบปัญหาโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 7.55 ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานในการทำการเกษตร และร้อยละ 5.66 ขาดองค์ความรู้ และที่ดินทำกิน

ตารางที่ 3.8 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามปัญหาที่เกษตรกรที่พบในการทำการเกษตร ปีเพาะปลูก 2564/65

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
1. ไม่มีปัญหา	12.26	11.09
2. มีปัญหา	87.74	88.91
2.1 ขาดแคลนเงินทุน	18.87	18.87
2.2 ขาดแคลนแรงงาน	14.15	7.55
2.3 ขาดแคลนเทคโนโลยีการผลิต	1.89	-
2.4 การตลาด	10.38	16.98
2.5 เกิดภัยพิบัติ	40.57	16.98
2.6 ขาดแคลนองค์ความรู้	0.94	5.66
2.7 เกิดโรคและแมลงระบาด	26.42	11.32
2.8 ราคาปัจจัยการผลิตสูง	25.47	37.74
2.9 ขาดแคลนที่ดินทำกิน	0.94	5.66
2.10 อื่น ๆ	10.38	32.08

หมายเหตุ: ปัญหาในการเกษตร ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.9 การถือครองที่ดิน

จากการสำรวจการถือครองที่ดินของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.9)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 67.59 ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 24.67 เป็นที่ดินเช่า และร้อยละ 7.74 เป็นที่ดินทำฟรี

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 78.76 ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 14.14 เป็นที่ดินเช่า และร้อยละ 7.10 เป็นที่ดินทำฟรี

ตารางที่ 3.9 การถือครองที่ดินของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
	การผลิตสมุนไพร	แมลงเศรษฐกิจ
1. ที่ดินของตนเอง	67.59	78.76
2. ที่ดินเช่า	24.67	14.14
3. ที่ดินทำฟรี	7.74	7.10
รวม	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.10 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 สรุปผลจำแนกตามโครงการได้ดังนี้ (ตารางที่ 3.10)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ร้อยละ 40.16 เป็นพืชไร่ รองลงมา ร้อยละ 24.15 เป็นนาข้าว ร้อยละ 18.50 ใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น แหล่งน้ำ ปศุสัตว์ เป็นต้น ร้อยละ 11.48 เป็นไม้ผล ไม้ยืนต้น ร้อยละ 3.15 เป็นที่อยู่อาศัย และร้อยละ 2.56 เป็นเกษตรผสมผสาน

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ร้อยละ 47.43 เป็นไม้ผล ไม้ยืนต้น รองลงมา ร้อยละ 34.65 เป็นนาข้าว ร้อยละ 10.76 เป็นเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 5.13 เป็นพืชไร่ ร้อยละ 1.30 เป็นที่อยู่อาศัย และร้อยละ 0.73 ใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น แหล่งน้ำ เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ปศุสัตว์ เป็นต้น

ตารางที่ 3.10 การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ	
	การผลิตสมุนไพร	แมลงเศรษฐกิจ
1. ที่อยู่อาศัย	3.15	1.30
2. นาข้าว	24.15	34.65
3. พืชไร่	40.16	5.13
4. ไม้ผล ไม้ยืนต้น	11.48	47.43
5. เกษตรผสมผสาน	2.56	10.76
6. อื่น ๆ	18.50	0.73
รวม	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4

ผลการประเมิน

การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 เป็นการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ (Ongoing Evaluation) ด้วยรูปแบบการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการใน 4 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และ ผลลัพธ์ (Outcomes) รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป ซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

1) การเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณรวม 5.8731 ล้านบาท สำหรับบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีการเบิกจ่ายงบประมาณ 5.8269 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.21 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร บรรลุตามเป้าหมายของการเบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 98 โดยจำแนกตามโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เบิกจ่ายงบประมาณ 3.7038 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.77 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 3.7500 ล้านบาท บรรลุตามเป้าหมายของการเบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 98

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เบิกจ่ายงบประมาณ 2.1231 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร บรรลุตามเป้าหมายของการเบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 98

ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

โครงการ	งบประมาณที่จัดสรร (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย	
		(ล้านบาท)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	3.7500	3.7038	98.77
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	2.1231	2.1231	100.00
รวม	5.8731	5.8269	99.21

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

2) ความทันเวลาของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลากับแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ความทันเวลาของงบประมาณ ปี พ.ศ. 2565

หน่วย: ร้อยละ

โครงการ	ความทันเวลา	
	ทันเวลา	ไม่ทันเวลา
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	100.00	-
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	100.00	-
เฉลี่ย	100.00	-

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

4.1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1,750 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 1,110 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 640 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ราย)	เข้าร่วมโครงการ	
		(ราย)	(ร้อยละ)
1. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	1,110	1,110	100.00
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	640	640	100.00
รวม	1,750	1,750	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

4.1.3 หน่วยงานหรือบุคลากร

1) หน่วยงานดำเนินการโครงการในพื้นที่

หน่วยงานที่ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์ปฏิบัติการ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ โดยจำแนกหน่วยงานตามโครงการ ดังนี้

1.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร มีสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมดำเนินโครงการในพื้นที่ 37 จังหวัด ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี กาญจนบุรี ตาก สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี จันทบุรี ชลบุรี ตรัง สระแก้ว กำแพงเพชร นครพนม บึงกาฬบุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด มุกดาหาร หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ พังงา สุราษฎร์ธานี นราธิวาส ปัตตานี ภูเก็ต สตูล ยะลา พะเยา แพร่ กำแพงเพชร นครสวรรค์ และเพชรบูรณ์ และศูนย์ปฏิบัติการ 16 ประกอบด้วย ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร เพชรบุรี จันทบุรี ขอนแก่น ยะลา อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) จังหวัดเลย เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ตาก ศูนย์ขยายพันธุ์พืชจังหวัดชลบุรี บุรีรัมย์ ลำพูน และอุดรธานี

1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ มีสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมดำเนินโครงการในพื้นที่ 32 จังหวัด ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ แม่ฮ่องสอน อุดรดิตถ์ จันทบุรี นครพนม บุรีรัมย์ บึงกาฬ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง ระนอง มหาสารคาม พิจิตร สงขลา เลย ลำปาง หนองคาย ร้อยเอ็ด นครราชสีมา สุรินทร์ ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรปราการ อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู อุดรธานี และจังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์ปฏิบัติการ 5 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์

2) ระดับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่

จากการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการต่อความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการในพื้นที่ พบว่า มีความเพียงพอในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 โดยร้อยละ 42.86 เห็นว่าเพียงพอในระดับมากที่สุด และร้อยละ 57.14 เห็นว่าเพียงพอในระดับมาก

4.1.4 องค์ความรู้

1) หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วยงานที่มีกิจกรรมการให้คำแนะนำและอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ตามชนิดสินค้าในกลุ่มเป้าหมายต้องการพัฒนา จากการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ โดยจำแนกหลักสูตรตามโครงการได้ ดังนี้

1.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ประกอบด้วย 3 หลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP

1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 4 หลักสูตร ได้แก่ การจัดการการเลี้ยง การจัดการสุขอนามัยและการป้องกันกำจัดศัตรู การจัดการผลผลิตและการตลาด และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP

2) หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยงานมีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนภูมิภาคจำนวน 1 หลักสูตร คือ การส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรแมลงเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานส่งเสริม และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้

4.2 กิจกรรม (Activities)

4.2.1 การประชาสัมพันธ์โครงการ

หน่วยงานดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เกี่ยวกับรายละเอียดการดำเนินโครงการ ผ่านช่องทางต่าง ๆ จำนวน 3 ช่องทาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และสื่อสังคมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน Facebook ของหน่วยงาน และ LINE ทั้งนี้

จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.55 รับรู้ข้อมูลโครงการจากเจ้าหน้าที่ รองลงมาร้อยละ 41.92 รับรู้ข้อมูลโครงการจากผู้นำชุมชน และร้อยละ 16.90 รับรู้ข้อมูลโครงการจากสื่อสังคมออนไลน์ (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลโครงการของเกษตรกร ปี 2565

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	70.55
2. ผู้นำชุมชน	41.92
3. สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook และ LINE)	16.90

หมายเหตุ: ^{1/}เกษตรกรรับรู้ข้อมูลโครงการได้มากกว่า 1 ช่องทาง
ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.2 การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

หน่วยงานในพื้นที่จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ โดยการรวมกลุ่มเกษตรกรและจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพร/แมลงเศรษฐกิจ ตลอดจนประเด็นปัญหา ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ โดยร่วมกันกำหนดเป็นประเด็น ในการถ่ายทอดความรู้ และแผนการพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพร/แมลงเศรษฐกิจ จำนวน 69 ครั้ง หรือจังหวัดละ 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพ 37 ครั้ง และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพ 32 ครั้ง (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ครั้ง)	ผลการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพ	
		(ครั้ง)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	37	37	100.00
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	32	32	100.00
รวม	69	69	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

4.2.3 การอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่

1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเป้าหมายรวม 69 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย แบ่งเป็นการอบรมถ่ายทอดความรู้โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 37 ครั้ง และการอบรมถ่ายทอดความรู้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 32 ครั้ง (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ครั้ง)	การถ่ายทอดความรู้เกษตรกร	
		(ครั้ง)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	37	37	100.00
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	32	32	100.00
รวม	69	69	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เจ้าหน้าที่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่หน่วยงานดำเนินการร่วมกัน 2 โครงการ จำนวน 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 1 ครั้ง และเจ้าหน้าที่โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 1 ครั้ง (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เจ้าหน้าที่ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ครั้ง)	การถ่ายทอดความรู้เจ้าหน้าที่	
		(ครั้ง)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	1	1	100.00
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	1	1	100.00
รวม	2	2	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

4.2.4 การจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน

หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดศึกษาดูงานด้านพืชสมุนไพร/แมลงเศรษฐกิจ ให้กับเกษตรกรในรูปแบบการศึกษาดูงานในพื้นที่ 69 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร จัดศึกษาดูงาน 37 ครั้ง และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ จัดศึกษาดูงาน 32 ครั้ง (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 การจัดศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ครั้ง)	การจัดศึกษาดูงาน	
		(ครั้ง)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	37	37	100.00
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	32	32	100.00
รวม	69	69	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

4.2.5 การจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ในภาพรวมหน่วยงานดำเนินการจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 42 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย สำหรับการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและผู้สนใจ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิต ให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด โดยจำแนกตามโครงการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ดำเนินการจัดทำจุดเรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 37 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยคัดเลือก พื้นที่ที่จะจัดทำจุดเรียนรู้ จากเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ที่มีความสนใจ และมีศักยภาพในการถ่ายทอด องค์ความรู้และขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่น

วัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุน ประกอบด้วย (1) ป้ายจุดเรียนรู้ สำหรับ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หรือผู้ที่สนใจทราบและเข้ามาศึกษาเรียนรู้ (2) ชุดนิทรรศการ ได้แก่ แผ่นภาพแสดงเทคนิควิธีการปลูก การเตรียมแปลงปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการนำสมุนไพรไปใช้ประโยชน์ และ (3) วัสดุสาธิต ได้แก่ กระถาง ถูเพาะเมล็ด/พันธุ์ ต้นกล้าสมุนไพร เมล็ดพันธุ์ และอุปกรณ์ตัวอย่างระบบการให้น้ำหยด/น้ำฝอย เป็นต้น

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการจัดทำจุดเรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในศูนย์ปฏิบัติการฯ จำนวน 5 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/จ้างเหมา เพื่อจัดทำจุดเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานของเกษตรกรและผู้สนใจ

วัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุน ประกอบด้วย (1) พันธุ์ของแมลงเศรษฐกิจ ได้แก่ พันธุ์จิ้งหรีดทองดำ พันธุ์จิ้งหรีดทองลาย นางพญาผึ้ง (2) อุปกรณ์การเลี้ยง ได้แก่ ภาชนะใส่อาหารและ น้ำเลี้ยงจิ้งหรีด หลอดนางพญาผึ้ง แผ่นคอนเลี้ยงผึ้ง อุปกรณ์การสาธิต ได้แก่ แผ่นคอนเลี้ยงผึ้ง ตู้อ่ง/ เล้าเลี้ยงจิ้งหรีด เครื่องวัดความร้อน/ชื้น ตู้อ่งเลี้ยงผึ้ง ชุดป้องกันผึ้ง เป็นต้น และป้ายจุดเรียนรู้

4.2.6 การจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์

ในภาพรวมหน่วยงานดำเนินการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ 21 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและสนับสนุนพืชสมุนไพรพันธุ์ดี และพืชสมุนไพรพื้นบ้าน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตการพัฒนาคุณภาพและการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้นสำหรับเกษตรกรและ ผู้สนใจ และประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ และสนับสนุนพันธุ์ พ่อ-แม่พันธุ์ ให้แก่เกษตรกร โดยจำแนกตามโครงการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ดำเนินการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ และรวบรวมพันธุ์ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในศูนย์ปฏิบัติการฯ จำนวน 16 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยจัดหา พันธุ์ดี หรือพันธุ์ที่ตลาดต้องการของสมุนไพรที่เป็นพืชเศรษฐกิจ และพันธุ์สมุนไพรพื้นบ้านที่เป็นสมุนไพรสำคัญ ในท้องถิ่น เพื่อเพาะและขยายพันธุ์ เพื่อเป็นแหล่งพันธุ์ดีสำหรับสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หรือ เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรในพื้นที่ ให้บริการความรู้ด้านสมุนไพร ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ จากสมุนไพร โดยจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การใช้ประโยชน์ของสมุนไพร เผยแพร่งานส่งเสริมการปลูก การเพาะขยายพันธุ์ของศูนย์ฯ

วัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุน ประกอบด้วย (1) ต้นพันธุ์สมุนไพรรพพันธุ์ดี ที่เป็นที่ต้องการของตลาด ได้แก่ พันธุ์ขมิ้นชันหนองคาย พันธุ์ขมิ้นชันกลั่นตะวัน กระจายดำ เป็นต้น และต้นพันธุ์สมุนไพรรพพันธุ์ดีที่บ้านที่เป็นสมุนไพรรพพันธุ์ดีในท้องถิ่น ได้แก่ กระจับปี่ กระจาย ตะไคร้หอม ขมิ้นชัน เป็นต้น และป้ายประชาสัมพันธ์การใช้ประโยชน์ของสมุนไพรรพพันธุ์ดี

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ และรวบรวมพันธุ์ และสนับสนุนวัสดุในศูนย์ปฏิบัติการจำนวน 5 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ เพื่อจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ และสนับสนุน พ่อ-แม่พันธุ์ให้แก่เกษตรกร

วัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุน ประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ อาทิ ตู้ฟักจิ้งหรีด อาหารสำหรับลูกจิ้งหรีด กล้องเลี้ยงชันโรง เป็นต้น และพ่อพันธุ์แม่พันธุ์จิ้งหรีด ผึ้ง และชันโรง

4.3 ผลผลิต (Outputs)

4.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้

1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย 1,740 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย แบ่งเป็นการอบรมถ่ายทอดความรู้โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรรพพันธุ์ดี 1,110 ราย และการอบรมถ่ายทอดความรู้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 640 ราย (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ราย)	จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้	
		(ราย)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรรพพันธุ์ดี	1,110	1,110	100.00
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	640	640	100.00
รวม	1,750	1,750	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่หน่วยงานดำเนินการร่วมกัน 2 โครงการ จำนวน 170 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรรพพันธุ์ดี 70 ราย และเจ้าหน้าที่โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 100 ราย (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 เจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2565

โครงการ	เป้าหมาย (ราย)	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้	
		(ราย)	(ร้อยละ)
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรรพพันธุ์ดี	70	70	100.00
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	100	100	100.00
รวม	170	170	100.00

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

4.3.2 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด

จากการสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพิ่มมากขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายคิดเป็นร้อยละ 29.50 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายคิดเป็นร้อยละ 62.25 โดยมีการสร้างเครือข่ายจากการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ และการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ การทราบช่องทางการจำหน่ายสินค้าจากสมาชิกในกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ โดยจำแนกตามโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 4.11)

1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพิ่มมากขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 21.43 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายคิดเป็นร้อยละ 60.61 ในส่วนของเกษตรกรที่ยังขาดการสร้างเครือข่าย เนื่องจากเกษตรกรผลิตสินค้าในพื้นที่ขนาดเล็กในรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคเองในครัวเรือนหรือจำหน่ายในตลาดชุมชน

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพิ่มมากขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 43.37 และหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการสร้างเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 65.08 ในส่วนของเกษตรกรที่ยังขาดการสร้างเครือข่าย เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มผลิตสินค้ายังขาดประสบการณ์ในการผลิต โดยผลิตในจำนวนที่ไม่มาก และอยู่ในระยะแรกในการนำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติ

ตารางที่ 4.11 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดของเกษตรกร เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

โครงการ	การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด			
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	21.43	78.57	60.61	39.39
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	43.37	56.63	65.08	34.92
3. เฉลี่ย^{1/}	29.50	70.50	62.25	37.75

หมายเหตุ: ^{1/} ค่าเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากรที่มา: จากการสำรวจ

4.3.3 จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

หลังจากหน่วยงานได้จัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อใช้สำหรับถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน และได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับจุดเรียนรู้ฯ เรียบร้อยแล้ว พบว่า จุดเรียนรู้ฯ ดังกล่าวภายใต้โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ได้มีการนำวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว จำนวน 37 แห่ง และ 5 แห่ง

ตามลำดับ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยใช้ในการจัดทำแปลงสาธิตพืชสมุนไพร และเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ เพื่อเป็นตัวอย่างในการสาธิต

4.3.4 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์

หลังจากหน่วยงานได้จัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ เพื่อใช้สำหรับเป็นแหล่งรวบรวมและสนับสนุนพืชสมุนไพรพันธุ์ดี และพืชสมุนไพรพื้นบ้าน และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจในด้านการผลิต พัฒนาคุณภาพสินค้า และการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ และสนับสนุนพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ให้กับเกษตรกร และได้ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์เรียบร้อยแล้ว พบว่า แปลงขยายพันธุ์ฯ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ มีการนำวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว จำนวน 16 แห่ง และ 5 แห่ง ตามลำดับ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยใช้ในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์พืชสมุนไพร และเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ

4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

4.4.1 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว ร้อยละ 100.00 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 โดยร้อยละ 50.93 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 47.18 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.89 นำมาใช้ประโยชน์ในระดับน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่เห็นว่า หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่มีเพียงด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าเท่านั้น ยังขาดความรู้ด้านกระบวนการผลิตสินค้า จึงส่งผลให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้หรือให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการผลิตได้ รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

1.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยเจ้าหน้าที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 โดยร้อยละ 50.85 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 49.15 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยเจ้าหน้าที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39 โดยร้อยละ 51.02 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 44.90 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 4.08 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่เห็นว่า หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่มีเพียงด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าเท่านั้น ยังขาดความรู้ด้านกระบวนการผลิตสินค้า จึงส่งผลให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้หรือให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการผลิตได้

ตารางที่ 4.12 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และระดับการนำไปใช้ประโยชน์

โครงการ	นำไปใช้ แล้ว (ร้อยละ)	ระดับการใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)					ไม่ได้นำไปใช้ (ร้อยละ)	คะแนน	แปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ส่งเสริมการเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตสมุนไพร	100.00	-	50.85	49.15	-	-	-	3.51	มาก
2. เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตแมลงเศรษฐกิจ	100.00	-	51.02	44.90	4.08	-	-	3.39	มาก
เฉลี่ย^{1/}	100.00	-	50.93	47.18	1.89	-	-	3.45	มาก

หมายเหตุ: ^{1/} ค่าเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร
ที่มา: จากการสำรวจ

2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว เกษตรกรร้อยละ 84.36 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว อีกร้อยละ 15.64 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรยังไม่ได้เริ่มดำเนินการผลิตสินค้าทั้ง 2 โครงการ ซึ่งเกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 โดยเกษตรกรร้อยละ 61.55 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 27.82 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 10.63 นำมาใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.13)

2.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร เกษตรกรร้อยละ 89.53 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว อีกร้อยละ 10.47 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์มีการนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.52 โดยร้อยละ 61.19 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 29.85 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 8.96 นำมาใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

2.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรร้อยละ 75.46 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว อีกร้อยละ 24.54 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์มีการนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 โดยร้อยละ 62.17 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 24.32 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 13.51 นำมาใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.13 ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และระดับการนำไปใช้ประโยชน์

โครงการ	นำไปใช้ แล้ว (ร้อยละ)	ระดับการใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)					ยังไม่ได้ นำไปใช้ (ร้อยละ)	คะแนน	แปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสมุนไพร	89.53	61.19	29.85	8.96	-	-	10.47	4.52	มากที่สุด
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แมลงเศรษฐกิจ	75.46	62.17	24.32	13.51	-	-	24.54	4.48	มากที่สุด
เฉลี่ย^{1/}	84.36	61.55	27.82	10.63	-	-	15.64	4.51	มากที่สุด

หมายเหตุ: ^{1/} ค่าเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร
ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.2 ระดับความรู้ของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

จากการสำรวจผลการจัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า (ตารางที่ 4.14)

1) เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 โดยมีสัดส่วนผู้ที่มีความรู้ระดับมากที่สุดร้อยละ 42.86 และระดับมากร้อยละ 57.14

2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากการสำรวจ พบว่า หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 โดยมีสัดส่วนผู้ที่มีความรู้ระดับมากที่สุดร้อยละ 56.88 ระดับมากร้อยละ 35.78 และระดับปานกลาง ร้อยละ 7.34 เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตน้อย และมีขั้นตอนในการปฏิบัติหลายขั้นตอน

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรแยกตามระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมถ่ายทอดความรู้

รายการ	ระดับความรู้ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. เจ้าหน้าที่	-	-	-	57.14	42.86	4.43	มากที่สุด
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	-	-	7.34	35.78	56.88	4.50	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.3 ประสิทธิภาพการผลิต

หลังเข้าร่วมโครงการทั้ง 2 โครงการในภาพรวมสินค้าที่สำรวจ 10 ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน กระชายขาว ไพล ฟ้าทะลายโจร ว่านหางจระเข้ กระเจี๊ยบเขียว ผั้วพันธุ์ ผั้วโพรง ชันโรง และจิ้งหรีด เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.66 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 3.75 ผลผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 28.29 และเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 148.23 (ตารางที่ 4.15) โดยสรุปจำแนกตามโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 4.15 การเปลี่ยนแปลงการผลิตพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

โครงการ	ปริมาณผลผลิต	ค่าใช้จ่าย	มูลค่าผลผลิต	หน่วย : ร้อยละ	
				ผลตอบแทนสุทธิ	
1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ^{1/}	14.86	-2.28	21.01	153.16	
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ^{2/}	33.34	-6.28	40.82	139.75	
3. รวมเฉลี่ย ^{3/}	21.66	-3.75	28.29	148.23	

หมายเหตุ: ^{1/} จากตารางที่ 4.16

^{2/} จากตารางที่ 4.17

^{3/} ค่ารวมเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร

ที่มา: จากการสำรวจ

1) ด้านการเพิ่มศักยภาพในการผลิตของเกษตรกร

1.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

หลังเข้าร่วมโครงการในภาพรวมสินค้าที่สำรวจ 6 ชนิด เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.86 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 2.28 ผลผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 21.01 และเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 153.16 โดยสรุปจำแนกตามชนิดสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.16)

1.1.1) ขมิ้นชัน

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้นจาก 980.95 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 1,092.86 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 111.91 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.41 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการคัดเลือกหัวพันธุ์ที่ปลอดโรคและสมบูรณ์ ลดความเสี่ยงจากโรคเหง้าเน่าของขมิ้นชันได้ เกษตรกรมีการจัดการแปลงปลูก โดยการกำจัดวัชพืช ไถพรวนและฝังดินให้แห้งก่อนปลูกอย่างน้อย 1 เดือน เก็บเกี่ยวผลผลิตตามระยะเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่ต่ำ เมื่อเทียบกับผลการศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดสมุนไพรในพื้นที่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563) ตามข้อ 2.1.1 ที่จำนวน 1,684 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากเกษตรกรปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กเฉลี่ย 0.30 ไร่ต่อราย (ตารางผนวกที่ 11) โดยผลิตในรูปแบบเกษตรผสมผสาน เพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายบางส่วนในตลาดท้องถิ่น ประกอบกับเกษตรกรมีข้อจำกัดด้านเงินทุนในการขยายการผลิต ซึ่ง การปลูกขมิ้นชันในพื้นที่ขนาดใหญ่ต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก

ด้านค่าใช้จ่าย สามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตจาก 15,754.07 บาทต่อไร่ เหลือ 14,993.14 บาทต่อไร่ ลดลง 760.93 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 4.83 โดยลดลงจาก (1) การใส่ปุ๋ยในปริมาณและช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้ค่าใช้จ่ายลดลงจาก 1,233.98 บาทต่อไร่ เหลือ 806.22 บาทต่อไร่ ลดลง 427.76 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 34.67 (2) การปลูกในช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ ช่วงฤดูฝน (3) การใช้ระบบน้ำหยดในการให้น้ำ และ (4) การจัดเตรียมแปลงปลูกอย่างถูกต้อง ส่งผลให้สามารถลดค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการสูบน้ำจาก 815.00 บาทต่อไร่ เหลือ 602.27 บาทต่อไร่ ลดลง 212.73 บาทต่อไร่ หรือลดลง ร้อยละ 26.10 นอกจากนี้เกษตรกรมีการปลูกในระยะห่าง 50 - 60 ซม. ทำให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้สะดวกและเร็วขึ้น สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวผลผลิตจาก 2,401.38 บาทต่อไร่ เหลือ 2,023.88 บาทต่อไร่ ลดลง 377.50 บาทต่อไร่ หรือลดลง ร้อยละ 15.72 (ตารางผนวกที่ 1)

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 4,080.74 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 7,956.92 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 3,876.18 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 94.99 โดยผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจากผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.41 ค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 4.83 และจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงขึ้นร้อยละ 3.86 จากการปลูกและดูแลรักษาอย่างถูกต้อง (ตารางที่ 4.16)

1.1.2) ไพล

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้นจาก 275.43 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 332.00 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 56.57 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.54 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการคัดเลือกหัวพันธุ์ที่มีอายุเหมาะสมในการปลูก และมีการใส่ปุ๋ยและเก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่ต่ำกว่าผลผลิต

จากแปลงปลูกมาตรฐาน เมื่อเทียบกับผลการศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดสมุนไพร ในพื้นที่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563) ตามข้อ 2.1.1 ที่จำนวน 3,341 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากเกษตรกรปลูกในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ใช้พื้นที่ปลูกไม่มาก โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 0.34 ไร่ต่อราย จึงไม่มุ่งเน้นให้ได้ผลผลิตจำนวนมาก เหมือนการปลูกพืชแบบเชิงเดี่ยว (ตารางผนวกที่ 11) ประกอบกับเกษตรกรเพิ่งเริ่มนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้มาใช้ในระยะแรก ปริมาณผลผลิตจึงยังไม่ปรับตัวเพิ่มขึ้น เท่าแปลงปลูกมาตรฐาน

ด้านค่าใช้จ่าย สามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตจาก 6,756.01 บาทต่อไร่ เหลือ 6,606.62 บาทต่อไร่ ลดลง 149.39 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 2.21 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ เนื่องจากการลดค่าแรงงานในการเตรียมแปลงปลูก ค่าพันธุ์ และค่าปุ๋ยเคมี โดยเกษตรกรสามารถลดค่าแรงงานในการเตรียมแปลงปลูก 1,321.88 บาทต่อไร่ เหลือ 1,125.00 บาทต่อไร่ ลดลง 196.88 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 14.89 โดยการปรับเปลี่ยนวิธีเตรียมแปลงปลูก จากเดิมที่เกษตรกรทยอยปลูก ไม่มีการกำหนดขนาดหลุมปลูกและระยะห่างระหว่างต้น เป็นการปลูกพร้อมกัน และเตรียมหลุมปลูกที่มีขนาดหลุมและระยะห่างระหว่างต้นที่เหมาะสม สำหรับค่าพันธุ์ลดลงจาก 1,880.63 บาทต่อไร่ เหลือ 1,759.00 บาทต่อไร่ ลดลง -121.63 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 6.47 จากการเตรียมพันธุ์ที่เหมาะสม โดยการคัดเลือกหัวพันธุ์ที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไป ไม่มีโรคและแมลงทำลาย ทำความสะอาดหัวพันธุ์ และเก็บรักษาหัวพันธุ์อย่างถูกต้องในที่ร่มและสะอาด และค่าปุ๋ยเคมีลดลงจาก 280.00 บาทต่อไร่ เหลือ 163.64 บาทต่อไร่ ลดลง 116.36 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 41.58 จากการลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี และการใส่ปุ๋ยในปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสม (ตารางผนวกที่ 2)

ด้านผลตอบแทนสุทธิ เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 405.17 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 2,025.38 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 1,620.21 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 399.88 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.54 และมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 2.21 จากการปรับเปลี่ยนจากการปลูกในแปลงผสมผสาน เป็นการปลูก/ดูแลแบบมาตรฐาน (ตารางที่ 4.16)

1.1.3) ฟักทะลายโจร

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้นจาก 729.62 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 868.93 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 139.31 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.09 โดยเกษตรกรสามารถผลิตได้เพิ่มขึ้น เนื่องจาก เก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างถูกวิธีและเก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่เหมาะสม และให้น้ำอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ (ตารางที่ 4.16)

ด้านค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้นจาก 8,529.50 บาทต่อไร่ เป็น 8,702.97 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 173.47 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.03 ซึ่งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากค่าแรงงานในการเตรียมแปลงปลูกเพิ่มขึ้น จาก 1,135.19 บาทต่อไร่ เป็น 2,170.84 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 1,035.65 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 91.23 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก จากเดิมที่ไม่ได้มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อปลูกไว้โดยเฉพาะ โดยปลูกทั่วไปในบริเวณบ้านและสวน หรือปลูกในกระถางต้นไม้ โดยเกษตรกรปรับเปลี่ยนเป็นการปลูกแบบเชิงเดี่ยว มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อปลูกโดยเฉพาะ มีการจัดเตรียมดินและแปลงปลูกอย่างถูกต้องและเหมาะสม จึงส่งผลให้ค่าใช้จ่าย

ในการเตรียมแปลงปลูกและค่าปลูกเพิ่มขึ้นจาก 642.69 บาทต่อไร่ เป็น 1,206.25 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 563.56 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 87.69 (ตารางผนวกที่ 3)

ด้านผลตอบแทนสุทธิ เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 6,580.93 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 9,918.13 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 3,337.20 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.71 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตอย่างถูกต้อง และเหมาะสม ถึงแม้ว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.03 แต่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.09 และจำหน่ายผลผลิตได้ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.48 ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.23 (ตารางที่ 4.16)

1.1.4) กระจายชาว

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้นจาก 213.00 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 233.33 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 20.33 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.55 โดยเกษตรกรสามารถผลิตได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรเพิ่มการดูแลรักษา ได้แก่ การใส่ปุ๋ยและให้น้ำในปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสม มีการคัดเลือกหัวพันธุ์ที่มีอายุเหมาะสมในการปลูก และเก็บเกี่ยวผลผลิตตรงตามช่วงอายุการเก็บเกี่ยว อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าปริมาณผลผลิตจะเพิ่มขึ้น แต่เกษตรกรยังมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่ต่ำกว่าผลผลิตจากแปลงปลูกมาตรฐาน เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกน้อย ประกอบกับผลผลิตเสียหายจากโรคหัวเน่า ซึ่งเกษตรกรขาดประสบการณ์และความชำนาญในการดูแลรักษา (ตารางที่ 4.16)

ด้านค่าใช้จ่าย สามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตจาก 4,560.34 บาทต่อไร่ เหลือ 4,363.25 บาทต่อไร่ ลดลง 197.09 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 4.32 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ เนื่องจากค่าแรงงานในการเตรียมแปลงปลูก ค่าปลูก และค่าดูแลรักษาลดลง จาก 3,826.67 บาทต่อไร่ ลดลงเหลือ 3,241.25 บาทต่อไร่ ลดลง 585.42 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 15.30 จากการที่เกษตรกรมีการเตรียมแปลงปลูกที่ถูกต้อง ใช้หัวพันธุ์ในปริมาณที่เหมาะสม และมีการจัดแนวและเว้นระยะห่างระหว่างต้นอย่างถูกต้อง (ตารางผนวกที่ 4)

เมื่อเปรียบเทียบผลต่างระหว่างมูลค่าผลผลิตและค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่าก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรขาดทุนจากการผลิต 1,365.34 บาทต่อไร่ เนื่องจากเกษตรกรปลูกในรูปแบบเกษตรผสมผสาน จึงขาดการดูแลรักษาโดยตรงในแต่ละพืชที่ปลูก หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรยังขาดทุนจากการผลิต 279.97 บาทต่อไร่ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรยังขาดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาโรคที่เกิดในแปลงผลิต ทำให้ผลผลิตเสียหาย แต่ทั้งนี้เกษตรกรขาดทุนหลังเข้าร่วมโครงการน้อยกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวน 1,085.37 บาทต่อไร่ต่อปี แสดงให้เห็นว่า ในระยะต่อไปเกษตรกรมีแนวโน้มที่จะผลิตสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น และมีมูลค่าผลผลิตมากกว่าค่าใช้จ่ายในการผลิต (ตารางที่ 4.16)

1.1.5) กระจเจียบเขี้ยว

เกษตรกรผลิตสินค้าได้ผลผลิตและค่าใช้จ่ายในการผลิตเท่าเดิม คือ 240.00 กิโลกรัมต่อไร่ และ 6,327.00 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16) โดยเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิลดลงจาก 13,833.00 บาทต่อไร่ต่อปี เหลือ 7,113.00 บาทต่อไร่ต่อปี ลดลง 6,720.00 บาทต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 48.58 โดยลดลง เนื่องจากราคาผลผลิตลดลงจาก 84.00 บาทต่อกิโลกรัม เหลือ 56.00 บาทต่อกิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 33.33 เนื่องจากกระจเจียบเขี้ยวที่ผลิตเป็นพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งผลผลิตมีคุณสมบัติเด่น คือ มีเมือกเป็นจำนวนมาก จึงไม่เป็นที่นิยมบริโภค แต่นิยมนำสารสกัดจากเมือกมาแปรรูปเป็นเครื่องสำอาง

และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น สบู่ ยาสระผม ครีมนำรุงผิว เป็นต้น โดยการผลิตสินค้าแปรรูปดังกล่าวชะลอตัวลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ Covid-19 จึงส่งผลให้ราคารับซื้อผลผลิตลดลง (ตารางที่ 4.16)

1.1.6) ว่านหางจระเข้

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้นจาก 6,061.25 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 6,662.97 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 601.72 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.93 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรดำเนินการปรับสภาพพื้นที่ปลูกให้ระบายน้ำได้ดีขึ้น และปรับเปลี่ยนวิธีการให้น้ำให้เหมาะสม เช่น การให้น้ำโดยไม่ให้ดินและจนเกินไป ให้น้ำแบบเป็นฝอยกระจายสม่ำเสมอและเพียงพอ จากเดิมที่เกษตรกรฉีดน้ำใส่โคนต้น ซึ่งน้ำซึ่งบริเวณโคนใบ เมื่อถูกแสงแดดจนร้อนจะทำให้ใบเน่าและต้นตาย ตลอดจนเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเช้า เนื่องจากผลผลิตจะมีความชื้น ส่งผลให้ผลผลิตเน่าเสียระหว่างขนส่งไปจำหน่าย (ตารางที่ 4.16)

ด้านค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงจาก 11,103.51 บาทต่อไร่ เหลือ 10,965.89 บาทต่อไร่ ลดลง 137.62 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 1.24 ซึ่งการที่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายลดลง เนื่องจากเกษตรกรสามารถลดค่าปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี โดยลดลงจาก 1,889.81 บาทต่อไร่ เหลือ 1,406.61 บาทต่อไร่ ลดลง 483.20 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 25.57 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถลดค่าปุ๋ยลงได้ เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการใส่ปุ๋ย โดยใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี นอกจากนี้เกษตรกรยังลดค่าสารเคมีในการกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยลดลงจาก 1,328.42 บาทต่อไร่ เหลือ 621.14 บาทต่อไร่ ลดลง 707.28 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 53.24 ซึ่งการที่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายลดลง เนื่องจากเกษตรกรเพิ่มการดูแลรักษา โดยการตัดแต่งและกำจัดส่วนที่เป็นโรคหรือเสียหาย เพื่อลดการแพร่กระจายของแมลงศัตรู และกำจัดเพลี้ยไฟ โดยการใช้แตนเบียนแทนการใช้สารเคมี (ตารางผนวกที่ 6)

ด้านผลตอบแทนสุทธิ เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 1,928.18 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 4,692.09 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 2,763.91 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 143.34 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกและดูแลรักษาให้ถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงร้อยละ 1.24 ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.93 และสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงขึ้นร้อยละ 9.30 ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นจาก 13,031.69 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 15,657.98 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 2,626.29 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.15 เมื่อหักค่าใช้จ่าย เกษตรกรจึงได้รับผลตอบแทนสุทธิที่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนดังกล่าว (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 การผลิตพืชสมุนไพร เปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

รายการ	หน่วย	ขมิ้นชัน	โพล	ฟ้าทะลาย โจร	กระชาย ขาว	กระเจี๊ยบเขียว	ว่านหาง จระเข้	รวมเฉลี่ย ^{1/}
1. ก่อน								
1.1 ปริมาณ	กก./ไร่/ปี	980.95	275.43	729.62	213.00	240.00	6,061.25	
1.2 ราคา	บาท/กก.	20.22	26.00	20.71	15.00	84.00	2.15	
1.3 มูลค่า	บาท/ไร่/ปี	19,834.81	7,161.18	15,110.43	3,195.00	20,160.00	13,031.69	
1.4 ค่าใช้จ่าย ^{2/}	บาท/ไร่/ปี	15,754.07	6,756.01	8,529.50	4,560.34	6,327.00	11,103.51	
1.5 ผลตอบแทนสุทธิ	บาท/ไร่/ปี	4,080.74	405.17	6,580.93	-1,365.34	13,833.00	1,928.18	
2. หลัง								
2.1 ปริมาณ	กก./ไร่/ปี	1,092.86	332.00	868.93	233.33	240.00	6,662.97	
2.2 ราคา	บาท/กก.	21.00	26.00	21.43	17.50	56.00	2.35	
2.3 มูลค่า	บาท/ไร่/ปี	22,950.06	8,632.00	18,621.10	4,083.28	13,440.00	15,657.98	
2.4 ค่าใช้จ่าย ^{2/}	บาท/ไร่/ปี	14,993.14	6,606.62	8,702.97	4,363.25	6,327.00	10,965.89	
2.5 ผลตอบแทนสุทธิ	บาท/ไร่/ปี	7,956.92	2,025.38	9,918.13	-279.97	7,113.00	4,692.09	
3. ผลการเปลี่ยนแปลง								
3.1 ปริมาณ	กก./ไร่/ปี	111.91	56.57	139.31	20.33	--	601.72	
(2.1 - 1.1)	ร้อยละ	11.41	20.54	19.09	9.55	--	9.93	14.86
3.2 ราคา	บาท/กก.	0.78	-	0.72	2.50	-28.00	0.20	
(2.2 - 1.2)	ร้อยละ	3.86	-	3.48	16.67	-33.33	9.30	
3.3 มูลค่า	บาท/ไร่/ปี	3,115.25	1,470.82	3,510.67	888.28	-6,720.00	2,626.29	
(2.3 - 1.3)	ร้อยละ	15.71	20.54	23.23	27.80	-33.33	20.15	21.01
3.4 ค่าใช้จ่าย ^{2/}	บาท/ไร่/ปี	-760.93	-149.39	173.47	-197.09	-	-137.62	
(2.4 - 1.4)	ร้อยละ	-4.83	-2.21	2.03	-4.32	-	-1.24	-2.28
3.5 ผลตอบแทนสุทธิ	บาท/ไร่/ปี	3,876.18	1,620.21	3,337.20	-1,085.37	-6,720.00	2,763.91	
(2.5 - 1.5)	ร้อยละ	94.99	399.88	50.71	-79.49	-48.58	143.34	153.16

หมายเหตุ: ^{1/}ค่ารวมเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร

^{2/}ค่าใช้จ่ายในการผลิต คำนวณจาก ค่าแรงงานตนเอง/จ้าง และค่าวัสดุในการผลิต ไม่รวมต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ค่าเสียโอกาส ต้นทุนคงที่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ เป็นต้น

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

หลังเข้าร่วมโครงการในภาพรวมสินค้าที่สำรวจ 4 ชนิด เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.34 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 6.28 ผลผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 40.82 และเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 139.75 โดยจำแนกตามชนิดสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.17)

1.2.1) ผึ้งพันธุ์

เกษตรกรสามารถผลิตน้ำผึ้งได้เพิ่มมากขึ้นจาก 21.69 กิโลกรัมต่อรัง เป็น 25.50 กิโลกรัมต่อรัง เพิ่มขึ้น 3.81 กิโลกรัมต่อรัง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.57 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตน้ำผึ้งได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการเปลี่ยนนางพญาผึ้งทุกปี บรรจุก่อนในรังเลี้ยงผึ้งประมาณ 7 คอนต่อรัง และเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำผึ้งโดยการตัดรวงผึ้งให้เหลือรวงผึ้งค้างอยู่บนหลอดประมาณ 1 - 2 ชม. ซึ่งผึ้งสามารถสร้างรวงผึ้งใหม่ต่อจากส่วนที่ค้างอยู่นี้ได้เร็วขึ้นกว่าการสร้างรวงผึ้งใหม่ทั้งหมด ส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลผลิตครั้งต่อไปเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 4.17)

ด้านค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 754.96 บาทต่อไร่ เป็น 761.18 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 6.22 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.82 ซึ่งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรซื้อวัสดุอุปกรณ์เพิ่มขึ้น เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้ถูกต้องและเหมาะสม เช่น คอนมุ้ง ถึงพักน้ำมุ้ง กล่องดักเกสร เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 7)

ด้านผลตอบแทนสุทธิ เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 1,276.98 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 1,597.84 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 320.86 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.00 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและการเก็บผลผลิตอย่างถูกต้องและเหมาะสม ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.82 แต่มีผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.57 และจำหน่ายผลผลิตได้ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.85 ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.56 (ตารางที่ 4.17)

1.2.2) มุ้งโพรง

เกษตรกรสามารถผลิตน้ำมุ้งได้เพิ่มมากขึ้นจาก 2.68 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 4.84 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 2.16 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.60 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตน้ำมุ้งได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการเก็บผลผลิตอย่างถูกวิธี จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำมุ้งโดยตัดรวงมุ้งให้เหลือรวงมุ้งค้างอยู่ประมาณ 1 - 2 ซม. ซึ่งมุ้งสามารถสร้างรวงมุ้งใหม่ต่อจากส่วนที่ค้างอยู่นี้ได้เร็วขึ้นกว่าการสร้างรวงมุ้งใหม่ทั้งหมด ส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลผลิตครั้งต่อไปเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการขนย้ายรังมุ้งไปยังสถานที่ที่มีอาหารมุ้งสมบูรณ์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.17)

ด้านค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้น จาก 482.72 บาทต่อไร่ เป็น 506.26 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 23.54 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.88 ซึ่งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีค่าแรงงานในการดูแลรักษารังมุ้งเพิ่มขึ้นจาก 97.92 บาทต่อไร่ เป็น 118.89 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 20.97 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.42 โดยเกษตรกรมีการตรวจรังเพิ่มขึ้น เช่น การตรวจดูการวางไข่ของนางพญา การตรวจดูการเก็บน้ำหวานและเกสร การตรวจดูศัตรูมุ้ง เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 8)

ด้านผลตอบแทนสุทธิเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 334.68 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 999.51 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 664.83 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 198.65 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มาก เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและการเก็บผลผลิตอย่างถูกต้องและเหมาะสม ถึงแม้ว่าเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.88 แต่มีผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.60 และจำหน่ายผลผลิตได้ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.00 ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตก่อนหักค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจาก 817.40 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 1,505.77 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 688.37 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 84.22 (ตารางที่ 4.17)

1.2.3) ชันโรง

เกษตรกรสามารถผลิตน้ำมุ้งชันโรงได้เพิ่มมากขึ้นจาก 0.15 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 0.22 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 0.07 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.67 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตน้ำมุ้งชันโรงได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับชันโรง โดยการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรในบริเวณพื้นที่ที่เลี้ยง และปลูกพืชที่มีดอกให้เพียงพอและสมดุลกับรังของชันโรง เพื่อเพิ่มแหล่งอาหารสำหรับชันโรง (ตารางที่ 4.17)

ด้านค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยมีค่าใช้จ่าย 160.98 บาทต่อไร่ ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงชันโรงจะมีค่าใช้จ่ายในปีแรกเท่านั้น ได้แก่ ค่าพันธุ์ กล่องเลี้ยงชันโรง และขี้ตังรัง การเลี้ยงมีขั้นตอนในการดูแลไม่มาก โดยปล่อยให้ชันโรงอยู่ตามธรรมชาติ เกษตรกรจะเน้นการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับชันโรง ซึ่งเป็นกระบวนการทางอ้อมที่เป็นประโยชน์ต่อชันโรง โดยไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชันโรงโดยตรง เช่น การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร การปลูกพืชที่มีดอกให้เพียงพอต่อความต้องการอาหารของชันโรง และการป้องกันศัตรูของชันโรง เป็นต้น (ตารางที่ 4.17)

ด้านผลตอบแทนสุทธิ หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 64.02 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 169.02 บาทต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้น 105.00 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 164.01 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มาก เนื่องจากเกษตรกรปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับชันโรง โดยการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และปลูกพืชที่มีดอกที่เพียงพอสำหรับชันโรง ถึงแม้ว่าผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่มีมูลค่าไม่มาก แต่เกษตรกรได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากการเลี้ยงชันโรง โดยชันโรงช่วยผสมเกสรให้พืชที่เกษตรกรปลูก ทำให้พืชที่เกษตรกรปลูกมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.17)

1.2.4) จิ้งหรีด

เกษตรกรสามารถผลิตจิ้งหรีดได้เพิ่มมากขึ้นจาก 18.18 กิโลกรัมต่อบ่อต่อรุ่น เป็น 19.29 กิโลกรัมต่อบ่อต่อรุ่น เพิ่มขึ้น 1.11 กิโลกรัมต่อบ่อต่อรุ่น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.11 ซึ่งการที่เกษตรกรสามารถผลิตได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการล้างฟีดอาหารในน้ำสะอาดทุกครั้งก่อนให้จิ้งหรีดกิน มีการปรับเปลี่ยนชนิดและปริมาณของอาหารให้เหมาะสม และเปลี่ยนสายพันธุ์จิ้งหรีดรุ่นพ่อพันธุ์ – แม่พันธุ์ เมื่อเลี้ยงไปแล้วประมาณ 1 – 3 รุ่น (ตารางที่ 4.17)

ด้านค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง โดยลดลงจาก 1,239.18 บาทต่อบ่อต่อรุ่น เหลือ 1,072.66 บาทต่อบ่อต่อรุ่น ลดลง 166.52 บาทต่อบ่อต่อรุ่น หรือลดลงร้อยละ 13.44 ซึ่งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายลดลง เนื่องจากเกษตรกรมีค่าวัสดุอุปกรณ์ลดลง จาก 914.79 บาทต่อบ่อต่อรุ่น เหลือ 774.99 บาทต่อบ่อต่อรุ่น ลดลง 139.80 บาทต่อบ่อต่อรุ่น หรือลดลงร้อยละ 15.28 โดยค่าวัสดุที่ลดลง ได้แก่ วัสดุรองพื้น ที่อยู่ของจิ้งหรีด และอาหารเสริม จากการปรับเปลี่ยนมาใช้วัสดุที่เหมาะสมและมีราคาถูก (ตารางผนวกที่ 10)

ด้านผลตอบแทนสุทธิ หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 397.02 บาทต่อบ่อต่อรุ่น เป็น 834.35 บาทต่อบ่อต่อรุ่น เพิ่มขึ้น 437.33 บาทต่อบ่อต่อรุ่น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 110.15 ซึ่งการที่เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มาก เนื่องจากเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ลดลงร้อยละ 13.44 ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.11 เกษตรกรขายผลผลิตได้ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.84 ส่งผลให้เกษตรกรมีมูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1,636.20 บาทต่อบ่อต่อรุ่น เป็น 1,907.01 บาทต่อบ่อต่อรุ่น เพิ่มขึ้น 270.81 บาทต่อบ่อต่อรุ่น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.55 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 การผลิตแมลงเศรษฐกิจ เปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

รายการ	หน่วย	ฝั่งพันธุ์	ฝั่งโพรง	ชั้นโรง	จังหวัด	รวมเฉลี่ย ^{1/}
1. ก่อน						
1.1 ปริมาณ	กก./รัง/ปี	21.69	2.68	0.15	-	
	กก./บ่อ/รุ่น	-	-	-	18.18	
1.2 ราคา	บาท/กก.	88.75	305.00	1,500.00	90.00	
1.3 มูลค่า	บาท/รัง/ปี	1,924.99	817.40	225.00	-	
	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	1,636.20	
1.4 ค่าใช้จ่าย ^{2/}	บาท/รัง/ปี	754.96	482.72	160.98	-	
	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	1,239.18	
1.5 ผลตอบแทนสุทธิ	บาท/รัง/ปี	1,276.98	334.68	64.02	-	
	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	397.02	
2. หลัง						
2.1 ปริมาณ	กก./รัง/ปี	25.50	4.84	0.22	-	
	กก./บ่อ/รุ่น	-	-	-	19.29	
2.2 ราคา	บาท/กก.	89.5	311.11	1,500.00	98.86	
2.3 มูลค่า	บาท/รัง/ปี	2,282.25	1,505.77	330.00	-	
	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	1,907.01	
2.4 ค่าใช้จ่าย ^{2/}	บาท/รัง/ปี	761.18	506.26	160.98	-	
	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	1,072.66	
2.5 ผลตอบแทนสุทธิ	บาท/รัง/ปี	1,597.84	999.51	169.02	-	
	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	834.35	
3. ผลการเปลี่ยนแปลง						
3.1 ปริมาณ (2.1 - 1.1)	กก./รัง/ปี	3.81	2.16	0.07	-	
	กก./บ่อ/รุ่น	-	-	-	1.11	
	ร้อยละ	17.57	80.60	46.67	6.11	33.34
3.2 ราคา (2.2 - 1.2)	บาท/กก.	0.75	6.11	-	8.86	
	ร้อยละ	0.85	2.00	-	9.84	
	บาท/รัง/ปี	357.26	688.37	105.00	-	
3.3 มูลค่า (2.3 - 1.3)	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	270.81	
	ร้อยละ	18.56	84.22	46.67	16.55	40.82
	บาท/รัง/ปี	6.22	23.54	-	-	
3.4 ค่าใช้จ่าย ^{2/} (2.4 - 1.4)	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	-166.52	
	ร้อยละ	0.82	4.88	-	-13.44	-6.28
	บาท/รัง/ปี	320.86	664.83	105.00	-	
3.5 ผลตอบแทนสุทธิ (2.5 - 1.5)	บาท/บ่อ/รุ่น	-	-	-	437.33	
	ร้อยละ	30.00	198.65	164.01	110.15	139.75

หมายเหตุ: ^{1/}ค่ารวมเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร

^{2/}ค่าใช้จ่ายในการผลิต คำนวณจาก ค่าแรงงานตนเอง/จ้าง และค่าวัสดุในการผลิต ไม่รวมต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ค่าเสียโอกาส ต้นทุนคงที่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ เป็นต้น

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ด้านการผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

หลังเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมมีจำนวนเกษตรกรผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการร้อยละ 70.25 หลังเข้าร่วมโครงการร้อยละ 83.65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.40 (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	หน่วย : ร้อยละ
			รวมเฉลี่ย ^{1/}
1. ก่อน			
1.1 มีคุณภาพ	66.84	76.09	70.25
1.2 ยังไม่ได้คุณภาพ	33.16	23.91	29.75
รวม	100.00	100.00	100.00
2. หลัง			
2.1 มีคุณภาพ	83.55	83.83	83.65
2.2 ยังไม่ได้คุณภาพ	16.45	16.17	16.35
รวม	100.00	100.00	100.00
3. ผลการเปลี่ยนแปลง			
3.1 มีคุณภาพ (ข้อ 2.1 – ข้อ 1.1)	16.71	7.74	13.40
3.2 ยังไม่ได้คุณภาพ (ข้อ 2.2 – ข้อ 1.2)	-16.71	-7.74	-13.40

หมายเหตุ: ^{1/}ค่ารวมเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร

ที่มา: จากการสำรวจ

ทั้งนี้ในส่วนของเกษตรกรที่ยังผลิตสินค้าไม่ได้คุณภาพ ได้แก่ ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร กระชายขาว ว่านหางจระเข้ ผึ้งโพรง และจิ้งหรีด เนื่องจากเกษตรกรยังขาดประสบการณ์ในการผลิตเกษตรกรที่ผลิตสินค้าสมุนไพรปลูกในรูปแบบเกษตรผสมผสานและขาดการปลูกและดูแลรักษาที่เหมาะสมโดยตรงในแต่ละชนิดพืชเหมือนแปลงปลูกมาตรฐาน การเลี้ยงผึ้งโพรง เกษตรกรขาดความรู้ในการเก็บน้ำผึ้งให้ปราศจากสิ่งเจือปน และการเลี้ยงจิ้งหรีด ผลผลิตจิ้งหรีดมีขนาดเล็กและตัวใส เนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ โรงเรือนและบ่อเลี้ยงไม่สามารถป้องกันความชื้นได้ดีเมื่อมีฝนตก โดยจำแนกตามโครงการ ดังนี้

2.1) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

หลังเข้าร่วมโครงการมีจำนวนเกษตรกรที่ผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 66.84 เป็น ร้อยละ 83.55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.71 ในส่วนของเกษตรกรที่ผลิตสินค้าไม่ได้คุณภาพ ได้แก่ เกษตรกรที่ผลิตสินค้าขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร กระชายขาว และว่านหางจระเข้ เนื่องจากอยู่ในระยะแรกในการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ และขาดการปลูกและดูแลรักษาที่เหมาะสมโดยตรง ในแต่ละชนิดพืชเหมือนแปลงปลูกมาตรฐาน โดยเกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ซึ่งใช้วิธีการปลูกและดูแลรักษาแบบเดียวกันกับพืชอื่น ๆ ในแปลงปลูก (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 ร้อยละของเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565 แยกตาม การผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ขมื่นชั้น	ไพล	ฟ้าทะลายโจร	กระชาย ขาว	กระเจี๊ยบ เขียว	ว่านหาง จระเข้	รวมเฉลี่ย ^{1/}
1. ก่อน							
1.1 มีคุณภาพ	75.00	65.00	60.00	65.78	100.00	60.72	66.84
1.2 ยังไม่ได้คุณภาพ	25.00	35.00	40.00	34.22	-	39.28	33.16
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. หลัง							
2.1 มีคุณภาพ	88.89	100.00	70.00	75.00	100.00	72.22	83.55
2.2 ยังไม่ได้คุณภาพ	11.11	-	30.00	25.00	-	27.78	16.45
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
3. ผลการเปลี่ยนแปลง							
3.1 มีคุณภาพ (ข้อ 2.1 – ข้อ 1.1)	13.89	35.00	10.00	9.22	-	11.5	16.71
3.2 ยังไม่ได้คุณภาพ (ข้อ 2.2 – ข้อ 1.2)	-13.89	-35.00	-10.00	-9.22	-	-11.5	-16.71

หมายเหตุ: ^{1/}ค่ารวมเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร
ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

หลังเข้าร่วมโครงการมีจำนวนเกษตรกรที่ผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 76.09 เป็น ร้อยละ 83.83 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.74 ในส่วนของเกษตรกรที่ผลิตสินค้าไม่ได้คุณภาพ ได้แก่ เกษตรกรที่ผลิตสินค้าผึ้งโพรง และจิ้งหรีด คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 20.00 ตามลำดับ โดยสินค้าผึ้งโพรง เกษตรกรขาดความรู้ในการแยกแยะอย่างถูกวิธีและไม่มีเครื่องมือในการคั้นและกรองน้ำผึ้งที่ทันสมัย ส่งผลให้ผลผลิตน้ำผึ้งมีเกสรดอกไม้เจือปน ซึ่งส่งผลต่อราคาขายและความชื้นในน้ำผึ้ง ทำให้ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน ในส่วนของสินค้าจิ้งหรีด ผลผลิตจิ้งหรีดมีขนาดเล็กและตัวใส เนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ และได้รับความชื้นมาก เนื่องจากโรงเรือนที่เลี้ยงไม่สามารถป้องกันความชื้นได้ดีเมื่อมีฝนตก (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ร้อยละของเกษตรกรโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 แยกตามการผลิตสินค้าได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ฝั่งพันธุ์	ฝั่งโพรง	ชั้นโรง	จังหวัด	หน่วย : ร้อยละ
					รวมเฉลี่ย ^{1/}
1. ก่อน					
1.1 มีคุณภาพ	100.00	75.00	100.00	74.21	76.09
1.2 ยังไม่ได้คุณภาพ	-	25.00	-	25.79	23.91
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. หลัง					
2.1 มีคุณภาพ	100.00	87.50	100.00	80.00	83.83
2.2 ยังไม่ได้คุณภาพ	-	12.50	-	20.00	16.17
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
3. ผลการเปลี่ยนแปลง					
3.1 มีคุณภาพ (ข้อ 2.1 – ข้อ 1.1)	-	12.50	-	5.79	7.74
3.2 ยังไม่ได้คุณภาพ (ข้อ 2.2 – ข้อ 1.2)	-	-12.50	-	-5.79	-7.74

หมายเหตุ: ^{1/}ค่ารวมเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากรที่มา: จากการสำรวจ

4.5 ทักษะและความพึงพอใจ

4.5.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 โดยร้อยละ 58.26 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.60 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 8.14 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่า หลังการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง สินค้าที่ผลิตมีคุณภาพมากขึ้น และหลักสูตรที่ถ่ายทอดมีความน่าสนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ในส่วนของเกษตรกรที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เห็นว่า การถ่ายทอดความรู้มีระยะเวลาสั้นเกินไป ต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่องทุกปี ขาดตลาดรับซื้อผลผลิต และเกษตรกรมีข้อจำกัดด้านเงินทุนในการผลิตสินค้าตามหลักสูตรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.21)

1) ด้านการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.81 โดยร้อยละ 81.84 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 17.34 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 0.82 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการประสานงานเพื่อดูแลและติดตามการผลิตของเกษตรกร ในส่วนของเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เห็นว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามการผลิตของเกษตรกร

2) ด้านการผลิตสินค้า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการผลิตสินค้าในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 โดยร้อยละ 54.56 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.52

มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 11.92 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่า หลังการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง และสินค้าที่ผลิตมีคุณภาพมากขึ้น ในส่วนของเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เห็นว่า เกษตรกรยังไม่ได้เริ่มดำเนินการผลิต และเกษตรกรมีข้อจำกัดด้านเงินทุนในการผลิตสินค้าตามหลักสูตรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

3) ด้านการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 โดยร้อยละ 53.12 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 44.15 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 2.73 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่า เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้ สถานที่มีความเหมาะสม และหลักสูตรที่ถ่ายทอดมีความน่าสนใจสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ในส่วนของเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เห็นว่า การถ่ายทอดความรู้มีระยะเวลาสั้นเกินไป

4) ด้านผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อผลตอบแทนในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.26 โดยร้อยละ 43.52 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 39.38 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 17.10 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่า เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพที่ดีขึ้น สามารถจำหน่ายสินค้าได้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น ในส่วนของเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เห็นว่า ผลผลิตได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม และขาดตลาดรับซื้อผลผลิต

ตารางที่ 4.21 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ปี 2565

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน	แปดผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	81.84	17.34	0.82	-	-	4.81	มากที่สุด
1.1. พี่ชุมชนไพร	81.63	18.37	-	-	-	4.82	มากที่สุด
1.2. แมลงเศรษฐกิจ	82.22	15.56	2.22	-	-	4.80	มากที่สุด
2. การผลิตสินค้า	54.56	33.52	11.92	-	-	4.43	มากที่สุด
2.1. พี่ชุมชนไพร	54.44	37.78	7.78	-	-	4.47	มากที่สุด
2.2. แมลงเศรษฐกิจ	54.76	26.19	19.05	-	-	4.36	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้	53.12	44.15	2.73	-	-	4.51	มากที่สุด
3.1. พี่ชุมชนไพร	48.33	50.00	1.67	-	-	4.47	มากที่สุด
3.2. แมลงเศรษฐกิจ	61.36	34.09	4.55	-	-	4.57	มากที่สุด
4. ผลตอบแทน	43.52	39.38	17.10	-	-	4.26	มากที่สุด
4.1. พี่ชุมชนไพร	51.39	36.11	12.50	-	-	4.39	มากที่สุด
4.2. แมลงเศรษฐกิจ	30.00	45.00	25.00	-	-	4.05	มาก
5. ภาพรวมโครงการ ^{1/}	58.26	33.60	8.14	-	-	4.51	มากที่สุด
5.1. พี่ชุมชนไพร	58.94	35.57	5.49	-	-	4.54	มากที่สุด
5.2. แมลงเศรษฐกิจ	57.08	30.21	12.71	-	-	4.45	มากที่สุด

หมายเหตุ: ^{1/}ภาพรวมโครงการ คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละ/คะแนน ถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากรที่มา: จากการสำรวจ

4.5.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ

เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.32 โดยร้อยละ 44.95 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 44.45 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 8.36 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 2.24 มีความพึงพอใจในระดับน้อย โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่า หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และโครงการช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับปานกลางและน้อย เห็นว่า กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.22)

1) ด้านงบประมาณที่ได้รับ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่องบประมาณที่ได้รับในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 17.22 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 62.75 พึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 11.09 พึงพอใจระดับปานกลาง และร้อยละ 8.94 พึงพอใจระดับน้อย โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับปานกลางและน้อย เห็นว่า กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด

2) ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 53.82 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.25 พึงพอใจในระดับมาก อีกร้อยละ 8.93 พึงพอใจระดับปานกลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เห็นว่า เกษตรกรที่ผลิตสินค้าพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจที่ดำเนินการส่งเสริม กระจายตัวอยู่คนละตำบลและอำเภอ จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดหาเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนด

3) ด้านการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความรู้ของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.65 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 65.06 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 34.94 พึงพอใจในระดับมาก เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ได้รับความรู้และแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมการผลิตภายใต้โครงการ

4) ด้านการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.50 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 36.09 พึงพอใจในระดับมาก อีกร้อยละ 13.41 พึงพอใจระดับปานกลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เห็นว่า ความต้องการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรมีหลากหลายชนิดสินค้าซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด และสินค้าบางชนิดยังขาดตลาดรับซื้อผลผลิต

5) ด้านการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.58 โดยเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 58.28 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 41.72 พึงพอใจในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ ปี 2565

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณ	17.22	62.75	11.09	8.94	-	3.88	มาก
1.1 พืชสมุนไพร	16.67	58.33	8.33	16.67	-	3.75	มาก
1.2 แมลงเศรษฐกิจ	17.86	67.86	14.28	-	-	4.04	มาก
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	53.82	37.25	8.93	-	-	4.45	มากที่สุด
2.1 พืชสมุนไพร	41.67	41.67	16.66	-	-	4.25	มากที่สุด
2.2 แมลงเศรษฐกิจ	67.86	32.14	-	-	-	4.68	มากที่สุด
3. การพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่	65.06	34.94	-	-	-	4.65	มากที่สุด
3.1 พืชสมุนไพร	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
3.2 แมลงเศรษฐกิจ	53.57	46.43	-	-	-	4.54	มากที่สุด
4. การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่	50.50	36.09	13.41	-	-	4.37	มากที่สุด
4.1 พืชสมุนไพร	41.67	33.33	25.00	-	-	4.17	มาก
4.2 แมลงเศรษฐกิจ	60.71	39.29	-	-	-	4.61	มากที่สุด
5. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร	58.28	41.72	-	-	-	4.58	มากที่สุด
5.1 พืชสมุนไพร	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
5.2 แมลงเศรษฐกิจ	67.86	32.14	-	-	-	4.68	มากที่สุด
6. ภาพรวมโครงการ	44.95	44.45	8.36	2.24	-	4.32	มากที่สุด
6.1 พืชสมุนไพร	37.50	45.83	12.50	4.17	-	4.17	มาก
6.2 แมลงเศรษฐกิจ	53.57	42.86	3.57	-	-	4.50	มากที่สุด

หมายเหตุ: 1/ ภาพรวมโครงการ คำนวณจากค่าเฉลี่ยร้อยละ/คะแนน ถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของประชากร
ที่มา: จากการสำรวจ

4.6 สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินผล

จากผลการประเมินในภาพรวมทั้ง ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ พบว่า ดำเนินการได้ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนด 49 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รายละเอียด บรรลุเป้าหมายโครงการที่กำหนดไว้ร้อยละ 90.00 โดยมีค่าคะแนนระดับ ดีมาก โดยสรุปจำนวนตามประเด็นตัวชี้วัด ดังนี้ (ตารางที่ 4.23)

1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ผลการประเมิน พบว่า ผ่านเกณฑ์ 8 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100.00

2) กิจกรรม (Activities) ประกอบด้วย 18 ตัวชี้วัด ผลการประเมิน พบว่า ผ่านเกณฑ์ทั้ง 18 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100.00

3) ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 14 ตัวชี้วัด ผลการประเมิน พบว่า ผ่านเกณฑ์ทั้ง 14 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100.00

4) ผลลัพธ์ (Outcomes) ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ผลการประเมิน พบว่า ผ่านเกณฑ์ทั้ง 9 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.23 ผลการประเมินตามตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)				
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณ ที่เบิกจ่าย	ร้อยละ 98	ร้อยละ 99.21	ผ่าน
	- ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่า งบประมาณมีความทันเวลา	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ร้อยละ 100.00	ผ่าน
1.2 เกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพืชสมุนไพร	1,110 ราย	1,110 ราย	ผ่าน
	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการแมลงเศรษฐกิจ	640 ราย	640 ราย	ผ่าน
1.3 หน่วยงาน/ บุคลากร	- จำนวนหน่วยงานที่ดำเนินการ ในพื้นที่	1 หน่วยงาน ต่อจังหวัด	1 หน่วยงาน ต่อจังหวัด	ผ่าน
	- ระดับความเพียงพอ ของเจ้าหน้าที่	ระดับมากขึ้นไป	ระดับมากที่สุด	ผ่าน
1.4 องค์ความรู้	- จำนวนหลักสูตรที่ถ่ายทอด ให้กับเกษตรกร	1 หลักสูตร	4 หลักสูตร	ผ่าน
	- จำนวนหลักสูตรที่ถ่ายทอด ให้กับเจ้าหน้าที่	1 หลักสูตร	1 หลักสูตร	ผ่าน
2. กิจกรรม (Activities)				
2.1 การ ประชาสัมพันธ์ โครงการ	- จำนวนช่องทางที่ใช้ในการ ประชาสัมพันธ์	1 ช่องทาง	3 ช่องทาง	ผ่าน
	- จำนวนช่องทางการรับรู้โครงการ ของเกษตรกร	1 ช่องทาง	3 ช่องทาง	ผ่าน
2.2 การจัดเวที วิเคราะห์ศักยภาพ พื้นที่	- จำนวนครั้งการจัดเวทีวิเคราะห์ ศักยภาพพื้นที่โครงการ พืชสมุนไพร	37 ครั้ง	37 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการจัดเวทีวิเคราะห์ ศักยภาพพื้นที่โครงการ แมลงเศรษฐกิจ	32 ครั้ง	32 ครั้ง	ผ่าน
2.3 การอบรม ถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอด ความรู้แก่เกษตรกรโครงการ พืชสมุนไพร	37 ครั้ง	37 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอด ความรู้แก่เกษตรกรโครงการ แมลงเศรษฐกิจ	32 ครั้ง	32 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอด ความรู้แก่เจ้าหน้าที่โครงการ พืชสมุนไพร	1 ครั้ง	1 ครั้ง	ผ่าน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
2.4 การศึกษาดูงาน	- จำนวนครั้งการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่โครงการ แมลงเศรษฐกิจ	1 ครั้ง	1 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการจัดศึกษาดูงาน โครงการพืชสมุนไพร	37 ครั้ง	37 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการจัดศึกษาดูงาน โครงการแมลงเศรษฐกิจ	32 ครั้ง	32 ครั้ง	ผ่าน
2.5 การจัดทำ จุดเรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิต	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ พืชสมุนไพร ที่จัดทำ	37 แห่ง	37 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ แมลงเศรษฐกิจที่จัดทำ	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ พืชสมุนไพรที่ ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	37 แห่ง	37 แห่ง	ผ่าน
2.6 การจัดทำแปลง ขยายพันธุ์และ รวบรวมพันธุ์	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ แมลงเศรษฐกิจที่ ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพรที่จัดทำ	16 แห่ง	16 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่จัดทำ	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพรที่ได้รับการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์	16 แปลง	16 แปลง	ผ่าน
	- จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่ได้รับ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
3. ผลผลิต (Outputs)				
3.1 การอบรม ถ่ายทอดความรู้	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการ อบรมถ่ายทอดความรู้โครงการ พืชสมุนไพร	1,110 ราย	1,110 ราย	ผ่าน
	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการ อบรมถ่ายทอดความรู้โครงการ แมลงเศรษฐกิจ	640 ราย	640 ราย	ผ่าน
	- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการ อบรมถ่ายทอดความรู้โครงการ พืชสมุนไพร	70 ราย	70 ราย	ผ่าน
	- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการ อบรมถ่ายทอดความรู้โครงการ แมลงเศรษฐกิจ	100 ราย	100 ราย	ผ่าน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
3.2 การสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงการผลิต และการตลาด	- ร้อยละของเกษตรกรโครงการ พืชสมุนไพร ที่มีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงการผลิตและการตลาด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	ร้อยละ 60.61	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรโครงการ แมลงเศรษฐกิจ ที่มีการสร้าง เครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตและ การตลาด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	ร้อยละ 65.08	ผ่าน
3.3 จุดเรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิต	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ พืชสมุนไพร ที่นำวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนไปใช้ ประโยชน์แล้ว	37 แห่ง	37 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ แมลงเศรษฐกิจ ที่นำวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนไปใช้ ประโยชน์แล้ว	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ พืชสมุนไพร ที่ให้บริการความรู้แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ	37 แห่ง	37 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนจุดเรียนรู้ฯ แมลงเศรษฐกิจ ที่ให้บริการความรู้แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
3.4 แปลงขยายพันธุ์ และรวบรวมพันธุ์	- จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพร ที่นำวัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว	16 แปลง	16 แปลง	ผ่าน
	- จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่นำวัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์แล้ว	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนแปลงขยายพันธุ์ฯ พืชสมุนไพรที่ให้บริการความรู้ และสนับสนุนพันธุ์ดีแก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ	16 แปลง	16 แปลง	ผ่าน
	- จำนวนแหล่งขยายพันธุ์ฯ แมลงเศรษฐกิจที่ให้บริการความรู้ และสนับสนุนพันธุ์ดีแก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ	5 แห่ง	5 แห่ง	ผ่าน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)				
4.1 การนำความรู้ไปใช้	- ร้อยละของเกษตรกร ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	ร้อยละ 82.50	ผ่าน
	- ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำความรู้ ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ผ่าน
4.2 ระดับความรู้	- ระดับความรู้ของเกษตรกรหลัง ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้	ไม่น้อยกว่า ระดับมาก	ระดับมากที่สุด	ผ่าน
	- ระดับความรู้ของเจ้าหน้าที่หลัง ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้	ไม่น้อยกว่า ระดับมาก	ระดับมาก	ผ่าน
4.3 ประสิทธิภาพ การผลิต	- ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วย เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 3	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 21.66	ผ่าน
	- ค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อ หน่วยลดลง	ลดลงจากปี 2564 ร้อยละ 3	ลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 3.75	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ผลิตสินค้า ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการ ของตลาด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	ร้อยละ 83.65	ผ่าน
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของ เกษตรกรที่มีต่อโครงการ	ระดับมาก	ระดับมากที่สุด	ผ่าน
	- ระดับความพึงพอใจของ เจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ	ระดับมาก	ระดับมากที่สุด	ผ่าน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 เป็นโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ภายใต้แผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ประเด็นที่ 3 การเกษตร ประกอบด้วย 2 โครงการ คือ 1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด และเพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี และ 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ พัฒนาความรู้ของเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายสำหรับเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด โดยมี กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการ 5.8731 ล้านบาท เป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ 57 จังหวัด สำหรับบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกร

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการประเมินผลโครงการ โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น 258 ราย ที่ผลิตสินค้าพืชสมุนไพร 6 ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน กระชายขาว ไพล ฟ้าทะลายโจร ว่านหางจระเข้ และกระเจียบเขียว และสินค้าแมลงเศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ ผีเสื้อพันธุ์ ผีเสื้อโพร่ง ชันโรง และจิ้งหรีด รวมทั้งสิ้น 10 ชนิด ซึ่งเป็นสินค้าหลักที่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายผลิต และรัฐบาลให้ความสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ และรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมถึงข้อมูลผลการดำเนินงานจากระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบการประเมินผลใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลได้ และผลลัพธ์ ทั้งนี้ยังไม่สามารถประเมินผลกระทบ (Impact) เนื่องจากยังไม่สิ้นสุดโครงการ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยพิจารณาจาก ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลการดำเนินโครงการ และความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยผลสัมฤทธิ์ของโครงการสรุปได้ ดังนี้

ในภาพรวมโครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ สรุปได้ดังนี้

5.1.1 ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ

ในภาพรวมการดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถดำเนินกิจกรรมหลักได้ตามเป้าหมายที่กำหนดครบตามเป้าหมาย ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ ประกอบด้วย การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ 69 ครั้ง การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ 170 ราย และเกษตรกร 1,750 ราย จัดกิจกรรมศึกษาดูงาน 69 ครั้ง จัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 42 แห่ง และการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ 21 แห่ง ครบตามเป้าหมาย มีการเบิกจ่ายงบประมาณ 5.8269 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.21 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.8731 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดจำแนกตามโครงการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

1.1) ด้านประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ ผลการประเมิน พบว่า โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินกิจกรรมหลักครบตามเป้าหมาย 6 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของกิจกรรมเป้าหมายโครงการ ได้แก่ (1) การประชาสัมพันธ์โครงการจำนวน 3 ช่องทาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้นำชุมชน และสื่อสังคมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน Facebook ของหน่วยงาน และ LINE (2) การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ 37 ครั้ง (3) การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร 37 ครั้ง และเจ้าหน้าที่ 1 ครั้ง (4) การศึกษาดูงาน 37 ครั้ง (5) การจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 37 แห่ง และ (6) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ 16 แห่ง (ตารางที่ 4.12)

1.2) ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ โครงการมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 3.7038 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.77 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 3.7500 ล้านบาท การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาในภาพรวมโครงการ พบว่า โครงการสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการดำเนินงานและการเบิกจ่ายงบประมาณ

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

2.1) ด้านประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ ผลการประเมิน พบว่า โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินกิจกรรมหลักครบตามเป้าหมาย 6 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของกิจกรรมเป้าหมายโครงการ ได้แก่ (1) การประชาสัมพันธ์โครงการจำนวน 3 ช่องทาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้นำชุมชน และสื่อสังคมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน Facebook ของหน่วยงาน และ LINE (2) การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ 32 ครั้ง (3) การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร 32 ครั้ง และเจ้าหน้าที่ 1 ครั้ง (4) การศึกษาดูงาน 32 ครั้ง (5) การจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 32 แห่ง และ (6) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ 5 แห่ง (ตารางที่ 4.12)

2.1) ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ โครงการมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 2.1231 ล้านบาท ครบตามเป้าหมายของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร จึงมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมโครงการ พบว่า สามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งประสิทธิภาพในการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยดำเนินงานและเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมาย

5.1.2 ประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพของโครงการ พิจารณาโดยการวัดผลสำเร็จตามตัวชี้วัดในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ในภาพรวมโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร หลังเข้ารับการถ่ายทอดความรู้เจ้าหน้าที่และเกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 84.36 ตามลำดับ

(2) ด้านพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในภาพรวมสินค้าที่สำรวจ 10 ชนิด มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.66 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงร้อยละ 3.75 และมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 28.29 มีจำนวนเกษตรกรผลิตสินค้าได้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการร้อยละ 70.25 หลังเข้าร่วมโครงการร้อยละ 83.65

(3) ด้านการรวมกลุ่มหรือเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการมีการรวมกลุ่มร้อยละ 29.50 หลังเข้าร่วมโครงการมีการรวมกลุ่มร้อยละ 62.25 ทั้งนี้ในส่วนของเกษตรกรที่ไม่มี การรวมกลุ่ม เนื่องจากเกษตรกรผลิตสินค้าในพื้นที่ขนาดเล็กในรูปแบบเกษตรผสมผสาน นำผลผลิตที่ได้มาบริโภคเองในครัวเรือน หรือจำหน่ายในตลาดชุมชน และเกษตรกรยังขาดประสบการณ์ในการผลิต

(4) ด้านการส่งเสริมให้เกิดจุดรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ที่จัดทำ สามารถให้บริการสำหรับถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตลอดจนผู้สนใจทั่วไปแล้ว

โดยมีรายละเอียดจำแนกตามโครงการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

จากข้อมูลผลการดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการสามารถสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ดังนี้

1.1) โครงการสามารถพัฒนาความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน 70 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย หลังเข้ารับการอบรมเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในระดับมากที่สุด และเจ้าหน้าที่ทุกราย คิดเป็น ร้อยละ 100.00 นำความรู้ไปใช้ในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพการผลิตพืชสมุนไพรแล้ว

1.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนาศักยภาพในการผลิตพืชสมุนไพร โดยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวน 1,110 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเกษตรกรร้อยละ 89.53 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว (ตารางที่ 4.12) สามารถผลิตสมุนไพรได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในภาพรวมเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.50 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 2.41 ผลผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 20.77 และเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 152.87 (ตารางที่ 4.13)

ด้านคุณภาพของผลผลิต มีจำนวนเกษตรกรที่ผลิตสินค้าได้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 66.84 เป็น ร้อยละ 83.55 (ตารางที่ 4.15)

1.3) หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีการรวมกลุ่มหรือเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาดเพิ่มมากขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีการรวมกลุ่มร้อยละ 21.43 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ 60.61 (ตารางที่ 4.10)

1.4) หน่วยงานดำเนินการจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจำนวน 37 แห่ง และจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์จำนวน 16 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยสามารถให้บริการ สำหรับถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตลอดจนผู้สนใจทั่วไปแล้ว จากการดำเนินโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ครบตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 4 วัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

จากข้อมูลผลการดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการสามารถสรุปการบรรลุ วัตถุประสงค์โครงการ ดังนี้

2.1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนาศักยภาพในการผลิตสินค้า โดยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวน 640 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเกษตรกรร้อยละ 75.46 นำความรู้ ไปใช้ประโยชน์แล้ว สามารถผลิตสินค้าได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในภาพรวมเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย ต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.34 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงร้อยละ 6.28 ผลผลิตมีมูลค่าสูงขึ้น ร้อยละ 40.82 และเกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิ เพิ่มขึ้นร้อยละ 139.75 (ตารางที่ 4.14) มีจำนวนเกษตรกร ที่ผลิตสินค้าได้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 76.09 เป็น ร้อยละ 83.83 (ตารางที่ 4.16)

2.2) หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีการรวมกลุ่มหรือเชื่อมโยงเครือข่าย การผลิตการตลาดเพิ่มมากขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีการรวมกลุ่มร้อยละ 43.37 และหลัง เข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ 65.08 (ตารางที่ 4.10)

2.3) โครงการสามารถพัฒนาความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน 100 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย หลังเข้ารับการอบรมเจ้าหน้าที่มีความรู้ในระดับมากที่สุด และเจ้าหน้าที่ทุกรายนำความรู้ ไปใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจแล้ว (ตารางที่ 4.11)

จากการดำเนินโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของวัตถุประสงค์ ของโครงการ 3 วัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับ มากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 โดยมีรายละเอียดจำแนกตามโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 4.17)

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45

5.2 ข้อค้นพบ

5.2.1 ภาพรวมของโครงการ

- 1) กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ในกรณีศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด
- 2) หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่มีเพียงด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าเท่านั้น เจ้าหน้าที่จึงขาดความรู้ด้านกระบวนการผลิต ส่งผลให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้หรือให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการผลิตได้
- 3) โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่มีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจึงขาดการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เห็นว่าระยะเวลาในการอบรมถ่ายทอดความรู้สั้นเกินไป และต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่องทุกปี

5.2.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

การผลิตสินค้าและการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดยังมีเกษตรกรบางส่วนที่มีปัญหา ดังนี้

- 1) การผลิตสินค้ายังไม่ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ได้แก่ เกษตรกรที่ผลิตสินค้าขมมันชัน ฟ้าทะลายใจ กระชายขาว และว่านหางจระเข้ เนื่องจากอยู่ในระยะแรกในการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ และเกษตรกรขาดการปลูกและดูแลรักษาที่เหมาะสมโดยตรงในแต่ละชนิดพืชเหมือนแปลงปลูกมาตรฐาน โดยเกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ซึ่งใช้วิธีการปลูกและดูแลรักษาแบบเดียวกันกับพืชอื่น ๆ ในแปลงปลูก
- 2) ไม่มีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด เนื่องจากเกษตรกรผลิตสินค้าในพื้นที่ขนาดเล็กในรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคเองในครัวเรือนหรือจำหน่ายในตลาดชุมชน

5.2.3 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจบางส่วนพบปัญหาเหมือนกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ดังนี้

- 1) การผลิตสินค้ายังไม่ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ได้แก่ เกษตรกรที่ผลิตสินค้าผึ้งโพรงและจิ้งหรีด โดยสินค้าผึ้งโพรง เกษตรกรขาดความรู้ในการแยกแยะอย่างถูกวิธี และไม่มีเครื่องมือในการคั้นและกรองน้ำผึ้งที่ทันสมัย ส่งผลให้ผลผลิตน้ำผึ้งมีเกสรดอกไม้เจือปนซึ่งส่งผลต่อราคาขายและความชื้นในน้ำผึ้งทำให้ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน ในส่วนของสินค้าจิ้งหรีด ผลผลิตจิ้งหรีดมีขนาดเล็กและตัวใส เนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ และได้รับความชื้นมาก เนื่องจากโรงเรือนและบ่อเลี้ยงจิ้งหรีดไม่สามารถป้องกันความชื้นได้ดีเมื่อมีฝนตก
- 2) ไม่มีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มผลิตสินค้ายังขาดประสบการณ์ในการผลิต โดยผลิตในจำนวนที่ไม่มากและอยู่ในระยะแรกในการนำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในภาพรวมของโครงการ

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ เป็นโครงการที่ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจาก มีเป้าหมายส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกรที่มีความพร้อม และต้องการพัฒนาศักยภาพในการผลิต โดยใช้งบประมาณในการดำเนินการไม่มาก มีผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อโครงการ อย่างไรก็ตาม กรมส่งเสริมการเกษตร ควรพิจารณา ดังนี้

1) กิจกรรมการศึกษาดูงาน ในกรณีที่หน่วยงานในระดับพื้นที่ต้องการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด ควรบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจาก กรมส่งเสริมการเกษตร ให้เพียงพอ เช่น การถ่ายทอดความรู้ ณ สถานที่ศึกษาดูงาน เป็นต้น

2) เพิ่มหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ด้านกระบวนการผลิตตามชนิดสินค้าที่ส่งเสริมการผลิตให้แก่เกษตรกร

3) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดเพิ่มมากขึ้น และเพิ่มองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพและการผลิตแบบเกษตรแปลงใหญ่ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรพิจารณาจัดหาวิทยากรจาก ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหรือเกษตรแปลงใหญ่ ในสินค้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมถ่ายทอดความรู้และสร้างเครือข่ายแก่เกษตรกรทุกจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นการศึกษาดูงานในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่

4) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง กรมส่งเสริมการเกษตร ควรพิจารณา จัดทำสื่อองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์และเชื่อมโยงกับองค์ความรู้เดิมที่เกษตรกรได้รับ ในรูปแบบการสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าใจ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยถ่ายทอดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และแพลตฟอร์มการแชท พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ สาธิตวิธีการใช้สื่อ และให้เกษตรกรทดลองใช้ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้ง่าย

5.3.2 ข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการในระยะต่อไป เห็นควรให้ กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ควรพิจารณาส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร ในการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้ โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรปลูกและดูแลพืชสมุนไพร ด้วยวิธีที่เหมาะสมโดยตรงในแต่ละชนิดพืชในแปลงปลูกผสมผสาน และพัฒนาศักยภาพในการผลิตในรูปแบบแปลงมาตรฐาน

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ควรพิจารณาส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้ ดังนี้

2.1) สินค้าผึ้งโพรง ควรมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ด้านการเก็บผลผลิต ได้แก่ การแยกสิ่งเจือปนจากน้ำผึ้ง การคั้นและกรองน้ำผึ้งอย่างถูกวิธี และการลดความชื้นในน้ำผึ้ง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเก็บน้ำผึ้ง

2.2) สิ้นค้าจังหวัด ควรมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ด้านการให้อาหารจังหวัด และการจัดทำโรงเรือนและบ่อเลี้ยงจังหวัดที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร (2556). องค์ความรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสู่การเป็น *Smart officer* ฝั่งและแมลงเศรษฐกิจ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2557). *พืชสมุนไพร ภูมิปัญญาไทย*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2562). *การศึกษาระบบการเก็บรักษาน้ำผึ้งโพรงไทย (Apis cerana) ต่อการตกผลึก จากกลุ่มแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2564). *การผลิตสมุนไพร Product Champion*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ณัฐเสถียร สร้อยทองดี (2561). *ต้นทุนและผลตอบแทนในการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์ กรณีศึกษา ภาคกลางของประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิมาภรณ์ จันทร์สม (2563). *ผลของอาหารที่แตกต่างกันต่อการเจริญเติบโต อัตราการสืบพันธุ์ และปริมาณโปรตีนของจิ้งหรีดทองคำ*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรเทิง มาแสง. (2546). *เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการประเมินผล (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา
- สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). *การประเมินผลโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ปีงบประมาณ 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). *การศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดสมุนไพร ในพื้นที่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กรณีศึกษา ชมื่นชั้นและไพล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับย่อ)* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 28 สิงหาคม 2565).
- อโนทัย วิงสรน้อย, สุกัญญา สายธิ และพรประภา ชุนถนอม (2559). *ชนิดอาหารต่อการเจริญเติบโต ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับกำจัดเศษอาหารในระบบทางเดินอาหารของจิ้งหรีดและการยอมรับของผู้บริโภค*. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. Archives of Psychology. Columbia University.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1
สาระสำคัญของโครงการ

1. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565

1.1. ความเป็นมาโครงการ

พืชสมุนไพรเป็นพืชที่ให้ประโยชน์หลากหลายทั้งในการนำมาประกอบอาหาร เครื่องดื่ม รวมถึงการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพ เป็นส่วนประกอบของยารักษาโรค ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เวชสำอาง สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช สัตว์ รวมทั้งใช้ในธุรกิจประเภทบริการ เช่น การนวดและสปา ซึ่งในปัจจุบันความต้องการใช้สมุนไพรมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากกระแสการบริโภคที่มีความต้องการในการใช้สมุนไพรเพื่อเสริมสร้างและดูแลสุขภาพของประชาชน ก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และสร้างความหลากหลายในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้สมุนไพรถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ทำให้เกิดความต้องการใช้สมุนไพรเพิ่มมากขึ้น พืชสมุนไพรจึงเริ่มมีความสำคัญในระดับเศรษฐกิจ แต่สถานการณ์การผลิตพืชสมุนไพรในปัจจุบันประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบสมุนไพร หรือวัตถุดิบยังไม่ได้มาตรฐานที่ตรงตามความต้องการของตลาด

ปัญหาสำคัญในภาคการผลิตของเกษตรกรที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมุนไพรไทยคือ เกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตที่เหมาะสม ตั้งแต่การปลูก การดูแล การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป รวมถึงยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามระบบรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตยังมีคุณภาพไม่ตรงตามที่ตลาดต้องการ กรมส่งเสริมการเกษตร จึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรมีการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรของตนเอง สามารถใช้กระบวนการที่มีคุณภาพทำให้ผลผลิตที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต รวมถึงสามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป จึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565 มีระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี (1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565) ภายใต้งบประมาณในการดำเนินโครงการทั้งสิ้นจำนวน 3.7038 ล้านบาท

1.2. วัตถุประสงค์โครงการ

1.2.1. เพื่อพัฒนาความรู้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมาตรฐานการผลิตพืชสมุนไพร

1.2.2. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีปริมาณสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาด

1.2.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพร สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดได้

1.2.4. เพื่อส่งเสริมให้เกิดจตุรบรรรม และขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี

1.3. เป้าหมายโครงการ

1.3.1. พัฒนาความรู้แก่เกษตรกร 1,110 ราย และเจ้าหน้าที่ 37 ราย

1.3.2. พื้นที่ดำเนินการ

(1) จังหวัดที่ดำเนินการ 37 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี กาญจนบุรี ตาก สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี จันทบุรี ชลบุรี ตราด สระแก้ว กาฬสินธุ์ นครพนม บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด มุกดาหาร

หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ พังงา สุราษฎร์ธานี นราธิวาส ปัตตานี ภูเก็ต สตูล ยะลา พะเยา แพร่ กำแพงเพชร นครสวรรค์ และเพชรบูรณ์

(2) ศูนย์ปฏิบัติการ 16 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร เพชรบุรี จันทบุรี ขอนแก่น ยะลา อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) จังหวัดเลย เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ตาก ศูนย์ขยายพันธุ์พืชจังหวัดชลบุรี บุรีรัมย์ ลำพูน และอุตรธานี

1.4. วิธีการดำเนินการกิจกรรมที่ดำเนินการ

1.4.1. พัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาความรู้ และศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิกภาคด้านการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร

1.4.2. พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร ดำเนินการโดย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชน หรือองค์กรเกษตรกรอื่น ๆ ที่เป็นผู้ปลูกพืชสมุนไพรที่มีความพร้อม ต้องการพัฒนาศักยภาพการปลูกสมุนไพรให้ได้ตามเป้าหมายจังหวัดละ 30 ราย ทั้งนี้ เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่ร่วมโครงการต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกันกับแปลงใหญ่

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ พืชสมุนไพร ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ทำแผน และกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการปลูก การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรแก่เกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกร ผู้ปลูกสมุนไพร 37 จังหวัด ๆ ละ 30 ราย เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรให้สามารถบริหารจัดการการผลิตพืชสมุนไพรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตได้คุณภาพตามมาตรฐาน

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 37 จังหวัด ๆ ละ 1 จุด เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด โดยดำเนินงาน ดังนี้

(4.1) คัดเลือกพื้นที่จัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร โดยเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ต้องมีความสมัครใจ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นได้เป็นอย่างดี

(4.2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น จัดทำป้ายจุดเรียนรู้ ชุตินทรรศการ (องค์ความรู้ดีเด่นของเกษตรกร/เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับพืชสมุนไพรชนิดนั้น) และสนับสนุนวัสดุสาคิตของจุดเรียนรู้ ปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร

1.4.3. จัดทำแปลงขยายพันธุ์สมุนไพรและรวบรวมพันธุ์สมุนไพร มีเป้าหมายดำเนินการ ณ ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 16 ศูนย์ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและสนับสนุนพืชสมุนไพรพันธุ์ดี เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรพื้นบ้าน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจ และเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร โดยดำเนินงาน ดังนี้

(1) จัดหาพันธุ์ดี หรือพันธุ์ที่ตลาดต้องการของสมุนไพรที่เป็นพืชเศรษฐกิจ มาจัดทำแปลงเพาะ ขยาย และรวบรวมพันธุ์ เพื่อเป็นแหล่งพันธุ์ดีสำหรับสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร หรือเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรในพื้นที่

(2) จัดทำแปลง จัดหาพันธุ์สมุนไพรพื้นบ้านที่เป็นสมุนไพรสำคัญในท้องถิ่น มาเพาะ ขยาย และรวบรวม เพื่ออนุรักษ์ และเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์

(3) ให้บริการความรู้ด้านสมุนไพร ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร โดยจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การใช้ประโยชน์ของสมุนไพร เผยแพร่งานส่งเสริมการปลูก การเพาะขยายพันธุ์ของศูนย์ฯ

1.4.4. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานส่งเสริมพืชสมุนไพร โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร เข้าร่วมจัดนิทรรศการ เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานส่งเสริมพืชสมุนไพรในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ประจำปี 2565

1.4.5. บริหารจัดการโครงการ โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรดำเนินการติดตาม นิเทศ ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

1.5. หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

1.6. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

1.6.1. ผลผลิต (Output)

(1) เกษตรกร จำนวน 1,110 ราย ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพการผลิตพืชสมุนไพร มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร จำนวน 37 กลุ่ม รวมทั้งมีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร จำนวน 37 จุด

(2) ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 16 ศูนย์ สามารถรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือกระจายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี

1.6.2. ผลลัพธ์ (Outcome)

(1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพและวัตถุดิบได้มาตรฐานเดียวกัน เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร และผู้สนใจทั่วไปได้

(2) ศูนย์ปฏิบัติการสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และสนับสนุนสมุนไพรพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร หรือผู้ที่สนใจ

1.6.3. ตัวชี้วัดของโครงการ

(1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

(1.1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,110 ราย ได้รับความรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

(1.2) เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร จังหวัดละ 1 กลุ่ม

(1.3) มีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 37 จุด

(1.4) ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 16 ศูนย์ ได้พัฒนาเป็นแหล่งรวบรวม และขยายพันธุ์สมุนไพรรพพันธุ์ดี

(2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

(2.1) เกษตรกรในโครงการฯ สามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ มีการรวมกลุ่มผลิต สามารถเชื่อมโยงการผลิตการตลาดได้

(2.2) ศูนย์ปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนพันธุ์ดีให้กับเกษตรกรได้

1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร และสามารถนำไปถ่ายทอดต่อไปได้

1.7.2. เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.7.3. การรวมกลุ่มของเกษตรกรสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้

1.7.4. มีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรคุณภาพ

1.7.5. มีจุดรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรสายพันธุ์ดี

2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

2.1. ความเป็นมาโครงการ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจเนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศร้อนชื้นทำให้แมลงสามารถเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี และมีแหล่งพืชอาหารที่หลากหลายกระจายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย แมลงเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง จิ้งหรีด และครั่ง การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจปัจจุบันเป็นอาชีพที่เกษตรกรให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากแมลงเศรษฐกิจได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ได้แก่ น้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้ง และจิ้งหรีด ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนทางเลือกใหม่ ผลิตภัณฑ์จากแมลงเศรษฐกิจนับเป็นสินค้ากลุ่มทางเลือกเพื่อสุขภาพ สำหรับประโยชน์ของแมลงตระกูลผึ้งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นแมลงช่วยผสมเกสรเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และแมลงช่วยผสมเกสรเหล่านี้ล้วนเป็นแมลงตัวชี้วัดสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของระบบนิเวศ

กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ และสนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า ซึ่งให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบกับประเทศไทยมีนโยบายที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ โดยการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจซึ่งเป็นสินค้าเกษตรที่มีโอกาสทางการตลาด ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565 เพื่อส่งเสริมการดำเนินการพัฒนางานด้านวิชาการและนวัตกรรมเทคโนโลยีการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการบริโภคและการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์สินค้าแมลงเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ การผลิตและการตลาดอย่างยั่งยืน โดยมีระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี (1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565) ภายใต้งบประมาณในการดำเนินโครงการทั้งสิ้นจำนวน 2.1231 ล้านบาท

2.2. วัตถุประสงค์โครงการ

- 2.2.1. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้
- 2.2.2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดเครือข่าย สำหรับเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเป้าหมาย
- 2.2.3. เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ

2.3. เป้าหมายโครงการ

- 2.3.1. พัฒนาคำแนะนำแก่เกษตรกร 640 ราย และเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 100 ราย
- 2.3.2. พื้นที่ดำเนินการ 32 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ จันทบุรี นครพนม บุรีรัมย์ บึงกาฬ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง ระนอง

มหาสารคาม พิจิตร สงขลา เลย ลำปาง หนองคาย ร้อยเอ็ด นครราชสีมา สุรินทร์ ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรปราการ
อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี

2.4. วิธีการดำเนินการกิจกรรมที่ดำเนินการ

2.4.1. พัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ เป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง
แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง จำนวน 100 ราย โดยการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด
และศูนย์ปฏิบัติการ เพื่อให้มีความรู้ในงานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ และสร้างความเข้าใจถึงแนวทาง
การดำเนินงานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ
แก่เกษตรกรได้

2.4.2. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเวทีวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ
แก่เกษตรกรในจังหวัดเป้าหมาย 32 จังหวัด จังหวัดละ 20 ราย รวม 640 ราย ดำเนินการโดยจัดเวที
วิเคราะห์ศักยภาพการผลิต ประเด็นปัญหา และความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาความรู้ด้าน
แมลงเศรษฐกิจ และที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการถ่ายทอดความรู้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้แก่เกษตรกร
และร่วมกันกำหนดแผนการพัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจตามความต้องการของเกษตรกรต่อไป

2.4.3. ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ แก่เกษตรกรในจังหวัดเป้าหมาย 32 จังหวัด
จังหวัดละ 20 ราย รวม 640 ราย โดยการจัดการถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร ตามประเด็น
ที่ได้จากการจัดเวทีวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกร

2.4.4. ศึกษาดูงานตามประเด็นการจัดเวที แก่เกษตรกรในจังหวัดเป้าหมาย 32 จังหวัด จังหวัดละ
20 ราย รวม 640 ราย โดยจัดศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจให้กับเกษตรกร ตามสรุปประเด็นที่ได้จากการ
จัดเวทีวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกร

2.4.5. สนับสนุนการจัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ณ ศูนย์
ปฏิบัติการเป้าหมาย จำนวน 5 ศูนย์ โดยจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/จ้างเหมา เพื่อจัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพ
และมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้พร้อมสำหรับการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานของเกษตรกร
และผู้สนใจต่อไป

2.4.6. สนับสนุนการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ ณ ศูนย์ปฏิบัติการเป้าหมาย จำนวน
5 ศูนย์ โดยการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุเพื่อจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ (แมลงเศรษฐกิจ) และสนับสนุน
พันธุ์ พ่อ-แม่พันธุ์ ให้แก่เกษตรกร

2.4.7. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดแมลงเศรษฐกิจจำนวน
2 ครั้ง เป้าหมาย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง และเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีด
โดยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดแมลงเศรษฐกิจในรูปแบบออนไลน์
เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ ตลอดจนการนำเทคโนโลยี
และนวัตกรรมเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยดำเนินการจัดสัมมนา

2.4.8. ติดตามและประเมินสถานการณ์การผลิตการตลาดแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยสำนัก
ส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร (ส่วนกลาง) ติดตามและประเมินสถานการณ์การผลิตการตลาดแมลงเศรษฐกิจ

2.5. หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

2.6. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

2.6.1. ผลผลิต (Output)

(1) เกษตรกรได้รับความรู้และเพิ่มทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จำนวน 640 ราย

(2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้รับการพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริม การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 100 ราย

(3) ศูนย์ปฏิบัติการมีจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ เป็นแหล่งขยาย และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ จำนวน 5 ศูนย์

(4) เครือข่ายการผลิตและการตลาดแมลงเศรษฐกิจ 1 ชนิดสินค้า

2.6.2. ผลลัพธ์ (Outcome)

(1) เกษตรกรได้รับองค์ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ นำความรู้ ไปปฏิบัติและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3

(2) ศูนย์ปฏิบัติการสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และสนับสนุนสมุนไพรมันต์ดีให้กับเกษตรกร หรือผู้ที่สนใจ

(3) ศูนย์ปฏิบัติการสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ และแหล่งกระจายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจสู่เกษตรกร

(4) เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดและสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ และเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตได้

2.6.3. ตัวชี้วัดของโครงการ

(1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

(1.1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และเพิ่มทักษะในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตแมลงเศรษฐกิจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จำนวน 640 ราย

(1.2) เจ้าหน้าที่ได้รับการพัฒนาความรู้และสถานการณ์การผลิตการตลาดแมลงเศรษฐกิจ

(1.3) ศูนย์ปฏิบัติการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 5 ศูนย์

(2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

(2.1) เกษตรกรที่เข้ารับการพัฒนาความรู้และเพิ่มทักษะ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

(2.2) เจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำด้านการผลิตการตลาดแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกรได้

(2.3) ศูนย์ปฏิบัติการสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งพันธุ์ แมลงเศรษฐกิจ

2.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตได้ สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง ตลอดจนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนบ้านและผู้สนใจ

ภาคผนวกที่ 2

ตารางผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ผลตอบแทนสุทธิในการผลิตขั้นต้น เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)
หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	6,691.67	9,062.40	15,754.07	7,997.44	6,995.70	14,993.14	1,305.77	-2,066.70	-760.93
1.1. ค่าแรงงาน	4,654.87	5,230.96	9,885.83	5,563.88	4,327.95	9,891.83	909.01	-903.01	6.00
1) เตรียมดิน	1,525.79	1,416.67	2,942.46	1,526.79	1,195.45	2,722.24	1.00	-221.22	-220.22
2) ปลูก	1,360.20	514.29	1,874.49	1,134.64	395.00	1,529.64	-225.56	-119.29	-344.85
3) ดูแลรักษา	267.50	2,400.00	2,667.50	1,216.07	2,400.00	3,616.07	948.57	-	948.57
4) เก็บเกี่ยว	1,501.38	900.00	2,401.38	1,686.38	337.50	2,023.88	185.00	-562.50	-377.50
1.2. ค่าวัสดุ	2,036.80	3,824.44	5,861.24	2,433.56	2,660.75	5,094.31	396.76	-1,163.69	-766.93
1) ค่าพันธุ์	1,881.15	1,131.11	3,012.26	2,051.56	684.26	2,735.82	170.41	-446.85	-276.44
2) ค่าปุ๋ย	155.65	1,078.33	1,233.98	382.00	424.22	806.22	226.35	-654.11	-427.76
2.1) ปุ๋ยอินทรีย์	155.65	355.67	511.32	262.00	217.40	479.40	106.35	-138.27	-31.92
2.2) ปุ๋ยเคมี	-	278.22	278.22	120.00	113.49	233.49	120.00	-164.73	-44.73
2.3) ปุ๋ยชนิดอื่น	-	444.44	444.44	-	93.33	93.33	-	-351.11	-351.11
3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	815.00	815.00	-	602.27	602.27	-	-212.73	-212.73
4) ค่าขนส่ง	-	800.00	800.00	-	950.00	950.00	-	150.00	150.00
1.3. ค่าภาษี	-	7.00	7.00	-	7.00	7.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			980.95			1,092.86			111.91
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			20.22			21.00			0.78
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			19,834.81			22,950.06			3,115.25
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			4,080.74			7,956.92			3,876.18
									(94.99)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2 ผลตอบแทนสุทธิในการผลิตไฟล เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	2,429.51	4,326.50	6,756.01	3,792.91	2,813.71	6,606.62	1,363.40	-1,512.79	-149.39
1.1. ค่าแรงงาน	1,809.38	1,968.75	3,778.13	1,940.52	1,821.03	3,761.55	131.14	-147.72	-16.58
1) เตรียมดิน	553.13	768.75	1,321.88	231.25	893.75	1,125.00	-321.88	125.00	-196.88
2) ปลูก	381.25	450.00	831.25	586.11	166.67	752.78	204.86	-283.33	-78.47
3) ดูแลรักษา	229.69	300.00	529.69	345.31	218.18	563.49	115.62	-81.82	33.80
4) เก็บเกี่ยว	645.31	450.00	1,095.31	777.85	542.43	1,320.28	132.54	92.43	224.97
1.2. ค่าวัสดุ	620.13	2,350.75	2,970.88	1,852.39	985.68	2,838.07	1,232.26	-1,365.07	-132.81
1) ค่าพันธุ์	230.63	1,650.00	1,880.63	1,384.00	375.00	1,759.00	1,153.37	-1,275.00	-121.63
2) ค่าปุ๋ย	277.00	362.50	639.50	332.78	219.20	551.98	55.78	-143.30	-87.52
- ปุ๋ยอินทรีย์	277.00	82.50	359.50	332.78	55.56	388.34	55.78	-26.94	28.84
- ปุ๋ยเคมี	-	280.00	280.00	-	163.64	163.64	-	-116.36	-116.36
3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	81.25	81.25	-	83.13	83.13	-	1.88	1.88
4) ค่าขนส่ง	112.50	250.00	362.50	135.61	301.35	436.96	23.11	51.35	74.46
1.3. ค่าภาษี	-	7.00	7.00	-	7.00	7.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			275.43			332.00			56.57
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			26.00			26.00			-
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			7,161.18			8,632.00			1,470.82
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			405.17			2,025.38			1,620.21
									(399.88)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 3 ผลตอบแทนสุทธิในการผลิตฟ้าทะลายโจร เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	7,380.17	1,149.33	8,529.50	6,148.14	2,554.83	8,702.97	-1,232.03	1,405.50	173.47
1.1. ค่าแรงงาน	4,181.67	415.00	4,596.67	5,573.13	691.67	6,264.80	1,391.46	276.67	1,668.13
1) เตรียมดิน/แปลงปลูก	720.19	415.00	1,135.19	1,479.17	691.67	2,170.84	758.98	276.67	1,035.65
2) ปลูก	642.69	-	642.69	1,206.25	-	1,206.25	563.56	-	563.56
3) ดูแลรักษา	2,112.61	-	2,112.61	2,046.68	-	2,046.68	-65.93	-	-65.93
4) เก็บเกี่ยว	706.18	-	706.18	841.03	-	841.03	134.85	-	134.85
1.2. ค่าวัสดุ	3,198.50	727.33	3,925.83	575.01	1,856.16	2,431.17	-2,623.49	1,128.83	-1,494.66
1) ค่าพันธุ์	2,186.11	166.67	2,352.78	228.21	1,333.33	1,561.54	-1,957.90	1,166.66	-791.24
2) ค่าปุ๋ย	804.06	95.83	899.89	275.92	150.00	425.92	-528.14	54.17	-473.97
- ปุ๋ยอินทรีย์	504.06	95.83	599.89	173.85	150.00	323.85	-330.21	54.17	-276.04
- ปุ๋ยชนิดอื่น	300.00	-	300.00	102.07	-	102.07	-197.93	-	-197.93
3) สารเคมีการเกษตร	208.33	-	208.33	70.88	-	70.88	-137.45	-	-137.45
4) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	457.83	457.83	-	365.83	365.83	-	-92.00	-92.00
1.3. ค่าภาษี	-	7.00	7.00	-	7.00	7.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			729.62			868.93			139.31
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			20.71			21.43			0.72
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			15,110.43			18,621.10			3,510.67
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			6,580.93			9,918.13			3,337.20

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 4 ผลตอบแทนสุทธิในการผลิตกระชายขาว เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	4,013.34	547.00	4,560.34	3,606.25	757.00	4,363.25	-407.09	210.00	-197.09
1.1. ค่าแรงงาน	3,626.67	200.00	3,826.67	2,981.25	260.00	3,241.25	-645.42	60.00	-585.42
1) เตรียมดิน	1,600.00	-	1,600.00	1,350.00	-	1,350.00	-250.00	-	-250.00
2) ปลูก	1,000.00	-	1,000.00	637.50	-	637.50	-362.50	-	-362.50
3) ดูแลรักษา	660.00	200.00	860.00	543.75	260.00	803.75	-116.25	60.00	-56.25
4) เก็บเกี่ยว	366.67	-	366.67	450.00	-	450.00	83.33	-	83.33
1.2. ค่าวัสดุ	386.67	340.00	726.67	625.00	490.00	1,115.00	238.33	150.00	388.33
1) ค่าพันธุ์	186.67	40.00	226.67	375.00	-	375.00	188.33	-40.00	148.33
2) ค่าปุ๋ย	200.00	-	200.00	250.00	190.00	440.00	50.00	190.00	240.00
- ปุ๋ยอินทรีย์	200.00	-	200.00	150.00	90.00	240.00	-50.00	90.00	40.00
- ปุ๋ยเคมี	-	-	-	-	100.00	100.00	-	100.00	100.00
- ปุ๋ยชนิดอื่น	-	-	-	100.00	-	100.00	100.00	-	100.00
3) คำน้ำมันเชื้อเพลิง	-	300.00	300.00	-	300.00	300.00	-	-	-
1.3. ค่าภาษี	-	7.00	7.00	-	7.00	7.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			213.00			233.33			20.33
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			15.00			17.50			2.50
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			3,195.00			4,083.28			888.28
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			-1,365.34			-279.97			1,085.37
									(79.49)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 5 ผลตอบแทนสุทธิในการผลิตกระเจี๊ยบเขียว เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	6,320.00	7.00	6,327.00	6,320.00	7.00	6,327.00	-550.00	-	-
1.1. ค่าแรงงาน	3,800.00	-	3,800.00	3,800.00	-	3,800.00	-300.00	-	-
1) เตรียมดิน	800.00	-	800.00	800.00	-	800.00	-	-	-
2) ปลูก	1,000.00	-	1,000.00	1,000.00	-	1,000.00	-	-	-
3) ดูแลรักษา	1,600.00	-	1,600.00	1,600.00	-	1,600.00	-200.00	-	-
4) เก็บเกี่ยว	400.00	-	400.00	400.00	-	400.00	-100.00	-	-
1.2. ค่าวัสดุ	2,520.00	-	2,520.00	2,520.00	-	2,520.00	-250.00	-	-
1) ค่าพันธุ์	1,400.00	-	1,400.00	1,400.00	-	1,400.00	-	-	-
2) ค่าปุ๋ย	1,120.00	-	1,120.00	1,120.00	-	1,120.00	-250.00	-	-
- ปุ๋ยอินทรีย์	1,000.00	-	1,000.00	1,000.00	-	1,000.00	-250.00	-	-
- ปุ๋ยชนิดอื่น	120.00	-	120.00	120.00	-	120.00	-	-	-
1.3. ค่าภาษี	-	7.00	7.00	-	7.00	7.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			240.00			240.00			-
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			84.00			56.00			-28.00 (-33.33)
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			20,160.00			13,440.00			-6,720.00 (-33.33)
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			13,833.00			7,113.00			-6,720.00 (-48.58)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ
ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 6 ผลตอบแทนสุทธิในการผลิตว่านหางจระเข้ เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	922.54			1,305.64	9,660.25		383.10	-520.72	-137.62
		10,180.97	11,103.51			10,965.89			(-1.24)
1.1. ค่าแรงงาน	430.26	5,152.14	5,582.40	813.36	5,577.65	6,391.01	383.10	425.51	808.61
1) เตรียมดิน	-	517.53	517.53	-	517.53	517.53	-	-	-
2) ปลุก	7.50	295.94	303.44	7.50	295.94	303.44	-	-	-
3) ดูแลรักษา	367.38	1,228.30	1,595.68	183.00	1,907.00	2,090.00	-184.38	678.70	494.32
4) เก็บเกี่ยว	55.38	3,110.37	3,165.75	622.86	2,857.18	3,480.04	567.48	-253.19	314.29
1.2. ค่าวัสดุ	492.28	5,021.83	5,514.11	492.28	4,075.60	4,567.88	-	-946.23	-946.23
1) ค่าพันธุ์	492.28	19.44	511.72	492.28	19.44	511.72	-	-	-
2) ค่าปุ๋ย	-	1,889.81	1,889.81	-	1,406.61	1,406.61	-	-483.20	-483.20
- ปุ๋ยอินทรีย์	-	414.47	414.47	-	289.17	289.17	-	-125.30	-125.30
- ปุ๋ยเคมี	-	1,177.38	1,177.38	-	759.11	759.11	-	-418.27	-418.27
- ปุ๋ยชนิดอื่น	-	297.96	297.96	-	358.33	358.33	-	60.37	60.37
3) สารเคมี	-	1,328.42	1,328.42	-	621.14	621.14	-	-707.28	-707.28
การเกษตร									
4) สารบำรุงดิน	-	97.75	97.75	-	-	-	-	-97.75	-97.75
5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	321.73	321.73	-	528.25	528.25	-	206.52	206.52
6) ค่าขนส่ง	-	1,364.68	1,364.68	-	1,500.16	1,500.16	-	135.48	135.48
1.3. ค่าภาษี	-	7.00	7.00	-	7.00	7.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			6,061.25			6,662.97			601.72
									(9.93)
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			2.15			2.35			0.20
									(9.30)
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			13,031.69			15,657.98			2,626.29
									(20.15)
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			1,928.18			4,692.09			2,763.91
									(143.34)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 7 ผลตอบแทนสุทธิในการเลี้ยงฝั้่งพันธุ์ เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ไร่)	197.66	557.30	754.96	214.23	546.95	761.18	16.57	-10.35	6.22
									(0.82)
1.1. ค่าแรงงาน	122.66	67.07	189.73	122.56	67.07	189.63	-0.10	-	-0.10
1) ค่าเตรียมรัง	8.33	-	8.33	8.33	-	8.33	-	-	-
2) ดูแลรักษา	70.00	67.07	137.07	70.00	67.07	137.07	-	-	-
- ค่าขนย้าย	40.00	-	40.00	40.00	-	40.00	-	-	-
- ค่าดูแลรักษา	-	53.57	53.57	-	53.57	53.57	-	-	-
- เก็บรักษาผลผลิต	30.00	13.50	43.50	30.00	13.50	43.50	-	-	-
3) เก็บเกี่ยวผลผลิต	44.33	-	44.33	44.23	-	44.23	-0.10	-	-0.10
1.2. ค่าวัสดุ	75.00	490.23	565.23	91.67	479.88	571.55	16.67	-10.35	6.32
1) ค่าพันธุ์	-	147.92	147.92	-	147.92	147.92	-	-	-
2) ค่ารั้งมาตรฐาน	-	25.00	25.00	-	25.00	25.00	-	-	-
3) กล่อง/รั้งไม้	-	37.50	37.50	-	37.50	37.50	-	-	-
4) ขาดังรั้งฝั้่ง	-	2.75	2.75	-	2.75	2.75	-	-	-
5) ชุดป้องกันฝั้่งต่อย	-	0.94	0.94	-	0.94	0.94	-	-	-
6) หมวกกันฝั้่งต่อย	-	0.50	0.50	-	0.50	0.50	-	-	-
7) แปรงปิดตัวฝั้่ง	-	1.82	1.82	-	1.82	1.82	-	-	-
8) เครื่องพ่นควัน	-	2.56	2.56	-	2.56	2.56	-	-	-
9) มีดตัดรวงฝั้่ง	-	0.50	0.50	-	0.50	0.50	-	-	-
10) กระจดกน้ำ	-	1.04	1.04	-	1.04	1.04	-	-	-
11) ขวด	-	1.00	1.00	-	1.00	1.00	-	-	-
12) ถังบรรจุน้ำฝั้่ง	-	25.00	25.00	-	25.00	25.00	-	-	-
13) เหล็กจัดรั้งฝั้่ง	-	0.54	0.54	-	0.54	0.54	-	-	-
14) คอนฝั้่ง	-	21.88	21.88	-	26.25	26.25	-	4.37	4.37
15) ลวดชิงคอนฝั้่ง	-	2.71	2.71	-	2.71	2.71	-	0.00	0.00
16) นางพญา	75.00	-	75.00	75.00	-	75.00	-	-	-
17) เหล็กจัดรั้งฝั้่ง	-	25.00	25.00	-	25.00	25.00	-	-	-
18) ถังพ่นน้ำฝั้่ง	-	34.57	34.57	16.67	34.57	51.24	16.67	-	16.67
19) ถาดน้ำตาล	-	8.93	8.93	-	8.93	8.93	-	-	-
20) ถังสลัดน้ำฝั้่ง	-	7.74	7.74	-	7.74	7.74	-	-	-
21) ที่กรองน้ำฝั้่ง	-	5.94	5.94	-	5.94	5.94	-	-	-
22) กล่องดักเกสร	-	73.89	73.89	-	80.00	80.00	-	6.11	6.11
23) คำน้ำมันเชื้อเพลิง	-	62.50	62.50	-	41.67	41.67	-	-20.83	-20.83

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
2. ผลผลิต รวมมูลค่า (บาท/ไร่)			2,031.94			2,359.02			327.08 (16.1)
2.1 น้ำผึ้ง มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			1,924.99			2,282.25			357.26 (18.56)
1) ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			21.69			25.50			3.81 (17.57)
2) ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			88.75			89.50			0.75 (0.85)
2.2 ไขผึ้ง มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)			106.95			76.77			-30.18 (-28.22)
1) ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			0.69			0.49			-0.20 (-28.99)
2) ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			155.00			156.67			1.67 (1.08)
3. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			1,276.98			1,597.84			320.86 (25.13)
4. ผลตอบแทนสุทธิ เฉพาะผลผลิตน้ำผึ้ง (บาท/ไร่)			1,170.03			1,521.07			351.04 (30.00)

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ตารางผนวกที่ 8 ผลตอบแทนสุทธิในการเลี้ยงผึ้งโพรง เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อรังต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/รัง)	336.16	146.56	482.72	364.42	141.84	506.26	28.26	-4.72	23.54 (4.88)
1.1. ค่าแรงงาน	296.78	-	296.78	324.02	-	324.02	27.24	-	27.24
1) ค่าเตรียมรัง	53.48	-	53.48	53.48	-	53.48	-	-	-
2) ดูแลรักษา	97.92	-	97.92	118.89	-	118.89	20.97	-	20.97
- ค่าตรวจรังผึ้ง	50.00	-	50.00	67.37	-	67.37	17.37	-	17.37
- ค่าดูแลรักษา	47.92	-	47.92	51.52	-	51.52	3.60	-	3.60
3) เก็บเกี่ยวผลผลิต	145.38	-	145.38	151.65	-	151.65	6.27	-	6.27
1.2. ค่าวัสดุ	39.38	146.56	185.94	40.40	141.84	182.24	1.02	-4.72	-3.70
1) ค่าพันธุ์	10.71	53.57	64.28	10.71	53.57	64.28	-	-	-
2) ค่ารั้งมาตรฐาน	27.84	16.67	44.51	27.84	16.67	44.51	-	-	-
3) ขาดังรังผึ้ง	0.83	7.40	8.23	0.83	7.40	8.23	-	-	-
4) หลังคารังผึ้ง	-	4.33	4.33	-	4.33	4.33	-	-	-
5) ชุดป้องกันผึ้งต่อย	-	4.88	4.88	-	4.88	4.88	-	-	-
6) หมวกกันผึ้งต่อย	-	1.17	1.17	-	1.17	1.17	-	-	-
7) แปรงปิดตัวผึ้ง	-	5.94	5.94	-	5.94	5.94	-	-	-
8) เครื่องพ่นควัน	-	6.24	6.24	-	6.24	6.24	-	-	-
9) มีดตัดรวงผึ้ง	-	1.09	1.09	-	1.08	1.08	-	-0.01	-0.01
10) ถังพักน้ำผึ้ง	-	5.81	5.81	-	5.81	5.81	-	-	-
11) ที่กรองน้ำผึ้ง	-	10.80	10.80	-	10.78	10.78	-	-0.02	-0.02
12) กระตักน้ำ	-	1.42	1.42	-	1.42	1.42	-	-	-
13) ขวด	-	2.24	2.24	-	2.24	2.24	-	-	-
14) ถังบรรจุน้ำผึ้ง	-	7.14	7.14	-	7.14	7.14	-	-	-
15) ไขผึ้ง	-	3.57	3.57	1.02	3.57	4.59	1.02	-	1.02
16) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	14.29	14.29	-	9.60	9.60	-	-4.69	-4.69
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./รัง)			2.68			4.84			2.16 (80.60)
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			305.00			311.11			6.11 (2.00)
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/รัง)			817.40			1,505.77			688.37 (84.22)
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)			334.68			999.51			664.83 (198.65)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 9 ผลตอบแทนสุทธิในการเลี้ยงชันโรง เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อรังต่อปี

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/รัง)	32.98	128.00	160.98	32.98	128.00	160.98	-	-	-
1.1. ค่าแรงงาน	32.98	-	32.98	32.98	-	32.98	-	-	-
1) ค่าเตรียมรัง	6.00	-	6.00	6.00	-	6.00	-	-	-
2) ดูแลรักษา	14.48	-	14.48	14.48	-	14.48	-	-	-
- ค่าตรวจรัง	3.57	-	3.57	3.57	-	3.57	-	-	-
- ค่าดูแลรักษา	10.91	-	10.91	10.91	-	10.91	-	-	-
3) เก็บเกี่ยวผลผลิต	12.50	-	12.50	12.50	-	12.50	-	-	-
1.2. ค่าวัสดุ	-	128.00	128.00	-	128.00	128.00	-	-	-
1) ค่าพันธุ์พร้อมรัง	-	100.00	100.00	-	100.00	100.00	-	-	-
2) ที่ตั้งรัง	-	25.00	25.00	-	25.00	25.00	-	-	-
3) แผ่นพลาสติก	-	3.00	3.00	-	3.00	3.00	-	-	-
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./รัง)			0.15			0.22			0.07 (46.67)
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)			1,500.00			1,500.00			-
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/รัง)			225.00			330.00			105.00 (46.67)
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/รัง)			64.02			169.02			105.00 (164.01)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 10 ผลตอบแทนสุทธิในการเลี้ยงจิ้งหรีด เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

หน่วย: บาทต่อบ่อต่อรุ่น

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)			หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)			ส่วนต่าง		
	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	รวม	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	รวม
1. ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/บ่อ)	298.62	940.56	1,239.18	418.14	654.52	1,072.66	119.52	-286.04	-166.52
									(-13.44)
1.1. ค่าแรงงาน	281.12	43.27	324.39	260.71	36.96	297.67	-20.41	-6.31	-26.72
1) จัดเตรียมอุปกรณ์	23.35	2.80	26.15	39.37	-	39.37	16.02	-2.80	13.22
2) ทำความสะอาดบ่อ	38.49	2.80	41.29	49.77	-	49.77	11.28	-2.80	8.48
3) การให้น้ำอาหาร	112.46	-	112.46	50.40	-	50.40	-62.06	-	-62.06
4) การจัดหาอาหาร	38.62	-	38.62	46.25	-	46.25	7.63	-	7.63
5) เก็บผลผลิต	68.20	37.67	105.87	74.92	36.96	111.88	6.72	-0.71	6.01
1.2. ค่าวัสดุ	17.50	897.29	914.79	157.43	617.56	774.99	139.93	-279.73	-139.80
1) ค่าพันธุ์	-	262.22	262.22	143.47	134.24	277.71	143.47	-127.98	15.49
2) ค่ารั้งมาตรฐาน	4.10	51.31	55.41	0.48	75.42	75.9	-3.62	24.11	20.49
3) วัสดุรองพื้น	0.13	101.45	101.58	0.42	17.84	18.26	0.29	-83.61	-83.32
4) อุปกรณ์ให้จิ้งหรีดวางไข่	-	24.35	24.35	-	28.01	28.01	-	3.66	3.66
5) ที่อยู่ของจิ้งหรีด	-	114.1	114.1	-	54.48	54.48	-	-59.62	-59.62
6) อุปกรณ์เก็บผลผลิต	-	5.08	5.08	-	26.34	26.34	-	21.26	21.26
7) อาหารหลัก	9.07	83.28	92.35	9.44	103.28	112.72	0.37	20.00	20.37
8) อาหารเสริม	-	250.15	250.15	-	176.59	176.59	-	-73.56	-73.56
9) ค่ายาป้องกันกำจัดศัตรู	-	1.03	1.03	-	0.11	0.11	-	-0.92	-0.92
10) ค่าน้ำมัน	-	4.32	4.32	-	1.25	1.25	-	-3.07	-3.07
11) ค่าขนส่ง	4.20	-	4.20	3.62	-	3.62	-0.58	-	-0.58
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./บ่อ)			18.18			19.29			1.11
									(6.11)
3. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/บ่อ)			90.00			98.86			8.86
									(9.84)
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/บ่อ)			1,636.20			1,907.01			270.81
									(16.55)
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/บ่อ)			397.02			834.35			437.33
									(110.15)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 11 พื้นที่/ขนาดการผลิตสินค้าของเกษตรกร เปรียบเทียบก่อน (ปี 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

ชนิดสินค้า	หน่วย	พื้นที่/ขนาดการผลิต	
		ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)	หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)
1. พืชสมุนไพร			
1.1 ขมิ้นชัน	ไร่	0.16	0.30
1.2 ไพล	ไร่	0.14	0.34
1.3 ฟ้าทะลายโจร	ไร่	0.23	0.19
1.4 กระชายขาว	ไร่	0.25	0.21
1.5 กระเจี๊ยบเขียว	ไร่	0.25	0.25
1.6 ว่านหางจระเข้	ไร่	19.84	18.89
2. แผลงเศรษฐกิจ			
2.1 ผึ้งพันธุ์	รัง	195	272
2.2 ผึ้งโพรง	รัง	22	18
2.3 ชันโรง	รัง	10	10
2.4 จิ้งหรีด	บ่อ	15	14

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาคผนวกที่ 3

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ เพื่อประเมินผล
โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่เก็บข้อมูล ว/ด/ป...../...../.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง ..... เบอร์ติดต่อ .....

หน่วยงาน ..... จังหวัด .....

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ : คะแนนเต็ม 5 คะแนน
ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม
ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการ

1. งบประมาณ

1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

- 1) เป็นไปตามแผน 2) น้อยกว่าแผน เนื่องจาก .....
- 3) มากกว่าแผน เนื่องจาก .....

1.2 ความเพียงพอของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับปริมาณงาน)

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ

1.3 ความทันเวลาของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับกรอบระยะเวลาปฏิบัติงาน)

- 1) ทันเวลา 2) ล่าช้า ควรจัดสรรในเดือน .....

1.4 หน่วยงานของท่านมีอุปสรรคในการเบิกจ่ายงบประมาณหรือไม่

- 1) มี ได้แก่ .....
- 2) ไม่มี

1.5 ข้อเสนอแนะในการเบิกจ่ายงบประมาณ .....

1.6 ความพึงพอใจด้านงบประมาณระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.1 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ.....ราย เป้าหมาย.....ราย
ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

2.2 พืชสมุนไพรที่ดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพแก่เกษตรกร .....

2.3 ท่านมีอุปสรรคในการรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ หรือไม่

- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

- 2) ไม่มี

2.4 ข้อเสนอแนะในการรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกร .....

2.5 ความพึงพอใจด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

3. การพัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

3.1 ท่านได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรจากหน่วยงานของท่านหรือไม่

 1) เข้ารับการอบรม ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องอะไร

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้เข้ารับการอบรม (ข้ามไปตอบข้อ 4) เนื่องจาก .....

3.2 ท่านได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวนกี่ครั้ง ..... ครั้ง

3.3 หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรในระดับใด

(ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3.4 หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3.5 หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ท่านนำความรู้ไปใช้แล้วหรือไม่

 1) นำไปใช้แล้ว ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด) .....

เนื่องจาก .....

นำไปใช้ด้านใด (1) ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร (2) อื่น ๆ (ระบุ) ..... 2) ยังไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

3.6 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

3.7 ข้อเสนอแนะในการอบรมถ่ายทอดความรู้ .....

3.8 ความพึงพอใจด้านการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

4. การจัดเวทวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

4.1 หน่วยงานของท่านได้จัดเวทวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) ดำเนินการ จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม..... ราย เป้าหมาย..... ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

.....

 2) ไม่ได้ดำเนินการ (ข้ามไปตอบข้อ 5) เนื่องจาก .....

4.2 การจัดเวทวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ประกอบด้วยประเด็นในการพิจารณาด้านใดบ้าง

 1) ศักยภาพพื้นที่ 2) พืชสมุนไพรที่เหมาะสม 3) ปัจจัยแวดล้อม 4) การจัดทำแผน 5) กำหนดเป้าหมายการส่งเสริม 6) การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน 7) อื่น ๆ (ระบุ) .....

4.3 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดเวทวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่หรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

4.4 ข้อเสนอแนะในการจัดเวทวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ .....

4.5 ความพึงพอใจด้านการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

5. การพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร

5.1 หน่วยงานของท่านได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

- 1) จัดอบรม หลักสูตรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง
- 1.1) เทคโนโลยีการผลิต   1.2) มาตรฐาน GAP
- 1.3) มาตรฐานคุณภาพอื่น ๆ ได้แก่ .....
- 1.4) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต   1.5) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีคุณภาพ
- 1.6) อื่น ๆ (ระบุ) .....

2) ไม่ได้จัดอบรม (ข้ามไปตอบข้อ 6) เนื่องจาก .....

5.2 จำนวนครั้งในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้.....ครั้ง

5.3 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม.....ราย เป้าหมาย.....ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

5.4 หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

5.5 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

2) ไม่มี

5.6 ข้อเสนอแนะในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ .....

5.7 ความพึงพอใจด้านการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

6. การจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร (เป้าหมาย ทุกจังหวัด ๆ ละ 1 แห่ง)

6.1 หน่วยงานของท่านได้จัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร หรือไม่

- 1) จัดทำ จำนวน .....จุด
- 2) ไม่ได้จัดทำ (ข้ามไปตอบข้อ 7) เนื่องจาก .....

6.2 หน่วยงานของท่านสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับจุดเรียนรู้หรือไม่

- 1) สนับสนุน ได้แก่
- 1.1) ป้ายจุดเรียนรู้
- 1.2) ชุดนิทรรศการ (องค์ความรู้ดีเด่นของเกษตรกร/เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับพืชสมุนไพรชนิดนั้น ๆ)
- 1.3) วัสดุสาธิตของจุดเรียนรู้ ได้แก่ .....
- 1.4) ปรับปรุงแปลงเรียนรู้ให้เหมาะสม
- 1.5) อื่น ๆ (ระบุ) .....

2) ไม่ได้สนับสนุน เนื่องจาก .....

6.3 กิจกรรมในจุดเรียนรู้ประกอบด้วย การถ่ายทอดความรู้การผลิตสมุนไพรชนิดใด .....

6.4 จุดเรียนรู้ที่จัดตั้งสามารถถ่ายทอดความรู้/เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจได้หรือไม่

- 1) ได้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือน/ปี .....
- 2) ไม่ได้ (ข้ามไปตอบข้อ 6.6) เนื่องจาก .....

6.5 มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้แล้วหรือยัง

1) มี จำนวนผู้มาเรียนรู้เฉลี่ยต่อเดือน .....ราย

2) ยังไม่มี เนื่องจาก .....

6.6 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำจุดเรียนรู้หรือไม่

1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

2) ไม่มี

6.7 ข้อเสนอแนะในการจัดทำจุดเรียนรู้.....

6.8 ความพึงพอใจด้านการจัดทำจุดเรียนรู้ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

7. การจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ (เป้าหมายศูนย์ปฏิบัติการ 16 ศูนย์ สมุทรสงคราม เพชรบุรี จันทบุรี ขอนแก่น ยะลา อุดรดิตถ์ กำแพงเพชร เลย เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ตาก ชลบุรี บุรีรัมย์ ลำพูน และอุดรธานี)

7.1 หน่วยงานของท่านได้จัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์หรือไม่

1) จัดทำ ชนิด/พันธุ์ที่ดำเนินการ ได้แก่ .....

2) ไม่ได้จัดทำ (ข้ามไปตอบข้อ 8) ระบุเหตุผลกรณีที่เป็นจังหวัดเป้าหมาย เนื่องจาก .....

7.2 หน่วยงานของท่านสนับสนุนปัจจัยในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ หรือไม่

1) สนับสนุน ได้แก่

1.1) พันธุ์ดี หรือพันธุ์ที่ตลาดต้องการ ได้แก่ .....

1.2) พันธุ์สมุนไพรพื้นบ้านที่เป็นสมุนไพรสำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ .....

1.3) จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ .....

1.4) อื่น ๆ (ระบุ) .....

2) ไม่สนับสนุน เนื่องจาก .....

7.3 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สามารถถ่ายทอดความรู้/เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจได้หรือไม่

1) ได้ เริ่มดำเนินการ เดือน/ปี .....

2) ไม่ได้ (ข้ามไปตอบข้อ 7.5) เนื่องจาก .....

7.4 มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้แล้วหรือยัง

1) มี จำนวนผู้มาเรียนรู้เฉลี่ยต่อเดือน .....ราย

2) ยังไม่มี เนื่องจาก .....

7.5 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สามารถส่งเสริมพันธุ์ดีให้เกษตรกรได้หรือยัง

1) ส่งเสริมพันธุ์ดีได้แล้ว

1.1) เริ่มดำเนินการ เดือน/ปี .....

1.2) รูปแบบการส่งเสริมพันธุ์

(1) จำหน่าย (2) แจก (3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ยังดำเนินการไม่ได้ เนื่องจาก .....

7.6 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์หรือไม่

1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

2) ไม่มี

7.7 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์.....

7.8 ความพึงพอใจด้านการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

8. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานส่งเสริมพืชสมุนไพร

8.1 หน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมการจัดนิทรรศการในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติประจำปี 2565 หรือไม่

1) เข้าร่วม

2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

8.2 การจัดนิทรรศการในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติประจำปี 2565 สามารถประชาสัมพันธ์การดำเนินงานส่งเสริมเพื่อสมุนไพรได้ ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

8.3 การจัดนิทรรศการสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้หรือไม่

1) ได้

2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

8.4 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมการจัดนิทรรศการหรือไม่

1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

2) ไม่มี

8.5 ข้อเสนอแนะในการจัดนิทรรศการ.....

8.6 ความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

1. ความพึงพอใจ (ให้คะแนน 1-5)

1.1 งบประมาณ .....คะแนน

1.2 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ .....คะแนน

1.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ .....คะแนน

1.4 การพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ .....คะแนน

1.5 การจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ .....คะแนน

1.6 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร .....คะแนน

1.7 ในภาพรวมของโครงการ .....คะแนน

2. ปัญหาและอุปสรรค .....

3. ข้อเสนอแนะ .....

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ เพื่อประเมินผล
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่เก็บข้อมูล ว/ด/ป...../...../.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง ..... เบอร์ติดต่อ .....

หน่วยงาน ..... จังหวัด .....

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ : คะแนนเต็ม 5 คะแนน
ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย **น้อยที่สุด** กับประเด็นที่ถาม
ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย **มากที่สุด** กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการ

1. งบประมาณ

1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

- 1) เป็นไปตามแผน 2) น้อยกว่าแผน เนื่องจาก .....
- 3) มากกว่าแผน เนื่องจาก .....

1.2 ความเพียงพอของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับปริมาณงาน)

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ

1.3 ความทันเวลาของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับกรอบระยะเวลาปฏิบัติงาน)

- 1) ทันเวลา 2) ล่าช้า ควรจัดสรรในเดือน .....

1.4 หน่วยงานของท่านมีอุปสรรคในการเบิกจ่ายงบประมาณหรือไม่

- 1) มี ได้แก่ .....
- 2) ไม่มี

1.5 ข้อเสนอแนะในการเบิกจ่ายงบประมาณ .....

1.6 ความพึงพอใจด้านงบประมาณระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.1 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ.....ราย เป้าหมาย.....ราย
ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

2.2. กิจกรรมที่ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาความรู้แก่เกษตรกร

- 1) จั๊งหรีด 2) ผึ่งพันธุ์ 3) ผึ่งโพรง

2.3 ท่านมีอุปสรรคในการรับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

- 2) ไม่มี

2.4 ข้อเสนอแนะในการอบรมถ่ายทอดความรู้ .....

2.5 ความพึงพอใจด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

3. การพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ

3.1 ท่านได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ในการส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจจากหน่วยงานของท่านหรือไม่

 1) ได้เข้ารับการอบรม ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องอะไร

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้เข้ารับการอบรม (ข้ามไปตอบข้อ 4) เนื่องจาก .....

3.2 ท่านได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวนกี่ครั้ง ..... ครั้ง

3.3 หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ในการส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจในระดับใด

(ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3.4 หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3.5 หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ท่านนำความรู้ไปใช้แล้วหรือไม่

 1) นำไปใช้แล้ว ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด) .....

เนื่องจาก .....

ใช้ด้านใด (1) ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร (2) อื่น ๆ (ระบุ) ..... 2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

3.6 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

3.7 ข้อเสนอแนะในการอบรมถ่ายทอดความรู้ .....

3.8 ความพึงพอใจด้านการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

4. การจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ

4.1 หน่วยงานของท่านได้จัดเวทิวเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) ดำเนินการ จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม..... ราย เป้าหมาย..... ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

 2) ไม่ได้ดำเนินการ (ข้ามไปตอบข้อ 5) เนื่องจาก .....

4.2 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการหรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

4.3 ข้อเสนอแนะในการจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการ .....

4.4 ความพึงพอใจด้านการจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

5. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ

5.1 หน่วยงานของท่านได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) ได้จัดอบรม หลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้จัดอบรม (ข้ามไปตอบข้อ 6) เนื่องจาก .....

5.2 จำนวนครั้งในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้.....ครั้ง

5.3 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม.....ราย เป้าหมาย.....ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

5.4 หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

5.5 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

5.6 ข้อเสนอแนะในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้.....

5.7 ความพึงพอใจด้านการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

6. การศึกษาดูงานตามประเด็นการจัดเวที (ตามข้อ 4)

6.1 หน่วยงานของท่านได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) จัดกิจกรรม สถานที่ศึกษาดูงาน ได้แก่

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้จัดกิจกรรม (ข้ามไปตอบข้อ 7) เนื่องจาก .....

6.2 จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน.....ครั้ง

6.3 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม.....ราย เป้าหมาย.....ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

6.4 สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

6.5 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานหรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

6.6 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน.....

6.7 ความพึงพอใจด้านการศึกษาดูงานระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

7. การสนับสนุนการจัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

(เป้าหมายดำเนินการในศูนย์ปฏิบัติการ ดังนี้ (1) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ และชุมพร และ (2) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัด ขอนแก่น จันทบุรี และอุดรดิตถ์)

- 7.1 หน่วยงานของท่านได้จัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจหรือไม่
- 1) จัดทำ
- 2) ไม่ได้จัดทำ (ข้ามไปตอบข้อ 8) ระบุเหตุผลกรณีที่เป็นจังหวัดเป้าหมาย เนื่องจาก .....
- 7.2 หน่วยงานของท่านดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/จ้างเหมา เพื่อจัดทำจุดเรียนรู้ฯ ครบตามเป้าหมายหรือไม่
- 1) ครบตามเป้าหมาย วัสดุอุปกรณ์ที่จัดซื้อ ได้แก่ .....
- 2) ไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจาก .....
- 7.3 กิจกรรมในจุดเรียนรู้ประกอบด้วย กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจชนิดใด
- 1) จิ้งหรีด   2) ผีเสื้อ   3) ผีเสื้อโพรง
- 4) อื่น ๆ (ระบุ) .....
- 7.4 จุดเรียนรู้ที่จัดตั้งสามารถถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรและผู้สนใจได้หรือไม่
- 1) ถ่ายทอดความรู้ได้แล้ว เริ่มดำเนินการได้ เดือน/ปี .....
- 2) ยังดำเนินการไม่ได้ (ข้ามไปตอบข้อ 7.6) เนื่องจาก .....
- 7.5 มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้และศึกษาดูงานแล้วหรือยัง
- 1) มี จำนวนผู้มาศึกษาดูงานเฉลี่ยต่อเดือน .....ราย
- 2) ยังไม่มี เนื่องจาก .....
- 7.6 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำจุดเรียนรู้หรือไม่
- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....
- 2) ไม่มี
- 7.7 ข้อเสนอแนะในการจัดทำจุดเรียนรู้.....
- 7.8 ความพึงพอใจด้านการจัดทำจุดเรียนรู้ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน
8. การสนับสนุนการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ (เป้าหมายดำเนินการในศูนย์ปฏิบัติการตามข้อ 7)
- 8.1 หน่วยงานของท่านได้จัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์หรือไม่
- 1) จัดทำ
- 2) ไม่ได้จัดทำ (ข้ามไปตอบข้อ 9) ระบุเหตุผลกรณีที่เป็นจังหวัดเป้าหมาย เนื่องจาก .....
- 8.2 หน่วยงานของท่านดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/จ้างเหมา เพื่อจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ ครบตามเป้าหมายหรือไม่
- 1) ครบตามเป้าหมาย วัสดุอุปกรณ์ที่จัดซื้อ ได้แก่ .....

2) ไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจาก .....

.....

8.3 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจชนิดใด

- 1) จิ้งหรีด   2) ผีเสื้อพันธุ์   3) ผีเสื้อโพรง
- 4) อื่น ๆ (ระบุ) .....

8.4 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สามารถสนับสนุน พ่อ-แม่ พันธุ์ ให้เกษตรกรได้หรือยัง

- 1) สามารถสนับสนุนได้แล้ว เริ่มสนับสนุน เดือน/ปี .....
- 2) ยังดำเนินการไม่ได้ (ข้ามไปตอบข้อ 8.6) เนื่องจาก .....

8.5 มีเกษตรกรรับการสนับสนุน พ่อ-แม่ พันธุ์ แล้วหรือยัง

- 1) มี ประกอบด้วย
- 1.1) จิ้งหรีด สนับสนุนให้เกษตรกรแล้วจำนวน ..... ราย
- จำนวนที่สนับสนุนต่อราย ..... (ระบุหน่วย).....
- 1.2) ผีเสื้อพันธุ์ สนับสนุนให้เกษตรกรแล้วจำนวน ..... ราย
- จำนวนที่สนับสนุนต่อราย ..... (ระบุหน่วย).....
- 1.3) ผีเสื้อโพรง สนับสนุนให้เกษตรกรแล้วจำนวน ..... ราย
- จำนวนที่สนับสนุนต่อราย ..... (ระบุหน่วย).....
- 2) ยังไม่มี เนื่องจาก .....

8.6 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์หรือไม่

- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....
- 2) ไม่มี

8.7 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์.....

.....

8.8 ความพึงพอใจด้านการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

9. การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดเศรษฐกิจ (รูปแบบออนไลน์)

9.1 หน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมการจัดสัมมนาหรือไม่

- 1) เข้าร่วม
- 2) ไม่ได้เข้าร่วม (ข้ามไปตอบข้อ 10) เนื่องจาก .....

9.2 การจัดสัมมนาสามารถสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการได้หรือไม่

- 1) ได้
- 2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

9.3 ท่านสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดจากการสัมมนาให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้หรือไม่

- 1) ได้
- 2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

9.4 ท่านสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากการสัมมนาเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้หรือไม่

- 1) ได้

2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

9.5 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมการจัดสัมมนาหรือไม่

1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

2) ไม่มี

9.6 ข้อเสนอแนะในการจัดสัมมนา.....

9.7 ความพึงพอใจด้านการจัดสัมมนาระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

1. ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

2. ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูล

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โทร./โทรสาร 0 2579 0614

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ เพื่อประเมินผล
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่เก็บข้อมูล ว/ด/ป...../...../.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง ..... เบอร์ติดต่อ .....

หน่วยงาน ..... จังหวัด .....

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ : คะแนนเต็ม 5 คะแนน
ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม
ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการ

1. งบประมาณ

1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

- 1) เป็นไปตามแผน 2) น้อยกว่าแผน เนื่องจาก .....
- 3) มากกว่าแผน เนื่องจาก .....

1.2 ความเพียงพอของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับปริมาณงาน)

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ

1.3 ความทันเวลาของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับกรอบระยะเวลาปฏิบัติงาน)

- 1) ทันเวลา 2) ล่าช้า ควรจัดสรรในเดือน .....

1.4 หน่วยงานของท่านมีอุปสรรคในการเบิกจ่ายงบประมาณหรือไม่

- 1) มี ได้แก่ .....
- 2) ไม่มี

1.5 ข้อเสนอแนะในการเบิกจ่ายงบประมาณ .....

1.6 ความพึงพอใจด้านงบประมาณระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.1 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ.....ราย เป้าหมาย.....ราย
ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

2.2. กิจกรรมที่ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาความรู้แก่เกษตรกร

- 1) จั๊งหรีด 2) ผึ่งพันธุ์ 3) ผึ่งโพรง

2.3 ท่านมีอุปสรรคในการรับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

- 2) ไม่มี

2.4 ข้อเสนอแนะในการอบรมถ่ายทอดความรู้ .....

2.5 ความพึงพอใจด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

3. การพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ

3.1 ท่านได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ในการส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจจากหน่วยงานของท่านหรือไม่

 1) ได้เข้ารับการอบรม ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องอะไร

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้เข้ารับการอบรม (ข้ามไปตอบข้อ 4) เนื่องจาก .....

3.2 ท่านได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวนกี่ครั้ง ..... ครั้ง

3.3 หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ในการส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจในระดับใด

(ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3.4 หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3.5 หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ท่านนำความรู้ไปใช้แล้วหรือไม่

 1) นำไปใช้แล้ว ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด) .....

เนื่องจาก .....

ใช้ด้านใด (1) ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร (2) อื่น ๆ (ระบุ) ..... 2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

3.6 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

3.7 ข้อเสนอแนะในการอบรมถ่ายทอดความรู้ .....

3.8 ความพึงพอใจด้านการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

4. การจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ

4.1 หน่วยงานของท่านได้จัดเวทิวเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) ดำเนินการ จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม..... ราย เป้าหมาย..... ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

 2) ไม่ได้ดำเนินการ (ข้ามไปตอบข้อ 5) เนื่องจาก .....

4.2 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการหรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

4.3 ข้อเสนอแนะในการจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการ .....

4.4 ความพึงพอใจด้านการจัดเวทิวเคราะห์ความต้องการระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

5. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ

5.1 หน่วยงานของท่านได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) ได้จัดอบรม หลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้จัดอบรม (ข้ามไปตอบข้อ 6) เนื่องจาก .....

5.2 จำนวนครั้งในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้.....ครั้ง

5.3 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม.....ราย เป้าหมาย.....ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

5.4 หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

5.5 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

5.6 ข้อเสนอแนะในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้.....

5.7 ความพึงพอใจด้านการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

6. การศึกษาดูงานตามประเด็นการจัดเวที (ตามข้อ 4)

6.1 หน่วยงานของท่านได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหรือไม่

 1) จัดกิจกรรม สถานที่ศึกษาดูงาน ได้แก่

1.1) .....

1.2) .....

1.3) .....

 2) ไม่ได้จัดกิจกรรม (ข้ามไปตอบข้อ 7) เนื่องจาก .....

6.2 จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน.....ครั้ง

6.3 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม.....ราย เป้าหมาย.....ราย

ระบุเหตุผล กรณีที่มีเกษตรกรเข้าร่วมมาก/น้อยกว่าเป้าหมาย.....

6.4 สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

6.5 ท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานหรือไม่

 1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

 2) ไม่มี

6.6 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน.....

6.7 ความพึงพอใจด้านการศึกษาดูงานระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

7. การสนับสนุนการจัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

(เป้าหมายดำเนินการในศูนย์ปฏิบัติการ ดังนี้ (1) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ และชุมพร และ (2) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัด ขอนแก่น จันทบุรี และอุดรดิตถ์)

- 7.1 หน่วยงานของท่านได้จัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจหรือไม่
- 1) จัดทำ
- 2) ไม่ได้จัดทำ (ข้ามไปตอบข้อ 8) ระบุเหตุผลกรณีที่เป็นจังหวัดเป้าหมาย เนื่องจาก .....
- 7.2 หน่วยงานของท่านดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/จ้างเหมา เพื่อจัดทำจุดเรียนรู้ฯ ครบตามเป้าหมายหรือไม่
- 1) ครบตามเป้าหมาย วัสดุอุปกรณ์ที่จัดซื้อ ได้แก่ .....
- 2) ไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจาก .....
- 7.3 กิจกรรมในจุดเรียนรู้ประกอบด้วย กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตแมลงเศรษฐกิจชนิดใด
- 1) จิ้งหรีด   2) ผีเสื้อ   3) ผีเสื้อโพรง
- 4) อื่น ๆ (ระบุ) .....
- 7.4 จุดเรียนรู้ที่จัดตั้งสามารถถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรและผู้สนใจได้หรือไม่
- 1) ถ่ายทอดความรู้ได้แล้ว เริ่มดำเนินการได้ เดือน/ปี .....
- 2) ยังดำเนินการไม่ได้ (ข้ามไปตอบข้อ 7.6) เนื่องจาก .....
- 7.5 มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้และศึกษาดูงานแล้วหรือยัง
- 1) มี จำนวนผู้มาศึกษาดูงานเฉลี่ยต่อเดือน .....ราย
- 2) ยังไม่มี เนื่องจาก .....
- 7.6 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำจุดเรียนรู้หรือไม่
- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....
- 2) ไม่มี
- 7.7 ข้อเสนอแนะในการจัดทำจุดเรียนรู้.....
- 7.8 ความพึงพอใจด้านการจัดทำจุดเรียนรู้ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน
8. การสนับสนุนการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ (เป้าหมายดำเนินการในศูนย์ปฏิบัติการตามข้อ 7)
- 8.1 หน่วยงานของท่านได้จัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์หรือไม่
- 1) จัดทำ
- 2) ไม่ได้จัดทำ (ข้ามไปตอบข้อ 9) ระบุเหตุผลกรณีที่เป็นจังหวัดเป้าหมาย เนื่องจาก .....
- 8.2 หน่วยงานของท่านดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/จ้างเหมา เพื่อจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ ครบตามเป้าหมายหรือไม่
- 1) ครบตามเป้าหมาย วัสดุอุปกรณ์ที่จัดซื้อ ได้แก่ .....

2) ไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจาก .....

.....

8.3 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจชนิดใด

- 1) จิ้งหรีด   2) ผีเสื้อพันธุ์   3) ผีเสื้อโพรง
- 4) อื่น ๆ (ระบุ) .....

8.4 แปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สามารถสนับสนุน พ่อ-แม่ พันธุ์ ให้เกษตรกรได้หรือยัง

- 1) สามารถสนับสนุนได้แล้ว เริ่มสนับสนุน เดือน/ปี .....
- 2) ยังดำเนินการไม่ได้ (ข้ามไปตอบข้อ 8.6) เนื่องจาก .....

8.5 มีเกษตรกรรับการสนับสนุน พ่อ-แม่ พันธุ์ แล้วหรือยัง

- 1) มี ประกอบด้วย
- 1.1) จิ้งหรีด สนับสนุนให้เกษตรกรแล้วจำนวน ..... ราย
- จำนวนที่สนับสนุนต่อราย ..... (ระบุหน่วย).....
- 1.2) ผีเสื้อพันธุ์ สนับสนุนให้เกษตรกรแล้วจำนวน ..... ราย
- จำนวนที่สนับสนุนต่อราย ..... (ระบุหน่วย).....
- 1.3) ผีเสื้อโพรง สนับสนุนให้เกษตรกรแล้วจำนวน ..... ราย
- จำนวนที่สนับสนุนต่อราย ..... (ระบุหน่วย).....
- 2) ยังไม่มี เนื่องจาก .....

8.6 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์หรือไม่

- 1) มี ได้แก่ .....
- วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....
- 2) ไม่มี

8.7 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์.....

.....

8.8 ความพึงพอใจด้านการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

9. การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดเศรษฐกิจ (รูปแบบออนไลน์)

9.1 หน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมการจัดสัมมนาหรือไม่

- 1) เข้าร่วม
- 2) ไม่ได้เข้าร่วม (ข้ามไปตอบข้อ 10) เนื่องจาก .....

9.2 การจัดสัมมนาสามารถสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการได้หรือไม่

- 1) ได้
- 2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

9.3 ท่านสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดจากการสัมมนาให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้หรือไม่

- 1) ได้
- 2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

9.4 ท่านสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากการสัมมนาเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้หรือไม่

- 1) ได้

2) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

9.5 หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมการจัดสัมมนาหรือไม่

1) มี ได้แก่ .....

วิธีการแก้ปัญหา (ถ้ามี) .....

2) ไม่มี

9.6 ข้อเสนอแนะในการจัดสัมมนา.....

9.7 ความพึงพอใจด้านการจัดสัมมนาระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

1. ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

2. ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูล

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โทร./โทรสาร 0 2579 0614

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

แบบสอบถามเกษตรกร ที่ผลิตสินค้าฝั่งพันธุ์

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

1. ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
2. เลขประจำตัวประชาชน
3. ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัส ปณ.....
4. ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....
 1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา
5. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)
6. ลักษณะการประกอบอาชีพ
6.1 อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....
6.2 อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง
อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก
7. การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....
8. สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)
8.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
8.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)
จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน
9. ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....
10. อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)
10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน
10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2565										
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน	
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ		
							ฤดูฝน	ฤดูแล้ง		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. ของตนเอง (เป็น เจ้าของ ตามเอกสาร สิทธิ์ , การได้รับมรดก แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อ ตามกฎหมาย)	1. ที่อยู่อาศัย	10. พืชหญ้าเลี้ยง สัตว์								
2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ ผลผลิต/อื่นใดก็ได้)	2. นาข้าวขึ้นน้ำ	11. ที่รกร้างว่าง เปล่า								
3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า , ที่สาธารณะ เป็นต้น	3. นาขุมปานกลาง	12. ที่ป่าถือครอง								
	4. ที่นาดอน	13. ที่ห้วยหนอง คลองบึง (ที่ถือ ครอง)								
	5. ที่พืชไร่	14. ที่เพาะเลี้ยง ประมง								
	6. ที่สวนไม้ผล	15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์								
	7. ที่ไม้ยืนต้น	16. ที่ทำฟาร์มผสม/ ผสมผสาน								
	8. ที่สวนผัก	17. อื่นๆ (ระบุ)								
	9. ไม้ดอกไม้ ประดับ									
(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้		(6) , (7) ปริมาณน้ำ								
1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน	1. เพียงพอ	2. ไม่เพียงพอ								
2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง	(8) ปัญหาของที่ดิน	1. ไม่มีปัญหา								
3. บ่อบาดาล ของตนเอง	2. ดินเค็ม	3. ดินเปรี้ยว								
4. สระน้ำ ของตนเอง	4. ดินปนทรายจัด	5. ลูกรัง/หินกรวด								
5. น้ำชลประทาน	6. ดินพรุ	7. พื้นที่ลาดเทสูง								
6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น	8. อื่นๆ (ระบุ)									

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามีการโครงการจากช่องทางใด

- (1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- (2) สื่อสื่อดิจิทัล ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ Facebook Line
- (3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- (1) เข้าร่วม (2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

2.4 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตฝักรังหรือไม่

(1) ได้รับ

(1.1) หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตฝักรังในระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

(1.2) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

(1.3) หลังอบรมท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

- (1.3.1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
เนื่องจาก .....

ใช้ด้านใด .....

- (1.3.2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้รับ

2) ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานในการผลิตฝักรังหรือไม่

(1) เข้าร่วม สถานที่ศึกษาดูงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(1.1) จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ จำนวนครั้ง..... ครั้ง

(1.2) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรประจำจังหวัด จำนวนครั้ง..... ครั้ง

(1.3) สถานที่อื่นระบุ..... จำนวนครั้ง..... ครั้ง

สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

เพราะ .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

(3) ไม่มีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน

2.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด

1) ท่านได้เข้าร่วมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด หรือไม่ (จัดขึ้นในเดือน พ.ค. และ ก.ค. 65)

(1) เข้าร่วม

(1.1) สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

เพราะ .....

(1.2) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดหรือไม่

(1.2.1) เข้าใจ อธิบายว่าเข้าใจอย่างไร .....

(1.2.2) ไม่เข้าใจ เนื่องจาก .....

(1.3) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตหรือไม่

(1.3.1) สามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ ชื่อแหล่งรับซื้อ .....

(1.3.2) สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี/นวัตกรรม ได้แก่ .....

(1.3.2) ไม่สามารถเข้าถึง เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม

2) การรวมกลุ่มการผลิตและการตลาด

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย	☐ 1) มีการรวมกลุ่ม เพิ่มจากก่อนมีโครงการ ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มเพิ่มจากก่อนมีโครงการ
☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต	☐ 2) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต เนื่องจาก .....
☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี	☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี

3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) ท่านเปลี่ยนนางพญาผึ้งทุก 1- 2 ปีหรือไม่ ☐ (1) เปลี่ยน ☐ (2) ไม่ได้เปลี่ยน	☐ 1) ท่านเปลี่ยนนางพญาผึ้งทุก 1- 2 ปีหรือไม่ ☐ (1) เปลี่ยน ☐ (2) ไม่ได้เปลี่ยน
☐ 2) ท่านปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP หรือไม่ ☐ (1) ปฏิบัติ ☐ (2) ไม่ได้ปฏิบัติ	☐ 2) ท่านปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP หรือไม่ ☐ (1) ปฏิบัติ ☐ (2) ไม่ได้ปฏิบัติ
☐ 3) รังผึ้งแต่ละรังมีบรรจุก่อนจำนวน 7 คน หรือไม่ ☐ (1) บรรจุก่อนจำนวน 7 คน ☐ (2) น้อยกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน ☐ (3) มากกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน	☐ 3) รังผึ้งแต่ละรังมีบรรจุก่อนจำนวน 7 คน หรือไม่ ☐ (1) บรรจุก่อนจำนวน 7 คน ☐ (2) น้อยกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน ☐ (3) มากกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน
☐ 4) การตัดรวงผึ้ง ท่านตัดโดยให้เหลือรวมน้ำผึ้งค้างอยู่บน ลวดประมาณ 1 - 2 ซม. หรือไม่ ☐ (1) ตัดให้เหลือ 1 - 2 ซม. ☐ (2) ตัดทั้งหมด ☐ (3) ตัดให้เหลือ เกิด 1 - 2 ซม. โดยเหลือ ..... ซม.	☐ 4) การตัดรวงผึ้ง ท่านตัดโดยให้เหลือรวมน้ำผึ้งค้างอยู่บน ลวดประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร หรือไม่ ☐ (1) ตัดให้เหลือ 1 - 2 เซนติเมตร ☐ (2) ตัดทั้งหมด ☐ (3) ตัดให้เหลือ เกิด 1 - 2 ซม. โดยเหลือ ..... ซม.

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ปริมาณการผลิตฝั้งพันธุ์ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)	หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)
ประสบการณ์ในการผลิต (ณ วันที่ให้ข้อมูล) .....ปี	
1) จำนวนรังที่เลี้ยง .....รัง ปริมาณของรังเฉลี่ย.....ลบ.ชม.	1) จำนวนรังที่เลี้ยง .....รัง ปริมาณของรังเฉลี่ย.....ลบ.ชม.
2) จำนวนครั้งในการเก็บผลผลิตต่อรังต่อปี.....ครั้ง	2) จำนวนครั้งในการเก็บผลผลิตต่อรังต่อปี.....ครั้ง
3) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อครั้ง	3) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อครั้ง
3.1) น้ำฝั้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.	3.1) น้ำฝั้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.
3.2) ไชฝั้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.	3.2) ไชฝั้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.
4) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อปี	4) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อปี
4.1) น้ำฝั้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.	4.1) น้ำฝั้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.
4.2) ไชฝั้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.	4.2) ไชฝั้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.
5) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย)	5) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย)
5.1) น้ำฝั้ง .....บาท ต่อ กก.	5.1) น้ำฝั้ง .....บาท ต่อ กก.
5.2) ไชฝั้ง .....บาท ต่อ กก.	5.2) ไชฝั้ง .....บาท ต่อ กก.
6) คุณภาพผลผลิต	6) คุณภาพผลผลิต
6.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....	6.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....
6.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต ☐ (1) มี ได้แก่ ..... ☐ (2) ไม่มี	6.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต ☐ (1) มี ได้แก่ ..... ☐ (2) ไม่มี
6.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่ ☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....	6.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่ ☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....

3.2 การผลิตฝั้งพันธุ์ ก่อนเข้าร่วมโครงการใช้ข้อมูลปี 64 (ข้อมูลรังที่ให้ข้อมูล)

1) รังที่ใช้เลี้ยง

- (1.1) รังมาตรฐาน ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.
- (1.2) ยางรถยนต์ ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง ..... ซม. สูง ..... ซม.
- (1.3) โอ่ง ขนาด ปริมาตร.....ลบ.ชม.
- (1.4) กระถาง ขนาด ปริมาตร.....ลบ.ชม.
- (1.5) อื่น ๆ ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.

2.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	อายุ การใช้ งาน (ปี)	1. ของตนเอง/ ได้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
			ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
3.15 ถึงบรรจุน้ำผึ้ง									
4. ค่าซ่อมแซม									
5. อาหารเสริม									
6. ค่าน้ำมันรถ									
7. ค่ายาป้องกันกำจัดศัตรู									
7.1									
7.2									
7.3									
8. ค่าเช่า	บาท								
9. ภาษีที่ดิน	บาท								
10. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....								

2.2) แรงงาน

2.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่มี ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม/ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา ชม.	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมรัง													
2. ค่าพันธุ์													
3. ค่าตรวจรังผึ้ง													
4. ค่าขนย้ายรัง													
5. ค่าดูแลรักษา													
6. ค่าเก็บผลผลิต													
7. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

3) การเก็บผลผลิต ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของรังที่ให้ข้อมูล

3.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของรังที่ให้ข้อมูล น้ำผึ้ง..... กก.ต่อ ปี ไขผึ้ง..... กก.ต่อ ปี
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะ.....

3.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
1. น้ำผึ้ง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) แปรรูป	กก.			

2.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาจากโดยไม่ ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(1) ครั้ง ที่ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม/ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม.)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
5. ค่าดูแลรักษา													
6. ค่าเก็บผลผลิต													
7. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

3) การเก็บผลผลิต ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของรังที่ให้ข้อมูล

3.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของรังที่ให้ข้อมูล น้ำผึ้ง..... กก.ต่อ ปี ไช้ผึ้ง..... กก.ต่อ ปี
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะ.....

3.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
1. น้ำผึ้ง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) แปรรูป	กก.			
☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			
2. ไช้ผึ้ง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

3.4 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

รายการ	การจำหน่ายสินค้าก่อนเข้าร่วมโครงการ	การจำหน่ายสินค้าหลังเข้าร่วมโครงการ
1. ท่านมีตลาดรองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. แหล่งรับซื้อ/ผู้รับซื้อ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ .....
	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่
	☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน	☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน
	☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ)	☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ)
	☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ	☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ .....
	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ .....
	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่

รายการ	การจำหน่ายสินค้าก่อนเข้าร่วมโครงการ	การจำหน่ายสินค้าหลังเข้าร่วมโครงการ
	☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ	☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ .....
	☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ	☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ .....
	☐ 5) งานแสดงสินค้าออกพื้นที่	☐ 5) งานแสดงสินค้าออกพื้นที่
	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ .....
	☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ	☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ .....
	☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ	☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ .....
	☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....
3. รูปแบบการจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย

3.5 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วท่านมีปัญหาในการผลิตหรือไม่

- 1) ไม่มี
- 2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
  - (1) ราคาขายต่ำ
  - (2) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต
  - (3) การรวมกลุ่ม
  - (4) คุณภาพผลผลิต
  - (5) อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

4.1 ความพึงพอใจ เต็ม 5 คะแนน พร้อมให้เหตุผล

ประเด็น	คะแนน	เหตุผล
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่		
2. การผลิตสินค้าฝั่งพันธุ์		
3. การถ่ายทอดความรู้		
4. ผลตอบแทน		
5. ภาพรวมโครงการ		

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

4.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

แบบสอบถามเกษตรกร ที่ผลิตสินค้าฝั่งโพรง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

- ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
- เลขประจำตัวประชาชน
- ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัส ปณ.....
- ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....
 1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา
- ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)
- ลักษณะการประกอบอาชีพ
  - อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....
  - อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก
- การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....
- สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)
  - จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
  - จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)
จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน
- ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....
- อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)
  - 10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน
  - 10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2565										
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน	
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ		
							ฤดูฝน	ฤดูแล้ง		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. ของตนเอง (เป็น เจ้าของ ตามเอกสาร สิทธิ์ , การได้รับมรดก แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อ ตามกฎหมาย)	1. ที่อยู่อาศัย	10. พืชหญ้าเลี้ยง สัตว์								
2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ ผลผลิต/อื่นใดก็ได้)	2. นาข้าวขึ้นน้ำ	11. ที่รกร้างว่าง เปล่า								
3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า , ที่สาธารณะ เป็นต้น	3. นาขุมปานกลาง	12. ที่ป่าถือครอง								
	4. ที่นาดอน	13. ที่ห้วยหนอง คลองบึง (ที่ถือ ครอง)								
	5. ที่พืชไร่	14. ที่เพาะเลี้ยง ประมง								
	6. ที่สวนไม้ผล	15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์								
	7. ที่ไม้ยืนต้น	16. ที่ทำฟาร์มผสม/ ผสมผสาน								
	8. ที่สวนผัก	17. อื่นๆ (ระบุ)								
	9. ไม้ดอกไม้ ประดับ									
(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้		(6) , (7) ปริมาณน้ำ								
1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน	1. เพียงพอ	2. ไม่เพียงพอ								
2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง	(8) ปัญหาของที่ดิน	1. ไม่มีปัญหา								
3. บ่อบาดาล ของตนเอง	2. ดินเค็ม	3. ดินเปรี้ยว								
4. สระน้ำ ของตนเอง	4. ดินปนทรายจัด	5. ลูกรัง/หินกรวด								
5. น้ำชลประทาน	6. ดินพรุ	7. พื้นที่ลาดเทสูง								
6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น	8. อื่นๆ (ระบุ)									

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามีการโครงการจากช่องทางใด

- (1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- (2) สื่อสื่อดิจิทัล ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ Facebook Line
- (3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- (1) เข้าร่วม (2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

2.4 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตพืชไร่หรือไม่

(1) ได้รับ

(1.1) หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตพืชไร่ในระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

(1.2) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

(1.3) หลังอบรมท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

- (1.3.1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
เนื่องจาก .....

ใช้ด้านใด .....

- (1.3.2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้รับ

2) ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานในการผลิตพืชไร่หรือไม่

(1) เข้าร่วม สถานที่ศึกษาดูงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(1.1) จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ จำนวนครั้ง..... ครั้ง

(1.2) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรประจำจังหวัด จำนวนครั้ง..... ครั้ง

(1.3) สถานที่อื่นระบุ..... จำนวนครั้ง..... ครั้ง

สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

เพราะ .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

(3) ไม่มีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน

2.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด

1) ท่านได้เข้าร่วมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด หรือไม่ (จัดขึ้นในเดือน พ.ค. และ ก.ค. 65)

(1) เข้าร่วม

(1.1) สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

เพราะ .....

(1.2) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดหรือไม่

(1.2.1) เข้าใจ อธิบายว่าเข้าใจอย่างไร .....

(1.2.2) ไม่เข้าใจ เนื่องจาก .....

(1.3) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตหรือไม่

(1.3.1) สามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ ชื่อแหล่งรับซื้อ .....

(1.3.2) สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี/นวัตกรรม ได้แก่ .....

(1.3.2) ไม่สามารถเข้าถึง เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม

2) การรวมกลุ่มการผลิตและการตลาด

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย	☐ 1) มีการรวมกลุ่ม เพิ่มจากก่อนมีโครงการ ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มเพิ่มจากก่อนมีโครงการ
☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต	☐ 2) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต เนื่องจาก .....
☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี	☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี

3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) รังผึ้งแต่ละรังมีบรรจุก่อนจำนวน 7 คน หรือไม่ ☐ (1) บรรจุก่อนจำนวน 7 คน ☐ (2) น้อยกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน ☐ (3) มากกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน	☐ 1) รังผึ้งแต่ละรังมีบรรจุก่อนจำนวน 7 คน หรือไม่ ☐ (1) บรรจุก่อนจำนวน 7 คน ☐ (2) น้อยกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน ☐ (3) มากกว่า 7 คน มีจำนวน.....คน
☐ 2) การตัดรวงผึ้ง ท่านตัดโดยให้เหลือรวมน้ำผึ้งค้างอยู่บน ลวดประมาณ 1 - 2 ซม. หรือไม่ ☐ (1) ตัดให้เหลือ 1 - 2 ซม. ☐ (2) ตัดทั้งหมด ☐ (3) ตัดให้เหลือ เกิด 1 - 2 ซม. โดยเหลือ ..... ซม.	☐ 2) การตัดรวงผึ้ง ท่านตัดโดยให้เหลือรวมน้ำผึ้งค้างอยู่บน ลวดประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร หรือไม่ ☐ (1) ตัดให้เหลือ 1 - 2 เซนติเมตร ☐ (2) ตัดทั้งหมด ☐ (3) ตัดให้เหลือ เกิด 1 - 2 ซม. โดยเหลือ ..... ซม.
☐ 3) ท่านได้การย้ายรังผึ้งในช่วงที่พืชอาหารไม่สมบูรณ์ โดย ย้ายไปตั้งในพื้นที่ที่มีพืชอาหารออกดอก หรือไม่ ☐ (1) ย้าย ☐ (2) ไม่ได้ย้าย เนื่องจาก.....	☐ 3) ท่านได้การย้ายรังผึ้งในช่วงที่พืชอาหารไม่สมบูรณ์ โดย ย้ายไปตั้งในพื้นที่ที่มีพืชอาหารออกดอก หรือไม่ ☐ (1) ย้าย ☐ (2) ไม่ได้ย้าย เนื่องจาก.....
☐ 4) ท่านได้ทำน้ำผึ้งรวงจำหน่ายหรือไม่ (การนำรวงน้ำผึ้ง มาตัดเป็นชิ้น ๆ และบรรจุกล่องหรือขวดเพื่อจำหน่าย) ☐ (1) ได้ทำ ☐ (2) ไม่ได้ทำ	☐ 4) ท่านได้ทำน้ำผึ้งรวงจำหน่ายหรือไม่ (การนำรวงน้ำผึ้ง มาตัดเป็นชิ้น ๆ และบรรจุกล่องหรือขวดเพื่อจำหน่าย) ☐ (1) ได้ทำ ☐ (2) ไม่ได้ทำ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ปริมาณการผลิตมังโพรงก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)	หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)
ประสบการณ์ในการผลิต (ณ วันที่ให้ข้อมูล) .....ปี	
1) จำนวนรังที่เลี้ยง .....รัง ปริมาณของรังเฉลี่ย.....ลบ.ชม.	1) จำนวนรังที่เลี้ยง .....รัง ปริมาณของรังเฉลี่ย.....ลบ.ชม.
2) จำนวนครั้งในการเก็บผลผลิตต่อรังต่อปี.....ครั้ง	2) จำนวนครั้งในการเก็บผลผลิตต่อรังต่อปี.....ครั้ง
3) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อครั้ง	3) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อครั้ง
3.1) น้ำผึ้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.	3.1) น้ำผึ้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.
3.2) ไช้ผึ้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.	3.2) ไช้ผึ้งเฉลี่ยต่อครั้ง .....กก.
4) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อปี	4) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อปี
4.1) น้ำผึ้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.	4.1) น้ำผึ้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.
4.2) ไช้ผึ้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.	4.2) ไช้ผึ้งเฉลี่ยต่อปี .....กก.
5) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย)	5) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย)
5.1) น้ำผึ้ง .....บาท ต่อ กก.	5.1) น้ำผึ้ง .....บาท ต่อ กก.
5.2) ไช้ผึ้ง .....บาท ต่อ กก.	5.2) ไช้ผึ้ง .....บาท ต่อ กก.
6) คุณภาพผลผลิต	6) คุณภาพผลผลิต
6.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....	6.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....
6.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต ☐ (1) มี ได้แก่ ..... ☐ (2) ไม่มี	6.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต ☐ (1) มี ได้แก่ ..... ☐ (2) ไม่มี
6.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่ ☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....	6.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่ ☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....

3.2 การผลิตมังโพรง ก่อนเข้าร่วมโครงการใช้ข้อมูลปี 64 (ข้อมูลรังที่ให้ข้อมูล)

1) รังที่ใช้เลี้ยง

- (1.1) รังมาตรฐาน ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.
- (1.2) ยางรถยนต์ ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง ..... ซม. สูง ..... ซม.
- (1.3) โอ่ง ขนาด ปริมาตร.....ลบ.ชม.
- (1.4) กระถาง ขนาด ปริมาตร.....ลบ.ชม.
- (1.5) อื่น ๆ ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.

2.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	อายุ การใช้ งาน (ปี)	1. ของตนเอง/ ได้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
			ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
3.15 ถึงบรรจุน้ำผึ้ง									
4. ค่าซ่อมแซม									
5. น้ำหวาน (อาหารเสริม)									
6. ค่าน้ำมันรถ									
7. ค่ายาป้องกันกำจัดศัตรู									
7.1									
7.2									
7.3									
8. ค่าเช่า	บาท								
9. ภาษีที่ดิน	บาท								
10. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....								

2.2) แรงงาน

2.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่มี ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม/ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา ชม.	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมรัง													
2. ค่าพันธุ์													
3. ค่าตรวจรังผึ้ง													
4. ค่าขนย้ายรัง													
5. ค่าดูแลรักษา													
6. ค่าเก็บผลผลิต													
7. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

3) การเก็บผลผลิต ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของรังที่ให้ข้อมูล

3.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของรังที่ให้ข้อมูล น้ำผึ้ง..... กก.ต่อ ปี ไขผึ้ง..... กก.ต่อ ปี
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะ.....

3.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
1. น้ำผึ้ง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) แปรรูป	กก.			

2.2) แรงงาน

2.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่มี ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม/ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม.)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมรัง													
2. ค่าพันธุ์													
3. ค่าตรวจรังผึ้ง													
4. ค่าขนย้ายรัง													
5. ค่าดูแลรักษา													
6. ค่าเก็บผลผลิต													
7. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

3) การเก็บผลผลิต ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของรังที่ให้ข้อมูล

3.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของรังที่ให้ข้อมูล น้ำผึ้ง..... กก.ต่อ ปี ไชผึ้ง..... กก.ต่อ ปี
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะ.....

3.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
1. น้ำผึ้ง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) แปรรูป	กก.			
☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			
2. ไชผึ้ง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกจำหน่าย	กก.			
☐ 3) ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

3.4 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

รายการ	การจำหน่ายสินค้าก่อนเข้าร่วมโครงการ	การจำหน่ายสินค้าหลังเข้าร่วมโครงการ
1. ท่านมีตลาดรองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. แหล่งรับซื้อ/ผู้รับซื้อ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ .....
	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่
	☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน	☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน
	☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ)	☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ)
	☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ	☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ .....
	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ .....
	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่
	☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ	☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ .....
	☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ	☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ .....
	☐ 5) งานแสดงสินค้าในพื้นที่	☐ 5) งานแสดงสินค้าในพื้นที่
	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ .....
	☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ	☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ .....
	☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ	☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ .....
	☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....
3. รูปแบบการจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย

3.5 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วท่านมีปัญหาในการผลิตหรือไม่

- 1) ไม่มี
- 2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
- (1) ราคาขายต่ำ   (2) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต   (3) การรวมกลุ่ม
- (4) คุณภาพผลผลิต   (5) อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

4.1 ความพึงพอใจ เต็ม 5 คะแนน พร้อมให้เหตุผล

ประเด็น	คะแนน	เหตุผล
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่		
2. การผลิตสินค้าฝั่งโปรง		
3. การถ่ายทอดความรู้		
4. ผลตอบแทน		
5. ภาพรวมโครงการ		

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

แบบสอบถามเกษตรกร ที่ผลิตสินค้าชั้นโรง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

1. ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
2. เลขประจำตัวประชาชน
3. ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัส ปณ.....
4. ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....
 1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา
5. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)
6. ลักษณะการประกอบอาชีพ
  - 6.1 อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....
  - 6.2 อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก
7. การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....
8. สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)
  - 8.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
  - 8.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)
จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน
9. ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....
10. อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)
  - 10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน
  - 10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2565										
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน	
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ		
1. ของตนเอง (เป็น เจ้าของ ตามเอกสาร สิทธิ์ , การได้รับมรดก แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อ ตามกฎหมาย) 2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ ผลผลิต/อื่นใดก็ได้) 3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า , ที่สาธารณะ เป็นต้น	1. ที่อยู่อาศัย 2. นาข้าวขึ้นน้ำ 3. นาคลุมปานกลาง 4. ที่นาดอน 5. ที่พืชไร่ 6. ที่สวนไม้ผล 7. ที่ไม้ยืนต้น 8. ที่สวนผัก 9. ไม้ดอกไม้ ประดับ	10. พืชหญ้าเลี้ยง สัตว์ 11. ที่รกร้างว่าง เปล่า 12. ที่ป่าถือครอง 13. ที่ห้วยหนอง คลองบึง (ที่ถือ ครอง) 14. ที่เพาะเลี้ยง ประมง 15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 16. ที่ทำฟาร์มผสม/ ผสมผสาน 17. อื่นๆ (ระบุ)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	ฤดูฝน (6)	ฤดูแล้ง (7)	(8)
			(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้	(6) , (7) ปริมาณน้ำ						
1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน	1. เพียงพอ									
2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง	2. ไม่เพียงพอ									
3. บ่อบาดาล ของตนเอง	(8) ปัญหาของที่ดิน									
4. สระน้ำ ของตนเอง	1. ไม่มีปัญหา									
5. น้ำชลประทาน	2. ดินเค็ม									
6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น	3. ดินเปรี้ยว									
	4. ดินปนทรายจัด									
	5. ลูกรัง/หินกรวด									
	6. ดินพรุ									
	7. พื้นที่ลาดเทสูง									
	8. อื่นๆ (ระบุ)									

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามีการโครงการจากช่องทางใด

- (1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- (2) สื่อโซเชียล ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุ Facebook Line
- (3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- (1) เข้าร่วม (2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

2.2 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตชั้นโรงหรือไม่

(1) ได้รับ

(1.1) หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตชั้นโรงในระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....

(1.2) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....

(1.3) หลังอบรมท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

- (1.3.1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
เนื่องจาก .....
- (1.3.2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้รับ

2) ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานในการผลิตชั้นโรงหรือไม่

(1) เข้าร่วม สถานที่ศึกษาดูงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1.1) จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ จำนวนครั้ง.....ครั้ง
- (1.2) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรประจำจังหวัด จำนวนครั้ง.....ครั้ง
- (1.3) สถานที่อื่นระบุ.....จำนวนครั้ง.....ครั้ง

สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....

เพราะ .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

(3) ไม่มีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน

3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) การแยกขยายรัง ☐ (1) มีการแยกขยายรัง ☐ (2) ไม่มีการแยกขยายรัง	☐ 1) การแยกขยายรัง ☐ (1) มีการแยกขยายรัง ☐ (2) ไม่มีการแยกขยายรัง
☐ 2) การเก็บผลผลิตให้ถูกสุขลักษณะ ☐ (1) เก็บผลผลิตน้ำผึ้งชั้นโรงชั้นโรงด้วยภาชนะที่ทำจากสแตนเลส เพื่อลดการปนเปื้อน ☐ (2) ไม่ได้ใช้ภาชนะที่ทำจากสแตนเลส	☐ 2) การเก็บผลผลิตให้ถูกสุขลักษณะ ☐ (1) เก็บผลผลิตน้ำผึ้งชั้นโรงชั้นโรงด้วยภาชนะที่ทำจากสแตนเลส เพื่อลดการปนเปื้อน ☐ (2) ไม่ได้ใช้ภาชนะที่ทำจากสแตนเลส

2.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด

1) ท่านได้เข้าร่วมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด หรือไม่ (จัดขึ้นในเดือน พ.ค. และ ก.ค. 65)

(1) เข้าร่วม

(1.1) สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) .....คะแนน

เพราะ .....

(1.2) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดหรือไม่

(1.2.1) เข้าใจ อธิบายว่าเข้าใจอย่างไร .....

(1.2.2) ไม่เข้าใจ เนื่องจาก .....

(1.3) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตหรือไม่

(1.3.1) สามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ ชื่อแหล่งรับซื้อ .....

(1.3.2) สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี/นวัตกรรม ได้แก่ .....

(1.3.2) ไม่สามารถเข้าถึง เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม

2) การรวมกลุ่มการผลิต/จำหน่าย และการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต	☐ 1) มีการรวมกลุ่ม เพิ่มจากก่อนมีโครงการ ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มเพิ่มจากก่อนมีโครงการ
☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต	☐ 1) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต เนื่องจาก .....
☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี	☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ปริมาณการผลิตขั้นโรงก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)	หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)
<p>ประสบการณ์ในการผลิต (ณ วันที่ให้ข้อมูล) .....ปี</p> <p>1) จำนวนรังที่เลี้ยง .....รัง ปริมาณของรังเฉลี่ย.....ลบ.ชม.</p> <p>2) จำนวนครั้งในการเก็บผลผลิตน้ำผึ้งขั้นโรงต่อรังต่อปี .....ครั้ง</p> <p>3) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อครั้ง</p> <p>3.1) น้ำผึ้งขั้นโรงเฉลี่ย .....กก. ต่อครั้ง</p> <p>3.2) ชั้นของชั้นโรงเฉลี่ย.....กก. ต่อครั้ง</p> <p>3.3) รังชั้นโรงที่ขยายเฉลี่ย.....รัง ต่อครั้ง</p> <p>4) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อปี</p> <p>4.1) น้ำผึ้งขั้นโรงเฉลี่ย .....กก. ต่อปี</p> <p>4.2) ชั้นของชั้นโรงเฉลี่ย .....กก. ต่อปี</p> <p>4.3) จำนวนรังชั้นโรงที่ขยาย .....รังต่อปี</p> <p>5) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย)</p> <p>5.1) น้ำผึ้งขั้นโรง .....บาท ต่อ กก.</p> <p>5.2) ชั้นของชั้นโรง .....บาท ต่อ กก.</p> <p>5.3) รังชั้นโรงที่ขยาย .....บาท ต่อ รัง</p> <p>6) คุณภาพผลผลิต</p> <p>6.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....</p> <p>6.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต</p> <p>☐ (1) มี ได้แก่ .....</p> <p>☐ (2) ไม่มี</p> <p>6.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่</p> <p>☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด</p> <p>☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....</p>	<p>1) จำนวนรังที่เลี้ยง .....รัง ปริมาณของรังเฉลี่ย.....ลบ.ชม.</p> <p>2) จำนวนครั้งในการเก็บผลผลิตน้ำผึ้งขั้นโรงต่อรังต่อปี .....ครั้ง</p> <p>3) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อครั้ง</p> <p>3.1) น้ำผึ้งขั้นโรงเฉลี่ย .....กก. ต่อครั้ง</p> <p>3.2) ชั้นของชั้นโรงเฉลี่ย.....กก. ต่อครั้ง</p> <p>3.3) รังชั้นโรงที่ขยายเฉลี่ย.....รัง ต่อครั้ง</p> <p>4) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้ต่อปี</p> <p>4.1) น้ำผึ้งขั้นโรงเฉลี่ย .....กก. ต่อปี</p> <p>4.2) ชั้นของชั้นโรงเฉลี่ย .....กก. ต่อปี</p> <p>4.3) จำนวนรังชั้นโรงที่ขยาย .....รังต่อปี</p> <p>5) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย)</p> <p>5.1) น้ำผึ้งขั้นโรง .....บาท ต่อ กก.</p> <p>5.2) ชั้นของชั้นโรง .....บาท ต่อ กก.</p> <p>5.3) รังชั้นโรงที่ขยาย .....บาท ต่อ รัง</p> <p>6) คุณภาพผลผลิต</p> <p>6.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....</p> <p>6.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต</p> <p>☐ (1) มี ได้แก่ .....</p> <p>☐ (2) ไม่มี</p> <p>6.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่</p> <p>☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด</p> <p>☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....</p>

2.2) แรงงาน

2.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่ ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง
	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	(ชม./ ครั้ง)	(บาท)	(บาท/ คน/วัน)	(บาท)	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	ชม.	(บาท)	(บาท/ คน/วัน)	(บาท)	
1. ค่าเตรียมรัง													
2. ค่าเตรียมพันธุ์													
3. ค่าแยกขยายรัง													
4. ค่าดูแลรักษา													
5. ค่าเก็บผลผลิต													
6. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

3) การเก็บผลผลิต ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของรังที่ให้ข้อมูล

3.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของรังที่ให้ข้อมูล น้ำผึ้งชั้นโรง..... กก.ต่อ ปี
- ชั้นของชั้นโรง..... กก.ต่อ ปี
- รังที่ขยายได้ ..... รัง ต่อ ปี
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....

- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะ.....

3.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
1. น้ำผึ้งชั้นโรง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) แปรรูป	กก.			
☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			
2. ชั้นของชั้นโรง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			
3. รังที่ขยาย				
☐ 1) จำหน่าย	รัง			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	รัง			
☐ 3) ใช้เลี้ยงเอง	รัง			
☐ 4) อื่น ๆ (ระบุ)	รัง			
รวม	กก.			
รวมทั้งหมด				

2.2) แรงงาน

2.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่มี ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(1) ครั้งที่ ที่ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม/ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม.)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมรัง													
2. ค่าเตรียมพันธุ์													
3. ค่าแยกขยายรัง													
4. ค่าดูแลรักษา													
5. ค่าเก็บผลผลิต													
6. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

3) การเก็บผลผลิต ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของรังที่ให้ข้อมูล

3.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของรังที่ให้ข้อมูล น้ำผึ้งชั้นโรง..... กก.ต่อ ปี
- ชั้นของชั้นโรง..... กก.ต่อ ปี
- รังที่ขยายได้ ..... รัง ต่อ ปี
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....

- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะ.....

3.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
1. น้ำผึ้งชั้นโรง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) แปรรูป	กก.			
☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			
2. ชั้นของชั้นโรง				
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			
3. รังที่ขยาย				
☐ 1) จำหน่าย	รัง			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	รัง			
☐ 3) ใช้เลี้ยงเอง	รัง			
☐ 4) อื่น ๆ (ระบุ)	รัง			
รวม	กก.			
รวมทั้งหมด				

3.4 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

รายการ	การจำหน่ายสินค้าก่อนเข้าร่วมโครงการ	การจำหน่ายสินค้าหลังเข้าร่วมโครงการ
1. ท่านมีตลาดรองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. แหล่งรับซื้อ/ผู้รับซื้อ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ ..... ☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่ ☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน ☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ) ☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ ..... ☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ ..... ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ ..... ☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่ ☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน ☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ) ☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ ..... ☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ ..... ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ ..... ☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่ ☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ ..... ☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ ..... ☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ ..... ☐ 5) งานแสดงสินค้านอกพื้นที่ ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ ..... ☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่ ☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ ..... ☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ ..... ☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ ..... ☐ 5) งานแสดงสินค้านอกพื้นที่ ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ ..... ☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ ..... ☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ ..... ☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ ..... ☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ ..... ☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ ..... ☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ ..... ☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ ..... ☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....
3. รูปแบบการจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย

3.5 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วท่านมีปัญหาในการผลิตหรือไม่

- 1) ไม่มี
- 2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
  - (1) ราคาขายต่ำ   (2) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต   (3) การรวมกลุ่ม
  - (4) คุณภาพผลผลิต   (5) อื่น ๆ ระบุ .....

3.6 ประโยชน์ที่ท่านได้จากการเลี้ยงชันโรง

- 1) ผลผลิตในสวนเพิ่มขึ้น ได้แก่
  - (1) ..... เพิ่มจาก .....กก./ปี เป็น ..... กก./ปี
  - (2) ..... เพิ่มจาก .....กก./ปี เป็น ..... กก./ปี
  - (3) ..... เพิ่มจาก .....กก./ปี เป็น ..... กก./ปี
- 2) การใช้สารเคมีในพื้นที่การเกษตรลดลง ได้แก่
  - (1) ..... ลดลงจาก .....เหลือ .....
  - (2) ..... ลดลงจาก .....เหลือ .....
  - (3) ..... ลดลงจาก .....เหลือ .....
- 3) อื่น ๆ ระบุ .....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

แบบสอบถามเกษตรกร ที่ผลิตสินค้าจังหวัด

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ปี 2565

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

1. ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
2. เลขประจำตัวประชาชน
3. ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัส ปณ.....
4. ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....
 1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา
5. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)
6. ลักษณะการประกอบอาชีพ
  - 6.1 อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....
  - 6.2 อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตรกร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก
7. การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....
8. สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)
  - 8.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
  - 8.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)
จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน
9. ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....
10. อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)
  - 10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน
  - 10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2565										
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน	
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	ฤดูฝน (6)	ฤดูแล้ง (7)	(8)
1. ของตนเอง (เป็น เจ้าของ ตามเอกสาร สิทธิ์ , การได้รับมรดก แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อ ตามกฎหมาย)	1. ที่อยู่อาศัย	10. พืชหญ้าเลี้ยง สัตว์								
			2. นาข้าวขึ้นน้ำ	11. ที่รกร้างว่าง เปล่า						
2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ ผลผลิต/อื่นใดก็ได้)	3. นาคลุมปานกลาง	12. ที่ป่าถือครอง								
			4. ที่นาดอน	13. ที่ห้วยหนอง คลองบึง (ที่ถือ ครอง)						
3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า , ที่สาธารณะ เป็นต้น	5. ที่พืชไร่	14. ที่เพาะเลี้ยง ประมง								
			6. ที่สวนไม้ผล	15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์						
ตามกฎหมาย)	7. ที่ไม้ยืนต้น	16. ที่ทำฟาร์มผสม/ ผสมผสาน								
			8. ที่สวนผัก	17. อื่นๆ (ระบุ)						
	9. ไม้ดอกไม้ ประดับ									
(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้		(6) , (7) ปริมาณน้ำ								
1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน	2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง	1. เพียงพอ								
			2. ไม่เพียงพอ							
3. บ่อบาดาล ของตนเอง		(8) ปัญหาของที่ดิน								
4. สระน้ำ ของตนเอง	5. น้ำชลประทาน	1. ไม่มีปัญหา								
			2. ดินเค็ม							
6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น		3. ดินเปรี้ยว								
			4. ดินปนทรายจัด							
		5. ลูกรัง/หินกรวด								
		6. ดินพรุ								
		7. พื้นที่ลาดเทสูง								
		8. อื่นๆ (ระบุ)								

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามีการโครงการจากช่องทางใด

- (1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- (2) สื่อโซเชียล ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุ Facebook Line
- (3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- (1) เข้าร่วม (2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

2.4 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจหรือไม่

(1) ได้รับ

(1.1) หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจในระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

(1.2) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

(1.3) หลังอบรมท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

- (1.3.1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
เนื่องจาก .....

ใช้ด้านใด .....

- (1.3.2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้รับ

2) ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานในการผลิตแมลงเศรษฐกิจหรือไม่

(1) เข้าร่วม สถานที่ศึกษาดูงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(1.1) จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ จำนวนครั้ง.....ครั้ง

(1.2) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรประจำจังหวัด จำนวนครั้ง.....ครั้ง

(1.3) สถานที่อื่นระบุ.....จำนวนครั้ง.....ครั้ง

สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

เพราะ .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

(3) ไม่มีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน

2.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด

1) ท่านได้เข้าร่วมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด หรือไม่ (จัดขึ้นในเดือน พ.ค. และ ก.ค. 65)

(1) เข้าร่วม

(1.1) สถานที่ศึกษาดูงานเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน
เพราะ .....

(1.2) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดหรือไม่

(1.2.1) เข้าใจ อธิบายว่าเข้าใจอย่างไร .....

(1.2.2) ไม่เข้าใจ เนื่องจาก .....

(1.3) หลังเข้าร่วมสัมมนาท่านสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตหรือไม่

(1.3.1) สามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ ชื่อแหล่งรับซื้อ .....

(1.3.2) สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี/นวัตกรรม ได้แก่ .....

(1.3.2) ไม่สามารถเข้าถึง เนื่องจาก .....

(2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

2) การรวมกลุ่มการผลิตและการตลาด

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย	☐ 1) มีการรวมกลุ่ม เพิ่มจากก่อนมีโครงการ ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มเพิ่มจากก่อนมีโครงการ
☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต	☐ 2) มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต ☐ (1) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด ☐ (2) ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ☐ 2) ไม่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายผลผลิต เนื่องจาก .....
☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี	☐ 3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ☐ (1) มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการผลิต ได้แก่..... ☐ (2) ไม่มี

3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
☐ 1) มีการเปลี่ยนสายพันธุ์จิ้งหรีดรุ่นพ่อ – แม่พันธุ์เมื่อเลี้ยงไปแล้วประมาณ 1 – 3 รุ่นหรือไม่ ☐ (1) มีการเปลี่ยนสายพันธุ์ ☐ (2) ไม่มีการเปลี่ยนสายพันธุ์	☐ 1) มีการเปลี่ยนสายพันธุ์จิ้งหรีดรุ่นพ่อ – แม่พันธุ์เมื่อเลี้ยงไปแล้วประมาณ 1 – 3 รุ่นหรือไม่ ☐ (1) มีการเปลี่ยนสายพันธุ์ ☐ (2) ไม่มีการเปลี่ยนสายพันธุ์ เนื่องจาก..... .....
☐ 2) ท่านได้เลี้ยงจิ้งหรีดแบบแยกรุ่นหรือไม่ ☐ (1) เลี้ยงจิ้งหรีดแบบแยกรุ่น ☐ (2) เลี้ยงแบบคละรุ่น	☐ 2) ท่านได้เลี้ยงจิ้งหรีดแบบแยกรุ่นหรือไม่ ☐ (1) เลี้ยงจิ้งหรีดแบบแยกรุ่น ☐ (2) เลี้ยงแบบคละรุ่น เนื่องจาก ....
☐ 3) ท่านได้ล้างพีชอาหารในน้ำสะอาดทุกครั้งก่อนให้จิ้งหรีดกินหรือไม่ ☐ (1) ล้างพีชอาหารในน้ำสะอาดทุกครั้ง ☐ (2) ไม่ได้ล้างเลย หรือ ล้างบางครั้ง	☐ 3) ท่านได้ล้างพีชอาหารในน้ำสะอาดทุกครั้งก่อนให้จิ้งหรีดกินหรือไม่ ☐ (1) ล้างพีชอาหารในน้ำสะอาดทุกครั้ง ☐ (2) ไม่ได้ล้างเลย หรือ ล้างบางครั้ง เนื่องจาก ....
☐ 4) ในช่วงอากาศหนาวท่านได้ทำความอบอุ่นกับจิ้งหรีดด้วยการเปิดไฟช่วยเพิ่มอุณหภูมิหรือไม่ ☐ (1) ได้ปฏิบัติ ☐ (2) ไม่ได้ปฏิบัติ	☐ 4) ในช่วงอากาศหนาวท่านได้ทำความอบอุ่นกับจิ้งหรีดด้วยการเปิดไฟช่วยเพิ่มอุณหภูมิหรือไม่ ☐ (1) ได้ปฏิบัติ ☐ (2) ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจาก .....

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ปริมาณการผลิตแมลงเศรษฐกิจก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2564)	หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)
<p>ประสบการณ์ในการผลิต (ณ วันที่ให้ข้อมูล) .....ปี จิ้งหรีด พันธุ์ที่เลี้ยง ระบุ .....</p> <p>1) จำนวนบ่อที่เลี้ยง .....บ่อ ขนาดบ่อ (สี่เหลี่ยม) กว้าง/ยาว/สูง ..... ซม. ขนาดบ่อ (ทรงกระบอก) เส้นผ่านศูนย์กลาง/สูง ..... ซม.</p> <p>2) ช่วงเวลาในการเลี้ยงต่อรอบ.....วัน</p> <p>3) ช่วงเดือนที่ผลิตต่อปี เดือน/ปี.....ถึง เดือน/ปี.....</p> <p>4) จำนวนรอบการผลิตต่อปี .....รอบ</p> <p>5) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้รับต่อ 1 รอบการผลิต .....กก.</p> <p>6) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย) .....บาท ต่อ กก.</p> <p>7) คุณภาพผลผลิต</p> <p>7.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....</p> <p>7.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต ☐ (1) มี ได้แก่ ..... ☐ (2) ไม่มี</p> <p>7.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่ ☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....</p>	<p>จิ้งหรีด พันธุ์ที่เลี้ยง ระบุ .....</p> <p>1) จำนวนบ่อที่เลี้ยง .....บ่อ ขนาดบ่อ (สี่เหลี่ยม) กว้าง/ยาว/สูง ..... ซม. ขนาดบ่อ (ทรงกระบอก) เส้นผ่านศูนย์กลาง/สูง ..... ซม.</p> <p>2) ช่วงเวลาในการเลี้ยงต่อรอบ.....วัน</p> <p>3) ช่วงเดือนที่ผลิตต่อปี เดือน/ปี.....ถึง เดือน/ปี.....</p> <p>4) จำนวนรอบการผลิตต่อปี .....รอบ</p> <p>5) ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้รับต่อ 1 รอบการผลิต .....กก.</p> <p>6) ราคาจำหน่าย (เฉลี่ย) .....บาท ต่อ กก.</p> <p>7) คุณภาพผลผลิต</p> <p>7.1) ผลผลิตมีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... เนื่องจาก.....</p> <p>7.2) การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลผลิต ☐ (1) มี ได้แก่ ..... ☐ (2) ไม่มี</p> <p>7.3) ผลผลิตมีมาตรฐานตามความต้องการของตลาดหรือไม่ ☐ (1) มีมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ☐ (2) ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เนื่องจาก.....</p>

3.2 การผลิตจิ้งหรีด ก่อนเข้าร่วมโครงการใช้ข้อมูลปี 64 (ข้อมูลบ่อที่ให้ข้อมูล)

- 1) พันธุ์ที่เลี้ยง .....
- 2) ภาชนะที่ใช้เลี้ยง
  - (2.1) บ่อปูนซีเมนต์ ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง ..... ซม. สูง ..... ซม.
  - (2.2) กะละมัง ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง ..... ซม. สูง ..... ซม.
  - (2.3) โถง ขนาด ปริมาตร.....ลบ.ซม.
  - (2.4) บิ๊บ ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.
  - (2.5) ถังน้ำ ขนาด ปริมาตร.....ลบ.ซม.
  - (2.6) กล่องกระดาษ ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.
  - (2.7) อื่น ๆ ขนาด กว้าง..... ซม. ยาว ..... ซม. สูง ..... ซม.
- 3) วิธีการเลี้ยง
  - (3.1) คละรุ้น (3.2) แยกรุ้น

4.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	อายุการใช้งานต่อ ปี/รอบการผลิต		1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		จำนวน	หน่วย	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
(4) อื่น ๆ (ระบุ)										
5. ค่ายาป้องกันกำจัดศัตรู										
5.1										
5.2										
5.3										
6. ค่าเช่า (คำนวณต่อพื้นที่)	บาท									
7. ภาษีที่ดิน (คำนวณต่อพื้นที่)	บาท									
8. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....									

3.2) แรงงาน

4.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่มี ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร คำนวณต่อ พื้นที่ (บาท)
	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม/ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม.)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมพื้นที่บ่อ รวมค่าเทพื้น													
1. ทำความสะอาดบ่อ													
2. จัดเตรียมอุปกรณ์													
2. ค่าพันธุ์													
3. ค่าดูแลรักษา													
3.1 การให้น้ำ-อาหาร													
3.2 การจัดหาอาหาร													
3.3													
3.4													
3.5													
4. ค่าเก็บผลผลิต													
5. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

4) การเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของแปลง/พื้นที่ผลิตที่ให้ข้อมูล

4.1) การเก็บผลผลิต

- 1) เก็บผลผลิตได้ - ผลผลิตของบ่อ/ภาชนะ ที่ให้ข้อมูลรวม ..... กก.ต่อ รอบ
- ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยวจำนวน.....กก.ต่อรอบ ..... เพราะ.....

4.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) ทำพันธุ์	กก.			
☐ 5) แปรรูป	กก.			
☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

3.4 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

รายการ	การจำหน่ายสินค้าก่อนเข้าร่วมโครงการ	การจำหน่ายสินค้าหลังเข้าร่วมโครงการ
1. ท่านมีตลาดรองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. แหล่งรับซื้อ/ผู้รับซื้อ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ	☐ 2.1. จำหน่ายในพื้นที่ ร้อยละ .....
	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่
	☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน	☐ 2) ตลาดในท้องถิ่น/ ชุมชน
	☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ)	☐ 3) งานแสดงสินค้าในพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ)
	☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 4) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ	☐ 5) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ .....
	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ	☐ 2.2. จำหน่ายนอกพื้นที่ ร้อยละ .....
	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่	☐ 1) พ่อค้าคนกลาง/ จุดรับซื้อในพื้นที่
	☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ	☐ 2) ขายออนไลน์ ระบุ .....
	☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 3) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ	☐ 4) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า บริษัท/กลุ่ม ชื่อ .....
	☐ 5) งานแสดงสินค้านอกพื้นที่	☐ 5) งานแสดงสินค้านอกพื้นที่
	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....
	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ	☐ 2.3. ต่างประเทศ ร้อยละ .....
	☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ	☐ 1) ผู้ประกอบการ ชื่อ .....
	☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ	☐ 2) ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท ชื่อ .....
	☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ	☐ 3) ขายออนไลน์ ระบุ .....
	☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 4) อื่น ๆ ระบุ.....
3. รูปแบบการจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย	☐ 1) จำหน่ายขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มจำหน่าย

3.5 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วท่านมีปัญหาในการผลิตหรือไม่

- 1) ไม่มี
- 2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
  - (1) ราคาขายต่ำ
  - (2) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต
  - (3) การรวมกลุ่ม
  - (4) คุณภาพผลผลิต
  - (5) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต
  - (6) การรวมกลุ่ม
  - (6) อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

4.1 ความพึงพอใจ เต็ม 5 คะแนน พร้อมให้เหตุผล

ประเด็น	คะแนน	เหตุผล
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่		
2. การผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ		
3. การถ่ายทอดความรู้		
4. ผลตอบแทน		
5. ภาพรวมโครงการ		

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

4.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวกที่ 4

ประมวลภาพการดำเนินงานและประเมินผลโครงการ

การเลี้ยงจิริดจังหวัดร้อยเอ็ด

การเลี้ยงผึ้งพันธุ์จังหวัดเชียงราย

การเลี้ยงผึ้งโพรงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การเลี้ยงชันโรงจังหวัดจันทบุรี

การเลี้ยงชันโรงจังหวัดจันทบุรี

การปลูกหวานทางจรเข้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การปลูกสมุนไพรจังหวัดกำแพงเพชร

การปลูกสมุนไพรจังหวัดกำแพงเพชร